

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

STICHTING RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

De Raad voor de Journalistiek is een onafhankelijke instantie, waar men terecht kan met klachten over journalistieke activiteiten. De Raad is een orgaan van zelfregulering voor de media.

De Raad is voor de ene helft samengesteld uit journalisten en voor de andere helft uit deskundigen – die op enigerlei wijze betrokken zijn (geweest) bij de journalistiek, zoals een docent van een opleiding journalistiek of een directielid van een uitgeverij of omroep – en publieke leden.

Een afspiegeling van die samenstelling is terug te vinden in de colleges van vijf personen, waarin de Raad tijdens de zittingen klachten behandelt.

Zo een college staat onder leiding van een onafhankelijke voorzitter en bestaat verder uit twee journalisten en twee niet-journalisten. Zij worden bijgestaan door een eveneens onafhankelijke secretaris.

De Raad voor de Journalistiek is ingesteld door de Stichting Raad voor de Journalistiek. Deze stichting is opgericht door de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ), de Vereniging Nederlandse Dagblad Pers (NDP/NUV), de Tijdschriftengroep van het Nederlands Uitgeversverbond (GPT/NUV), de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) en het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren (NGvH).

In de Stichting participeren verder de Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking (ROOS), de organisatie van lokale nieuwsmedia (NNP), het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP), RTL Nederland en SBS Broadcasting.

Sinds september 2009 ontvangt de Raad tijdelijk subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), ten einde vernieuwingen door te voeren.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	5
door A.M. van Westerloo	
voorzitter Stichting Raad voor de Journalistiek	
Voorwoord	7
door mr. V.H.G. Lebesque	
voorzitter Raad voor de Journalistiek	
1. De Raad van binnen en naar buiten	9
1.1 Jubileumviering	9
1.2 Jaarlijkse bijeenkomst AIPCE	10
1.3 Debat en ambtshalve uitspraak inzake Tripoli-berichtgeving	10
1.4 Leidraad	12
1.5 Wijzigingen Reglement	13
1.6 Voornemen uitbreiding bevoegdheid Raad	13
1.7 Ombudsfunctie en uitbreiding secretariaat	14
1.8 Bijeenkomsten en publicaties	14
1.9 Resultaten enquête jaarverslag 2009	15
2. Klachten in getallen	16
3. Uitspraken naar inhoud	19
3.1 Procedure	19
3.2 Journalistieke werkwijze	25
3.3 Privacy	37
3.4 Feitenweergave	42
3.5 Rectificatie/weerwoord	50
3.6 Aard van de publicatie	51
4. Uitspraken per medium	56
Samenstelling	58
Raad voor de Journalistiek	
Samenstelling	59
Bestuur Stichting Raad voor de Journalistiek	
Adressen	59

2010 was een goed jaar voor de Stichting Raad voor de Journalistiek, die het belangrijke werk van de Raad voor de Journalistiek moet faciliteren en mogelijk maken. Dankzij de steun van alle vertegenwoordigende organen van grote en kleine media-instellingen kon de Stichting haar taak naar behoren vervullen. Waar enkele individuele mediaorganisaties zich nog steeds niet willen onderwerpen aan het gezag van de Raad, zijn de overkoepelende mediaorganisaties overtuigd van het belang van het werk van de Raad. Deelnemers in de Stichting zijn de publieke landelijke en regionale omroepen (vertegenwoordigd door de NPO en ROOS), de commerciële omroepen (RTL Nederland en SBS), de tijdschriftenuitgevers (NUV/GPT), de krantenuitgevers (NUV/NDP), de lokale nieuwsmedia (NNP), het ANP, de hoofdredacteurs (NGvH) en de journalisten (NVJ). Zij erkennen en ondersteunen het belang van een zelfreguleringsorgaan, waar lezers, luisteraars en kijkers die zich benadeeld voelen door publicaties in gedrukte en op elektronische media een uitspraak kunnen vragen over de al dan niet juistheid van berichtgeving waarin ze zelf een rol spelen.

De afnemers van media-uitingen wisten in 2010 weer de weg naar de Raad te vinden met klachten die overigens in een groot aantal gevallen bij uitspraak van de Raad niet gegrond bleken. Daar waar de Raad klagers in het gelijk stelde, was dat vrijwel altijd afdoende om verdere juridische procedures tegen media-instellingen te voorkomen. De Stichting Raad voor de Journalistiek dankt de Raad dan ook voor het vele werk dat in 2010 is verzet en complimenteert de Raad voor de uitgebreide serieuze beraadslagingen en zeer uitgebalanceerde uitspraken van de beslissingen in 2010. Deze schriftelijke uitspraken geven veelal voortreffelijk de dilemma's weer, waar journalisten zich in deze tijd van snelle elektronische verslaggeving voor gesteld zien. Vooral de afweging tussen zorgvuldigheid en snelheid is steeds meer een onderwerp van aandacht voor traditionele media en hun aansluiting bij nieuwe media. De uitspraken van de Raad geven hierdoor niet alleen

genoegdoening in de vorm van serieuze aandacht voor klachten van het media consumerend publiek, maar dragen ook bij aan het vaststellen van de ethische grenzen van serieuze journalistiek op basis van de dagelijkse praktijk.

Uit de financiële steun die de Stichting Raad voor de Journalistiek ook in 2010 van de overheid mocht ontvangen blijkt, dat ook de politiek het belang van een volstrekt onafhankelijke journalistieke klachtinstantie inziet. Zolang het werk van de Raad voor de Journalistiek mogelijk is en terecht serieus wordt genomen, zal de roep om de verlening van een wettelijke taak aan de Raad geen positieve politieke bodem vinden.

Tal van organisaties leverden in 2010 een bijdrage aan de activiteiten in verband met het 50-jarig jubileum van de Raad. De Stichting Raad voor de Journalistiek kon hiervoor rekenen op een financiële bijdrage van ABN AMRO Bank, Aegon, Stichting Lira, het Stimuleringsfonds voor de Pers, Unesco, de NPO, het NUV (NDP/GPT), de NVJ, ROOS, RTL en SBS. Dankzij deze organisaties hoefde de begroting van de Raad zelf beperkt belast te worden met de kosten voor de indrukwekkende jubileumviering. Een woord van dank is op zijn plaats voor de medewerkers van het bureau van de Stichting, met name mr. Daphne Koene die met haar medewerkers bergen werk heeft verzet om het jubileum en het daaraan gekoppelde congres van de Alliance of Independent Press Councils of Europe tot een enorm succes te maken. De vertegenwoordigers van Raden voor de Journalistiek die uit heel Europa in Amsterdam waren samengekomen werden door het Koninklijk Concertgebouworkest ook nog getraakteerd op een fantastisch concert in het Concertgebouw.

Het bestuur van de Stichting Raad voor de Journalistiek kwam in 2010 vele keren bijeen en kon rekenen op een hoge attentie van de vertegenwoordigers van de participerende organisaties, die actief deelnamen aan de vergaderingen.

Voorwoord

door mr. V.H.G. Lebesque voorzitter Raad voor de Journalistiek

Kroniek van een aangekondigde wedergeboorte – vrij naar Gabriel García Márquez – zou een passende titel zijn voor dit jaarverslag. Immers, in het voorbije jaar werden de vernieuwingen ingevoerd uit het beleidsplan ‘Bouwstenen voor een tweede jeugd’, die in de loop van 2009 waren voorbereid. Met deze maatregelen geeft de Raad voor de Journalistiek er blijk van voortdurend te streven naar verbetering van zijn werkwijze en aanpassing ervan aan de actuele situatie.

Nieuw zijn het stimuleren van bemiddeling, de mogelijkheid tot herziening van een beslissing van de Raad, de benoeming van raadsleden die beroepshalve geen band hebben met de journalistiek – de zogenoemde burgerleden – en de vereenvoudigde procedure waarin voorzitter en secretaris na ontvangst van een klacht kunnen oordelen dat de Raad evident onbevoegd is, de klager evident niet-ontvankelijk en/of de klacht evident ongegrond. Met dit laatste hoopt de Raad tegemoet te komen aan de klacht dat media zich moeten verweren tegen bagatelklachten.

Was 2010 het jaar van de wedergeboorte, het was tevens jubileumjaar. Op 3 november werd het 50-jarig bestaan van de Raad gevierd met een symposium en een feestelijke bijeenkomst. Hierbij werd afscheid genomen van mr. Ton Herstel, die ruim vijftien jaar nauw was betrokken bij het wel en wee van de Raad. Eerst als penningmeester van het stichtingsbestuur, daarna als raadslid en de laatste vijf jaar als voorzitter van de Raad. Hij werd terecht gelauwerd voor het vele dat hij voor de Raad heeft betekend. Tevens werd schrijver dezes – een oud journalist – voorgesteld als nieuwe voorzitter. Deze benoeming breekt met de traditie volgens welke de voorzitter afkomstig was uit de rechterlijke macht.

De Raad was begin november gastheer voor het congres van de Alliance of Independant Press Councils of Europe (AIPCE), voorgezeten door de secretaris van de Raad, mr. Daphne Koene. Uit de rapportages bleek dat in veel landen de bevoegdheid van press councils om te oordelen over klachten betreffende online-uitingen nog niet helder is. Ook in Nederland zijn de grenzen nog niet vastgelegd, maar de Raad heeft bij het stichtingsbestuur

een voorstel ingediend ter verruiming van de competentie ten aanzien van internetpublicaties. De congresgangers werden ook geboeid door rapportages over hoe in veel Oost-Europese landen wordt geworsteld met de persvrijheid doordat de overheid een te dikke vinger in de pap heeft. Met bewondering wordt door journalisten in die landen gekeken naar het systeem van zelfregulering zoals dat in Nederland is vormgegeven in de Raad voor de Journalistiek.

Een compliment verdient de Nederlandse overheid, in casu het ministerie van OCW, voor de steun aan de Raad. Sinds het laatste kwartaal van 2009 ontvangt de Raad de voor drie jaar toegezegde subsidie voor verdere professionalisering van het werk. In de openingstoespraak van het AIPCE-congres werd nog eens verzekerd dat het ministerie van OCW zelfregulering in de media stimuleert.

De Raad deed voor de vierde keer in zijn bestaan een ambtshalve uitspraak. Deze betrof de berichtgeving over de vliegcrash bij Tripoli, die door maar één van de inzittenden – een negenjarige Nederlandse jongen – werd overleefd. De uitspraak leidde tot uitbreiding van de Leidraad met een bepaling over hoe de journalistiek dient om te gaan met slachtoffers van ongevallen en rampen. Over deze kwestie organiseerde de Raad ook een debat.

Ondanks de inspanningen van alle bij de Raad voor de Journalistiek betrokkenen om bij te dragen aan vorming en handhaving van journalistieke ethiek, zijn er media die zich onttrekken aan het werk van de Raad dat ook namens hen wordt gedaan. Dat is spijtig, vooral voor de lezers en kijkers van die media die – indien zij willen klagen – geen respect ontmoeten voor hun wens een oordeel van de Raad te vragen.

Uit het aantal klachten, met een piek tegen het einde van het jaar, blijkt gelukkig dat mediaconsumenten kennelijk vertrouwen hebben in (het gezag van) de Raad, die ook in 2010 weer belangrijke bijdragen heeft geleverd aan de meningsvorming over journalistieke mores. En ik hoop dat de Raad ook in 2011 door zijn uitspraken en deelname aan het maatschappelijk debat die onmisbare rol kan blijven spelen.

1. De Raad van binnen en naar buiten

1.1 JUBILEUMVIERING

Op 3 november 2010 heeft ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van de Raad voor de Journalistiek een viering plaatsgevonden in het NH Krasnapolsky te Amsterdam, waar een groot deel van de 260 genodigde gasten aanwezig was. De opkomst bestond onder meer uit (oud) leden van de Raad en het bestuur, hoofdredacteurs, advocaten en juristen, media specialisten en vertegenwoordigers van universiteiten en opleidingen voor journalistiek.

Na de ontvangst door de voorzitter van de Stichting Raad voor de Journalistiek, Fons van Westerloo, heeft Femke Halsema – toenmalig fractievoorzitter GroenLinks in de Tweede Kamer – het jubileum geopend.

In haar openingstoespraak merkte Halsema onder meer op dat het niet aan politiek en bestuur is de vrije journalistiek te beperken, behoudens de in de wet gestelde grenzen. Volgens Halsema ligt er een taak voor politici om de vrijheid van journalisten te waarborgen en te faciliteren, waar deze onder druk staat. Zij acht het zorgelijk dat de kwaliteitsjournalistiek in Nederland onder druk staat. Waar de economische omstandigheden voor journalistiek behoorlijk lastig zijn, zijn journalisten echter niet ontslagen van de plicht om een open debat te voeren over de kwaliteit van hun werk, aldus Halsema. Zij suggereerde ten slotte dat journalisten met elkaar in debat gaan over het weerwoord dat zij mensen behoren te gunnen en gaf media in overweging om ruwe, ongemonteerde interviews op internet te plaatsen. De toespraak is integraal gepubliceerd op www.femkehalsema.nl.

Verder is tijdens deze bijeenkomst afscheid genomen van mr. Ton Herstel als voorzitter van de Raad. In zijn toespraak blikte Herstel terug op de veranderingen die hebben plaatsgevonden in de periode dat hij voorzitter was. Hij refereerde onder meer aan de invoering van de versnelde behandeling van klachten, uitbreiding van het aantal leden van de Raad en de vaststelling van de Leidraad. Voorts merkte Herstel op dat de laatste jaren een aantal hoofdredacties verklaarde niet meer mee te werken aan procedures bij de Raad. Volgens Herstel is dat spijtig omdat de Raad als zelfreguleringsinstituut alleen kan voortbestaan als daarvoor voldoende

draagvlak bestaat binnen de sector. De tegenhanger van zelfregulering zal zijn dat er vroeger of later een ander regulerend stelsel zal komen, waarbinnen de journalistieke ethiek van buitenaf zal worden bepaald. Dat kan de journalistiek maar beter zelf blijven uitmaken. Vrijheid van nieuwsgaring en van meningsuiting is een kostbaar bezit, maar die vrijheid bestaat niet zonder gebondenheid, aldus Herstel.

Nadat vervolgens mr. Victor Lebesque als nieuwe voorzitter werd voorgesteld, is ten slotte een debat gehouden – georganiseerd in samenwerking met Stichting MediaDebat – over grensverlegging in de media. Onder leiding van Radio1-presentator Lara Rense werd met panelleden Barbara van Beukering (Het Parool), Laurens Verhagen (Nu.nl) en Carel Kuyl (Nieuwsuur) gediscussieerd over de volgende vragen:

- Wat zijn de gevolgen van de versnelling van informatieverbreiding?
- Wat zijn de consequenties van het feit dat door de nieuwe media iedereen alles openbaar kan maken en dat ook veelvuldig gebeurt?
- Welke functie hebben de traditionele journalistieke media en hoe kunnen ze zich onderscheiden?

Dit alles werd besproken in het licht van de vraag welke functie de Raad voor de Journalistiek heeft en hoe de toekomst van de Raad eruit ziet. Na een levendige inbreng vanuit de zaal werd door het panel een aantal adviezen aan de voorzitters van het Stichtingsbestuur en de Raad verstrekt:

- *Van Beukering*: website is snelheid, krant is betrouwbaarheid; mensen kijken toch anders naar de website en lezers moeten weten dat gedrukte informatie waar is; houd daar rekening mee bij het actualiseren van de Leidraad.
- *Kuyl*: Raad, blijf bij je leest. Laat oordeel over (private) sites, blogs et cetera over aan bijvoorbeeld de providers; mensen die zich benadeeld voelen door nieuwe media kunnen altijd naar de burgerlijke rechter stappen indien de Raad niet voorziet in het oplossen van hun problemen, zij het dat dit niet altijd makkelijk is.
- *Verhagen*: de Raad heeft een probleem; vroeger was redelijk helder wie journalist was, welk medium het predicaat journalistiek had, nu is het allemaal veel ingewikkelder. De Raad kan zich hierin een nieuwe functie verwerven door zo helder mogelijk te formuleren wat wel en niet goede en onderscheidende journalistieke principes zijn.

Er werd geconcludeerd dat het laatste woord over de nieuwe media niet is gezegd. De Raad voor de Journalistiek moet zich over het onderwerp blijven buigen en zou kunnen anticiperen op de ontwikkelingen door zich uit te spreken over vraagstukken zonder dat daarover een klacht is ingediend. Een uitgebreid verslag van het debat is terug te vinden op www.mediadebat.nl.

De bijeenkomst werd afgesloten met een feestelijk buffetdiner.

1.2 JAARLIJKSE BIJEENKOMST AIPCE

In verband met zijn 50-jarig jubileum heeft de Raad bovendien op 4 en 5 november 2010 de 12e jaarlijkse bijeenkomst van de Alliance of Independent Press Councils of Europe (AIPCE) georganiseerd.

De AIPCE (zie ook www.aipce.net) is een informeel genootschap zonder rechtspersoonlijkheid bestaande uit vertegenwoordigers van de Europese Raden voor de Journalistiek en daarmee vergelijkbare instanties. Ruim 25 landen participeren op structurele basis in dit samenwerkingsverband. De AIPCE houdt jaarlijks in het najaar een bijeenkomst, die per toerbeurt wordt georganiseerd door een van de deelnemende landen (de afgelopen jaren zijn bijeenkomsten gehouden in Oslo, Berlijn, Edinburgh, Sofia en Luxemburg). Deze bijeenkomsten bieden een uniek platform voor de deelnemers om kennis en ervaringen uit te wisselen en te discussiëren over actuele vraagstukken op het gebied van journalistieke ethiek. Verder worden internationale ontwikkelingen op journalistiek gebied besproken.

Namens Marjan Hammersma – directeur Media, Letteren en Bibliotheken bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) – hield beleidsadviseur Lydia Bremmer een openingstoespraak. Daarin benadrukte Bremmer dat het ministerie zelfregulering in de media stimuleert. Op de conferentie was bovendien prof. Susanne Fengler te gast. Professor Fengler is hoogleraar op het gebied van Internationale Journalistiek aan het Instituut voor Journalistiek van de Technische Universiteit Dortmund, doceert aan het Erich Brost instituut aldaar en is de initiatiefnemer van het project ‘Media Accountability and Transparency in Europe’ (MediaACT, zie www.mediaact.eu). In het kader van dit project wordt – binnen de lidstaten

van de Europese Unie – vergelijkend onderzoek verricht naar *media accountability systems* (MAS), waartoe onder meer Raden voor de Journalistiek (Raden) en journalistieke codes (Codes) worden gerekend. Dit onderzoek wordt gefinancierd door de Europese Commissie. Professor Fengler en haar team onderzoeken of het bestaan van deze Raden en Codes indicatoren zijn voor mediapluralisme in Europa. In het project worden de ontwikkeling en impact van deze Raden en Codes onderzocht. Professor Fengler heeft een inleiding gegeven over haar onderzoek en haar voorlopige ervaringen en bevindingen besproken met de deelnemers aan de conferentie.

Verder is aan de hand van diverse inleidingen gediscussieerd over onder meer ‘online kwesties’ – zoals de bevoegdheid van Raden voor de Journalistiek, reacties van lezers en privacy – en de relatie tussen Raden voor de Journalistiek en nieuws-ombudsmannen.

De deelnemers aan de conferentie zijn op 3 november verwelkomd bij het buffetdiner ter ere van de jubileumviering van de Raad. De dag erop is het gezelschap ontvangen in de ambtswoning van de burgemeester van Amsterdam en daar toegesproken door wethouder Andrée van Es. Ten slotte hebben de deelnemers op 5 november een concert van het Koninklijk Concertgebouworkest bijgewoond.

Aan de bijeenkomst in Amsterdam namen 76 professionals deel uit 37 landen. Een Engelstalig verslag is gepubliceerd op de website van de Raad.

1.3 DEBAT EN AMBTSHALVE UITSPRAAK INZAKE TRIPOLI-BERICHTGEVING

De berichtgeving over de vliegcrash van 12 mei 2010 in Tripoli en met name een artikel in De Telegraaf van 14 mei 2010 – waarin was geciteerd uit een telefoongesprek met de minderjarige jongen die als enige de ramp heeft overleefd – gaf aanleiding voor een stevige maatschappelijke discussie over de vraag hoe media in dergelijke gevallen behoren te handelen.

De Raad voor de Journalistiek ontving kort na de ramp ruim honderd verontwaardigde en afkeurende e-mails en brieven van burgers die een uitspraak van de Raad verlangden over de handelwijze van De Telegraaf. Daarnaast is de Raad in diverse media

opgeroepen zich uit te laten over verslaggeving van drama's als deze en daarvoor criteria op te stellen.

Dat de kwestie van groot belang was voor (het publieke vertrouwen in) de journalistiek bleek verder uit het feit dat de media in de dagen na de ramp niet alleen elkaars handelen bekritiseerden, maar ook uitleg gaven over hun eigen werkwijze. Binnen de journalistieke beroepsgroep ontstond discussie over waar de grens ligt tussen enerzijds de onmiskenbare journalistieke plicht om over maatschappelijk relevante feiten te informeren en anderzijds de journalistieke verantwoordelijkheid voor de privacy van individuen.

PERSBERICHT

Op 17 mei 2010 heeft de Raad een persbericht uitgebracht, waarin uiteen is gezet dat de Raad op dat moment (nog) niet de vraag kon beantwoorden of met bepaalde publicaties de grenzen van zorgvuldige journalistiek waren overschreden. In dat verband is uitgelegd dat de Raad zich daarover in beginsel uitsprekt naar aanleiding van een klacht van een rechtstreeks belanghebbende en nadat het betrokken medium in de gelegenheid is gesteld op die klacht te reageren.

Verder is meegedeeld dat de Raad zich boog over de vraag of bij de berichtgeving principiële vraagstukken aan de orde waren, waarvoor de Leidraad onvoldoende handvatten bood en waarover de Raad zich ambtshalve zou kunnen uitspreken. Ten slotte werd bericht dat de Raad zou bezien of hij een debat over het onderwerp kon organiseren.

DEBAT

Dat openbare debat is vervolgens samen met de Nederlandse Vereniging van Journalisten georganiseerd en heeft onder de titel "Over de rand - Debat over de ethische grenzen van de journalistiek" plaatsgevonden op 25 mei 2010 in het Auditorium van de FD Mediagroep te Amsterdam.

De aftrap werd verzorgd door Ton Herstel, toenmalig voorzitter van de Raad. In zijn openingstoespraak benadrukte Herstel dat de Raad al 50 jaar zijn bijdrage probeert te leveren aan het bewaren van een hoge ethische standaard in de Nederlandse journalistiek in een setting van zelfregulering. Daarna wisselden journalisten, politici, lezers en kijkers onder leiding van journalist Adellah Dami met elkaar van gedachten over de vraag wat maatschappelijk wel of niet aanvaardbaar

journalistiek handelen is in dergelijke kwesties.

Aanwezig waren onder meer Hans Laroës (NOS), Willem Schoonen (Trouw), Bart Hettema (EenVandaag), Hugo Schneider (HDC), Gertjan Schoonhoven (Elsevier), Jan Dijkgraaf (HP/De Tijd), Joel Voordewind (Christen Unie), Gerard Schouw (D66) en Martijn van Dam (PvdA).

In zijn conclusie liet Herstel onder meer weten dat de Raad het verzoek van Laroës om aanpassing van de Leidraad ter harte zou nemen. Diverse media hebben over het debat bericht. Een verslag kan onder meer worden teruggevonden op de website www.villamedia.nl.

AMBTSHALVE UITSpraak

Verder heeft de Raad op 4 augustus 2010 over een aantal facetten van de berichtgeving een ambtshalve uitspraak gedaan. Een ambtshalve uitspraak houdt in dat de Raad uit eigen beweging, zonder een daaraan ten grondslag liggende klacht van een direct belanghebbende, een oordeel geeft. Het is voor de vierde keer in zijn bestaan dat de Raad een dergelijke uitspraak doet. De volledige uitspraak is gepubliceerd op de website van de Raad onder nummer RvdJ 2010/35.

In de uitspraak heeft de Raad geoordeeld over een vijftal aspecten, kort samengevat:

1. Het publiceren van foto's en televisiebeelden van de enige overlevende van de ramp.

De Raad is van mening dat publicatie van de beelden van Ruben in het ziekenhuisbed, hoezeer ook gemaakt in een besloten ruimte en gepubliceerd zonder toestemming, in dit geval is gerechtvaardigd door de uitzonderlijk grote nieuwsaarde en zeggingskracht van het beeld van de enige overlevende van de vliegcrash bij Tripoli. Het beeld van de kleine jongen Ruben symboliseert niet alleen de uitzonderlijke tragedie, maar tegelijk de hoop van het overleven. Daarbij speelt ook een rol dat deze beelden via internet al wereldwijd verspreid waren.

2. Het publiceren van foto's van omgekomen personen afkomstig van websites.

De Raad gaat ervan uit dat door nabestaanden geen toestemming is gegeven om de foto's bij de berichtgeving over de vliegcrash te publiceren. Het publiceren van foto's van de slachtoffers is niet noodzakelijk om de ernst van het ongeluk te tonen. Enkel door de plaatsing van hun foto op een website zijn deze personen geen 'bekende Nederlander'

geworden, zodat de journalist terughoudendheid moet betrachten bij het ongevraagd en zonder toestemming publiceren daarvan in een ander medium en voor een ander doel.

De Raad is derhalve van oordeel dat door het plaatsen van foto's van slachtoffers, die niet voor dat doel zijn afgestaan, grenzen zijn overschreden van hetgeen, gelet op de journalistieke verantwoordelijkheid, maatschappelijk aanvaardbaar is.

3. Het publiceren van foto's van nabestaanden van de slachtoffers.

Door het (verondersteld wordt: ongevraagd) publiceren van foto's van de nabestaanden van de vliegcrash wordt hen extra leed aangedaan. De te beantwoorden vraag is of deze inbreuk op de privacy in redelijke verhouding staat tot het belang van de publicatie. De Raad oordeelt dat het belang van de privacy van de betrokkenen zwaarder moet wegen, temeer omdat de foto's niet noodzakelijk zijn om de aard en ernst van de vliegtuigramp weer te geven.

4. Het publiceren van een weergave van het telefoongesprek met Ruben.

De journalist die in de gegeven situatie het slachtoffer van een ramp actief kan benaderen dient zich rekenschap te geven van de weerloosheid van betrokkene in die situatie, en van het risico dat onverhoeds direct contact – gelet op de geestelijke toestand waarin het slachtoffer verkeert – schade kan toebrengen. In het onderhavige geval, van een jeugdig slachtoffer dat zich nog maar niet of nauwelijks bewust was van de situatie waarin hij verkeerde, had de journalist een andere afweging moeten maken en het directe – telefonische – contact moeten vermijden c.q. beëindigen.

Het publiceren van de inhoud van het telefoongesprek is eveneens ontoelaatbaar. Daarbij komt dat publicatie niet noodzakelijk was als extra informatie om de aard of de ernst van de vliegtuigramp weer te geven.

5. Het vermelden van de achternaam van Ruben.

De Raad meent dat de inbreuk op Rubens privacy zo beperkt mogelijk dient te zijn. Derhalve is de Raad van oordeel dat vermelding van de achternaam van het slachtoffer in dit geval achterwege had dienen te blijven, nu die vermelding nadeel met zich meebrengt voor het slachtoffer, en niets toevoegt aan de informatie over de ramp, dan wel over de aard en ernst daarvan.

Tot slot heeft de Raad te kennen gegeven dat hij zijn Leidraad zou aanpassen met een specifieke bepaling over de benadering van slachtoffers van ongevallen en rampen. (zie hierover de volgende paragraaf)

1.4 LEIDRAAD

De Raad voor de Journalistiek heeft in de loop der jaren algemene standpunten geformuleerd die op eigen initiatief zijn ontwikkeld dan wel in oordelen over klachten tegen journalisten en media zijn vastgelegd. De standpunten over wat de Raad wel of niet vindt passen bij de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de journalist, zijn samengevat en per onderwerp gegroepeerd in een Leidraad die de Raad op zijn jaarvergadering van 24 april 2007 heeft gepresenteerd en in april 2008 voor het eerst heeft gewijzigd.

De Raad beziet zo nodig, en in elk geval jaarlijks, of het opportuun is de Leidraad aan te passen. Naar aanleiding van diverse klachtzaken alsmede het op 25 mei 2010 gehouden debat over berichtgeving inzake de vliegcrash in Tripoli en de daarop volgende ambtshalve uitspraak van de Raad (RvdJ 2010/35) heeft de Raad besloten de Leidraad op diverse punten te wijzigen. De belangrijkste aanpassingen zijn:

- de geheel herziene redactie van punt 2.1.7. (oud punt 2.1.6.)

Het staat een journalist vrij een telefoongesprek op te nemen wanneer dit nodig is om een onbetwistbare en zo adequaat mogelijke weergave van het besprokene te kunnen publiceren. Wanneer hij de geluidsopname zelf, of delen daarvan, openbaar wil maken, dient hij echter vooraf toestemming van de geïnterviewde te verkrijgen.

- nieuw ingevoerd punt 2.4.9.

Bij het benaderen van slachtoffers van ongevallen en rampen en hun nabestaanden behoort de journalist rekening te houden met het recht van betrokkenen om met rust te worden gelaten. De journalist dient terughoudend te zijn indien de weerloosheid of geestelijke toestand van betrokkenen daartoe aanleiding geeft. Bij publicaties over ongevallen en rampen vermijdt hij zoveel mogelijk dat slachtoffers en nabestaanden daardoor nadeel zullen ondervinden, dat hen extra leed wordt aangedaan of dat het verwerkingsproces wordt bemoeilijkt. Met het oog daarop dient de journalist informatie over slachtoffers en

nabestaanden die niet noodzakelijk is om de aard en ernst van ongeval of ramp weer te geven, achterwege te laten.

De Leidraad kan worden aangevraagd bij het secretariaat van de Raad. Verder kunnen de Leidraad en een overzicht van alle wijzigingen met toelichting daarop worden gedownload via de website van de Raad.

1.5 WIJZIGINGEN REGLEMENT

Op 1 maart 2010 is een nieuw Reglement voor de werkwijze van de Raad voor de Journalistiek in werking getreden. Dit reglement voorziet in:

Het stimuleren van bemiddelingsactiviteiten

Een klager wordt op de mogelijkheid gewezen zijn bezwaren eerst rechtstreeks kenbaar te maken aan de verweerder (de betrokken hoofdredacteur of journalist), voordat de klacht ter beoordeling aan de Raad wordt voorgelegd. Verder wordt zowel klager als verweerder gewezen op de mogelijkheid van bemiddeling in plaats van behandeling van de klacht. (art. 4 van het Reglement)

Vereenvoudigde procedure

Indien de voorzitter en secretaris van oordeel zijn dat de Raad evident onbevoegd is, de klager evident niet-ontvankelijk en/of de klacht evident ongegrond, wordt de klacht afgedaan op dat oordeel en wordt de klacht niet in behandeling genomen door de Raad. De klager kan tegen deze beslissing beroep aantekenen. (art. 4a van het Reglement)

Herziening

Een beslissing van de Raad kan geheel of gedeeltelijk worden herzien op verzoek van de klager dan wel op verzoek van de verweerder die daadwerkelijk verweer heeft gevoerd. Herziening is mogelijk indien degene die herziening verzoekt aannemelijk maakt dat de beslissing van de Raad berust op ten onrechte als vaststaand of aannemelijk geoordeelde feiten. (art. 10a van het Reglement)

Het inzetten van leden uit de ‘civil society’ (burgerleden)

Daartoe zijn de volgende personen benoemd:

- Ir. B.L. Hooghoudt – ondernemer, commissaris Hooghoudt B.V., adviseur.

- Mw. drs. R.T. Kervezee – voorzitter College van Bestuur Esprit Scholen, commissaris Rabobank Amsterdam, commissaris Goede Doelen Loterijen.
- A. Mellink MPA – sociaal architect bij Mellink Sociale Veiligheid, voormalig politiechef en directeur politieacademie.
- Mw. J.R. van Ooijen – communicatieadviseur Sensor Haarlem.
- Mw. J.G.T.M. Wartenbergh – managing director Entertainment One Benelux, voormalig programma directeur RTL5 en oud hoofdredacteur van (o.a.) Panorama.

De volledige tekst van het nieuwe Reglement is beschikbaar op de website van de Raad en kan worden opgevraagd bij het secretariaat.

1.6 VOORNEMEN UITBREIDING BEVOEGDHEID RAAD

Op grond van de Statuten van de Stichting Raad voor de Journalistiek is de Raad momenteel bevoegd te oordelen over klachten betreffende ‘journalistieke gedragingen’. In artikel 4 van de Statuten is bepaald wat onder een journalistieke gedraging moet worden verstaan:

een handelen of nalaten van een journalist in de uitoefening van zijn beroep. Voorts wordt onder een journalistieke gedraging in deze statuten en in het reglement verstaan een handelen of nalaten in het kader van journalistieke werkzaamheden van iemand die geen journalist zijnde, regelmatig en tegen betaling meewerkt aan de redactionele inhoud van de in het volgende lid genoemde publiciteitsmedia.(...)

Vanwege de ontwikkelingen van ‘nieuwe media’ doet zich steeds vaker de vraag voor wanneer sprake is van journalistiek handelen en wie daarop kan c.q. zou moeten worden aangesproken. Een werkgroep vanuit de Raad heeft bestudeerd of een aanpassing van de statuten op dit punt opportuun is en heeft een discussienota opgesteld, die door de Raad plenair is besproken. Daarbij is onder meer aan de orde gekomen dat het aantal klachten over nieuwe uitingsvormen toeneemt en dat het allengs gecompliceerder wordt om aan de hand van het begrip ‘journalistieke gedraging’ – zoals hiervoor omschreven – te toetsen of zaken onder de bevoegdheid van de Raad vallen.

De Raad heeft daarom aan het Stichtingsbestuur een voorstel tot wijziging van de statuten voorgelegd, dat ertoe moet leiden dat de bevoegdheid van de Raad om te oordelen over publicaties op internet wordt verruimd. Dat voorstel is door het bestuur nagenoeg ongewijzigd overgenomen en ter goedkeuring aan de participanten in de Stichting gestuurd.

Naar verwachting zal de statutenwijziging in 2011 zijn beslag krijgen.

1.7 OMBUDSFUNCTIE EN UITBREIDING SECRETARIAAT

De Raad heeft zich in de voorgaande jaren bezig gehouden met de vraag hoe hij zijn positie in de samenleving, in het bijzonder als dienstverlener aan publiek en journalistiek, zou kunnen verbeteren. Het Stichtingsbestuur en de Raad waren van oordeel dat de Raad zijn zichtbaarheid diende te vergroten en actiever zou moeten participeren in discussies over journalistieke ethiek. Om dit te bewerkstelligen is de professionele staf allereerst uitgebreid met de voorzitter van de Raad, die samen met de secretaris de ombudsfunctie vervult. De voorzitter en secretaris vormen het gezicht naar buiten en geven gevraagd en ongevraagd uitleg over journalistiek-ethische kwesties. Zij treden verder op als bemiddelaar en voeren de nieuwe vereenvoudigde procedure uit. Voorts is een adjunct-secretaris aangetrokken, die onder meer als extra aanspreekpunt fungeert voor vragen van (potentiële) klagers en zich verder bezighoudt met de dagelijkse werkzaamheden van het secretariaat. De resultaten van deze inspanningen zijn verspreid in dit jaarverslag opgenomen.

Vanwege de uitbreiding van het aantal werkplekken kon het secretariaat niet langer gehuisvest worden in het kantoor van de Nederlandse Vereniging van Journalisten. Daarom is het secretariaat verhuisd en sinds 8 maart 2010 gevestigd in het kantoor van het Nederlands Uitgeversverbond in Amsterdam-Zuidoost.

1.8 BIJEENKOMSTEN EN PUBLICATIES

In 2010 hebben vertegenwoordigers van de Raad actief deelgenomen aan c.q. zijn aanwezig geweest op diverse bijeenkomsten, zoals:

- Presentatie eindrapport Nationale DenkTank "Zelf Vertrouwen"
- Openbare jaarvergadering Nederlands Uitgeversverbond 'De waarde van content'
- Jubileumviering Fontys Hogeschool Journalistiek met openbaar debat over 'links en rechts in de journalistiek'
- Conferentie UvA 'Journalistiek onderzoek onderzocht'
- Bijeenkomst Amsterdamse Criminalistenclub
- Gastcollege UvA MA Journalistiek en Media 'Journalistieke ethiek'
- Redactiebijeenkomst Omroep Gelderland
- Hogeschool Windesheim, opening Gebouw X
- Huis voor de democratie en rechtsstaat (Min. BiZa), lunchdiscussie 'Jonge journalisten en democratie'
- Jubileumconferentie UvA MA Journalistiek en Media 'Balans van de journalistiek'
- Debat NOS Ombudsman en RMO 'Nieuwe media, nieuwe pers'
- Dag van de persvrijheid
- Persbijeenkomst AsCor en Stichting MON 'Geen aparte gedragscode wenselijk voor online journalistiek'
- KIM-college 'Elite - Noodzaak of valkuil? De rol van de journalistiek'
- VVOJ Café 'Opnemen of afkeuren?'
- Symposium Stichting MON 'De nieuwsombudsman en de journalistieke ethiek'
- Uitreiking prijs 'Journalist van het Jaar 2009'

Daarnaast zijn op het secretariaat diverse onderzoekers uit binnen- en buitenland ontvangen alsmede een vertegenwoordiger van de OVSE en delegaties uit Indonesië en Tadjikistan.

Voorts heeft de secretaris op uitnodiging van IREX Europe meegewerkt aan een seminar in Tbilisi over journalistieke ethiek, in het kader van het project 'Media Strengthening Programme for Georgia'.

In het verslagjaar zijn veel publicaties over de Raad verschenen, onder meer in verband met het debat en de ambtshalve uitspraak betreffende de Tripoli-berichtgeving en naar aanleiding van diverse uitspraken van de Raad. Daarnaast hebben vertegenwoordigers van de Raad actief meegewerkt aan diverse publicaties en uitzendingen:

- www.denieuwereporter.nl - "Dieptepunten 2010"
- www.denieuwereporter.nl - "Hoogtepunten 2010"
- uitzending GeenStijl over behandeling klacht Sharpe
- www.binnenlandsbestuur.nl - ingezonden reactie op de publicatie "Met de billen bloot"
- in Pöttker/Schwarzenegger (Hrsg.) 'Europäische Öffentlichkeit und journalistische Verantwortung', Journalismus International nr. 6 – "European press councils. No >one-fits-all<-model"
- Quest - "Foute journalisten"
- HP/De Tijd, rubriek 'Brieven' - "RvdJ"
- uitzending PowNews – "Journalistieke moraal fossielen verjaren"
- uitzending Mediazaken (BNR Nieuwsradio) "Raad voor de Journalistiek in crisis?"
- Notariaat magazine - "Aan de schandpaal?"
- De Paraplu (intern blad Slachtofferhulp Nederland)- "Slachtoffers in/van de media"
- uitzending SBS Shownieuws "Storms sleept Kelder voor de Raad"
- radio-uitzending Hogeschool van Amsterdam
- uitzending NRCV Lunch! - "De toekomst van de 'vuilnisbakkenjournalistiek'"
- uitzending SBS6 Shownieuws - "Pechtold vervolgen over vuilniszak-artikel"
- Villamedia magazine - "De leidraad is niet heilig"
- www.denieuwereporter.nl - "RvdJ: Ploegen met een kreupel paard (2)"
- uitzending NCRV Lunch! - dubbelinterview Ton Herstel en Victor Lebesque
- www.villamedia.nl - "Bij verschoningsrecht hoort ook tuchtrecht" (ook gepubliceerd onder 'Reacties' in Villamedia magazine)
- uitzending FunX over publicatie naam/foto's van verdachte inzake moord Milly Boele op GeenStijl
- Persbericht RvdJ - "Vernieuwingen Raad voor de Journalistiek"
- Dosije o medijima, Nezavisno Udruženje Novinara Srbije (NUNS, Onafhankelijke Journalisten Vereniging Servie) Br. 31 - "Savet za medije Holandije"

Verder heeft de secretaris voorafgaand aan publicatie hoofdstuk 5 "Journalistieke mores op het web" van het 'Handboek crossmediale journalistiek en redactie' (Dasselaar/Pleijter) becommentarieerd.

1.9 RESULTATEN ENQUÊTE JAARVERSLAG 2009

Bij de verzending van het jaarverslag van 2009 is in een korte enquête aan lezers gevraagd naar hun mening over het jaarverslag. De enquête is ingevuld door circa 7% van de ontvangers, waarbij overwegend positief is gereageerd. Iedere respondent gaf aan reeds bekend te zijn met de Raad voor de Journalistiek.

Het jaarverslag werd positief beoordeeld. 85% van de deelnemers aan de enquête beoordeelde het jaarverslag met een 'goed' of 'uitstekend'. De overige 15% gaf het jaarverslag een voldoende. Volgens 85% van de respondenten heeft het jaarverslag een goede uitstraling.

Van de respondenten gaf 35% aan na het lezen van het jaarverslag een beter beeld te hebben gekregen van de Raad voor de Journalistiek. 65% deelde mee reeds een goed beeld te hebben. Daarbij berichtte 65% van de deelnemers aan de enquête het jaarverslag van de Raad te gebruiken als naslagwerk. Eveneens 65% van de respondenten gaf aan geen informatie in het jaarverslag te missen.

De twee voorwoorden, het hoofdstuk over de wedergeboorte van de Raad, het hoofdstuk 'De Raad van binnen en naar buiten' en de samenstelling van de Raad voor de Journalistiek werden door lezers het meest geraadpleegd. Het hoofdstuk over de wedergeboorte van de Raad werd als meest interessant beoordeeld, gevolgd door de uitspraken van de Raad met betrekking tot het onderwerp 'journalistieke werkwijze'.

2. Klachten in getallen

In het verslagjaar 2010 ontving de Raad 83 klachten die in behandeling zijn genomen. Verder zijn nog 15 klachten binnengekomen die niet zijn doorgezet, bijvoorbeeld wegens het ontbreken van een direct belang. Verder heeft de Raad sinds de invoering van de herzieningsprocedure – op 1 maart 2010 – 3 herzieningsverzoeken ontvangen, waarvan 2 afkomstig van de oorspronkelijke klager en 1 afkomstig van een van de oorspronkelijke verweerders.

De secretaris van de Raad heeft dit jaar 3 keer bemiddeld, voordat de zaken formeel bij de Raad waren ingediend. In een zaak heeft het medium een publicatie van de website verwijderd en een aanvullend bericht gepubliceerd. Verder heeft in een zaak de hoofdredacteur klaagster en haar moeder – over wie het bericht ging – bezocht en uitleg gegeven over zijn handelwijze. In de derde zaak heeft de hoofdredacteur de klager gesproken, excuses aangeboden en de zoon van klager – over wie het bericht ging – een cadeaubon gestuurd.

Voorts heeft in 4 zaken bemiddeling plaatsgevonden, nadat deze formeel waren ingediend. In geen van de zaken was de bemiddeling succesvol en heeft klager de klacht alsnog ter beoordeling aan de Raad voorgelegd. In 1 van deze zaken heeft de klager na de behandeling ter zitting de klacht ingetrokken, omdat partijen alsnog overeenstemming wisten te bereiken. In de overige 3 zaken volgt de uitspraak in 2011.

Overigens is in 13 zaken bemiddeling voorgesteld, maar liet vervolgens een van de betrokkenen weten daarop geen prijs te stellen. In 3 zaken heeft klager de klacht vervolgens niet verder doorgezet, in de andere gevallen is de klacht verder in behandeling genomen.

Daarnaast hebben 9 klagers hun klachten ná indiening daarvan ingetrokken, onder meer omdat de kwestie alsnog in overleg met het medium was opgelost.

De Raad heeft 57 uitspraken gedaan, waarvan 1 ambtshalve uitspraak. Daarvan hebben 9 betrekking op klachten die in het voorgaande jaar zijn behandeld, terwijl in 2010 de definitieve uitspraak is geformuleerd.

In 20 zaken werd de klacht (gedeeltelijk) gegrond bevonden en in 27 zaken ongegrond. In de overige zaken achtte de Raad zichzelf onbevoegd, klager niet-ontvankelijk, onthield de Raad zich van een oordeel, of betrof het een afgewezen verzoek tot herziening (zie de tabel hieronder). Van de resterende 10 in 2010 behandelde klachten volgt de uitspraak in 2011.

De uitspraken die de Raad in 2010 heeft gedaan, hebben betrekking op 43 verschillende media en op 1 boek. Een overzicht van de uitspraken per medium is hierna opgenomen onder punt 4.

In de 20 (deels) gegronde zaken zijn 13 uitspraken geheel dan wel in samenvatting gepubliceerd door de betrokken media. Daarnaast hebben de media aandacht besteed aan 5 andere uitspraken. Aan de ambtshalve uitspraak zijn (daags na de uitspraak) ruim 40 publicaties gewijd.

In dit verband dient te worden opgemerkt dat sinds de reglementswijziging van maart 2010 alleen nog in (deels) gegronde zaken aan het betrokken medium wordt verzocht de uitspraak van de Raad te publiceren.

In 1 gegronde zaak is op verzoek van de klager niet om publicatie verzocht. Daarnaast waren 3 (deels) gegronde klachten gericht tegen 3 media die om hen moverende redenen niet hebben meegewerkt aan de procedures bij de Raad. In één gegronde zaak vond het medium het niet noodzakelijk om over de uitspraak te publiceren. Ten slotte is in 2 gegronde zaken niet bekend of de uitspraak is gepubliceerd.

Volgens de nieuwe vereenvoudigde procedure zijn bovendien 7 klachten in eerste instantie afgedaan middels een beslissing van de voorzitter en secretaris van de Raad. In twee gevallen ging de klager tegen de beslissing in beroep, dat in beide zaken door de Raad ongegrond werd verklaard. Deze uitspraken worden overigens alleen ter kennisneming aan partijen gestuurd en niet gepubliceerd.

Klachten

Ingediende klachten	83	78
	waarvan 9 ingetrokken	waarvan 1 ingetrokken
Herzieningsverzoeken	3	-
Niet doorgezette klachten	15	11
Bemiddeling	7	9
	waarvan geslaagd 3 en niet geslaagd 4	waarvan geslaagd 5 en niet geslaagd 4

Zittingen

Aantal zittingen	18	17
Behandelde klachten	56	61
Aantal uitspraken	57	69

Uitspraken van de Raad

Gegronde	13	15
Deels gegronde	7	10
Ongegronde	27	39
Niet-ontvankelijk	6	5
Ontvankelijk (tussenbeslissing)	0	1
Onthouding oordeel	5	7
Onbevoegd	6	1
Afgewezen (herziening)	2	-

Beslissingen voorzitter/secretaris

Evident niet-ontvankelijk	3	-
Evident onbevoegd	3	-
Evident ongegronde	2	-

Beroep tegen beslissing voorzitter/secretaris

Ongegronde	2	-
------------	---	---

Nb. Het aantal uitgesplitste oordelen komt niet overeen met het totaal aantal uitspraken per jaar, omdat in een aantal zaken een 'dubbel' oordeel is uitgesproken (bv. deels niet-ontvankelijk en deels (on)gegronde).

Overige gegevens

telefonisch verstrekte informatie	195	223
telefonische doorverwijzing	11	17
schriftelijk verstrekte informatie	259	282
verstuurde brochures	9	21

In dit verband verdient te worden opgemerkt dat in toenemende mate informatie wordt gedownload van de website van de Raad.

3. Uitspraken naar inhoud

Hieronder volgt een rubricering van de uitspraken. De klachten die in meer dan één rubriek ondergebracht zouden kunnen worden, zijn slechts vermeld bij de meest kenmerkende rubriek, tenzij anders is aangegeven. De samenvattingen geven alleen de hoofdpunten van de uitspraken weer. De volledige tekst van alle uitspraken van de Raad staat op de website van de Raad: www.rvdj.nl. Met behulp van het bij de uitspraak vermelde jaartal en volgnummer (bijvoorbeeld: 2010/1) kan de volledige uitspraak worden opgezocht. Het is ook mogelijk een exemplaar van een uitspraak aan te vragen bij het secretariaat van de Raad.

3.1 PROCEDURE

3.1.1 ONTVANKELIJKHEID

De Raad beoordeelt een klaagschrift alleen als dat is ingediend door een ‘rechtstreeks belanghebbende’. Een klager kan als zodanig worden aangemerkt, indien zijn belang bij de gewraakte publicatie rechtstreeks betrokken is en hij door die publicatie persoonlijk in zijn belang is geraakt. Is een klager geen ‘rechtstreeks belanghebbende’, dan is hij in zijn klacht niet-ontvankelijk.

Van een rechtstreeks belang was geen sprake in de zaak **Verheesen/Lokale Omroep Echt-Susteren (LOES)** betreffende een uitzending van het radioprogramma ‘LOES Actueel’. Daarin was aandacht besteed aan het artikel “Ex-wethouder Echt-Susteren eist ook onderzoek rol burgemeester” met het chapeau “Sinterklaasaffaire – Verzoek Jo Verheesen aan ‘integriteitsbureau’”, dat in Dagblad De Limburger was verschenen.

Het klaagschrift van klager had deels betrekking op het feit dat personen die actief waren als gemeenteraadslid tevens programma’s maakten bij LOES. Volgens klager was aldus sprake van ongeoorloofde gedragingen, waardoor gemeenschapsgelden deels werden gebruikt voor politieke doeleinden. Dit onderdeel van de klacht was van een dermate algemeen karakter dat niet kon worden gezegd dat deze betrekking heeft op een direct betrokken belang van klager. De omstandigheid dat klager eveneens politiek actief was (geweest) en mogelijk in die hoedanigheid in conflict was geweest met een aantal programmamakers van LOES, maakte dit niet anders. Ook overigens was niet gebleken van

omstandigheden die konden leiden tot het oordeel dat het belang van klager *direct* betrokken was bij de handelwijze van deze programmamakers en hij door die handelwijze *persoonlijk* in zijn belang was geraakt. Klager was derhalve niet-ontvankelijk in zijn klacht voor zover die betrekking had op de gestelde belangenverstrengeling bij medewerkers van verweerder.

Verder was de klacht gericht tegen een uitzending van het radioprogramma ‘LOES Actueel’. Klager stelde ter zake dat bij het voorlezen van een artikel uit Dagblad De Limburger dat ging over klager, ten onrechte persoonlijk en politiek getint commentaar was geleverd. Verweerder had het standpunt van klager gemotiveerd betwist. Nu geen van de partijen een kopie van de gewraakte uitzending aan de Raad ter beschikking had gesteld en ook overigens geen materiaal voorhanden was op grond waarvan de Raad kon bepalen welk standpunt juist is, onthield de Raad zich van een oordeel op dit punt.

Uitspraak: niet-ontvankelijk c.q. onthouding oordeel
Trefwoorden:

- Procedure: ontvankelijkheid, onthouding oordeel
Publicatie op www.rvdj.nl/2010/1, in Dagblad De Limburger van 19-1-2010, in de uitzending van LOES op 20-1-2010, op de website www.loesfm.nl en in Villamedia magazine van 29-1-2010.

Ook in de zaak **familie Schröder/Dagblad De Limburger** oordeelde de Raad dat van een rechtstreeks belang geen sprake was. Klagers maakten allereerst bezwaar tegen het artikel “Op naar de Rechter” dat ging over een wetsvoorstel dat op initiatief van de minister van Justitie bij de Tweede Kamer was ingediend over de bevoegdheidsuitbreiding van de kantonrechter. Klagers voerden aan dat zij een rechtstreeks belang hadden bij een oordeel van de Raad omdat een aantal van hen zich bezighoudt met juridische advisering. Anders dan klagers meenden, maakte dit hen niet tot ‘rechtstreeks belanghebbende’ als bedoeld in het Reglement voor de werkwijze van de Raad. Klagers waren niet-ontvankelijk in dit onderdeel van de klacht.

Verder stelden klagers dat zij met een brief aan de (lezers)redactie een correctie op het artikel hadden beoogd te geven en dat verweerder niet adequaat op die brief had gereageerd. Verweerder was niet gehouden de ingezonden brief te plaatsen en behoefde daarop ook niet te reageren, aldus de Raad. Niettemin had verweerder contact met een van de klagers en diens brief doorgestuurd aan de

GPD. Van journalistiek onzorgvuldig handelen jegens klagers was dan ook geen sprake. Dit onderdeel van de klacht was daarom ongegrond. (zie punt 5.2. van de Leidraad van de Raad)

Uitspraak: niet-ontvankelijk c.q. ongegrond

- Trefwoorden:
 - Procedure: ontvankelijkheid
 - Aard van de publicatie: ingezonden brieven
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/6 en in Villamedia magazine van 28-2-2010.

De zaak **Bruijn/S. en O. van der Zee, Uitgeverij De Bezige Bij en de hoofdredacteur van 'Boeken' (VPRO)** had betrekking op het boek *"Vogelvrij - De jacht op de Joodse onderduiker"* van de hand van S. van der Zee. Dat boek bestaat uit drie delen en handelt over de verraders van Joodse gezinnen, waaronder dat van Anne Frank, in de Tweede Wereldoorlog. Het bevat onder meer resultaten van dossieronderzoek in het Nationaal Archief te Den Haag en het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (hierna: NIOD) te Amsterdam. Verder is een interview met B. Joseph opgenomen, over het verraad van de mensen in het 'achterhuis'. Deze persoon is door Van der Zee opgespoord aan de hand van dossiergegevens uit het Nationaal Archief. Klager is in de eerste druk van het boek genoemd in de lijst "Met dank aan". In een uitzending van het programma 'Boeken' van de VPRO was aandacht besteed aan het boek van Van der Zee. Daarin werden onder meer beelden getoond van een interview met Joseph, die waren gemaakt met verborgen opname-apparaat. Klager stelde – kort samengevat – dat met de in het boek vermelde gegevens en de filmbeelden van het interview Joseph eenvoudig kon worden opgespoord. Ter zake van zijn ontvankelijkheid voerde hij aan dat zijn naam in het boek was vermeld in de lijst "Met dank aan". Volgens klager zou hij met het boek worden geassocieerd en er nadeel van ondervinden dat Van der Zee afspraken met het Nationaal Archief had geschonden. Klager betoogde dat hij daarom een rechtstreeks belang had bij een oordeel van de Raad. De Raad deelde dat standpunt niet. Klager was niet direct betrokken bij het schenden van afspraken die Van der Zee met het Nationaal Archief had gemaakt. Dat klager mogelijk in de toekomst hinder zal ondervinden van het feit dat het Nationaal Archief zijn regels voor het inzien van archieven heeft aangescherpt, staat in een te ver verwijderd verband met de handelwijze van Van der Zee. De vermelding van klagers naam in de lijst "Met dank aan" brengt niet mee dat een direct verband

bestaat tussen klager en hetgeen over Joseph, of andere in het boek beschreven personen, is vermeld. Ook in dit opzicht kon niet worden geconcludeerd dat klagers belang bij de gewraakte publicatie direct betrokken was en klager *persoonlijk* in zijn belang was geraakt. In dat verband merkte de Raad nog op dat klagers naam op diens verzoek uit de lijst "Met dank aan" was verwijderd en derhalve niet meer voorkomt in herdrukken van het boek.

Ten slotte was ook de omstandigheid dat klager zich het lot aantrekt van oorlogsmisdadigers die hun straf hebben uitgezeten, onvoldoende om hem als rechtstreeks belanghebbende aan te merken.

Een en ander leidde tot de slotsom dat klager niet-ontvankelijk was in zijn klacht voor zover die was gericht tegen het boek. Dat bracht voorts mee dat klager niet-ontvankelijk was in zijn klacht tegen de uitzending van het programma 'Boeken' van de VPRO, waarin het boek was besproken.

Uitspraak: niet-ontvankelijk

Trefwoorden:

- Procedure: ontvankelijkheid
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/29 en in Villamedia magazine van 30-7-2010.

In artikel 2a van het Reglement voor de werkwijze van de Raad voor de Journalistiek is bepaald dat een klacht moet worden ingediend binnen zes maanden nadat de journalistieke gedraging, waartegen de klacht is gericht, heeft plaatsgevonden. In beginsel is een klager in zijn klacht niet-ontvankelijk indien hij het klaagschrift niet tijdig heeft ingediend. Niet-ontvankelijkverklaring op deze grond blijft achterwege, indien redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de desbetreffende klager in verzuim is geweest.

In de zaak **X/De Telegraaf, Het Parool en de Gay Krant** stelde klaagster dat de Gay Krant in 2008 ten onrechte had geweigerd een column van haar hand te publiceren. De klacht ter zake was niet binnen zes maanden na de gewraakte gedraging bij de Raad binnengekomen. Ten aanzien van haar ontvankelijkheid stelde klaagster dat er vanwege 'een opiniedelict' een publicatieverbod van een jaar op de column zat. Naar het oordeel van de Raad konden de door klaagster aangevoerde omstandigheden niet worden aangemerkt als bijzondere omstandigheden die de termijnoverschrijding verontschuldigbaar deden zijn. Klaagster had voorts onvoldoende aannemelijk gemaakt dat het haar redelijkerwijs niet kon worden tegengeworpen dat zij de klacht niet binnen de

termijn had ingediend. Klaagster was dan ook in deze klacht niet-ontvankelijk. Verder maakte klaagster bezwaar tegen publicaties op de website van de Gay Krant. Klaagster had, hoewel daartoe door de Raad te zijn uitgenodigd, geen fotokopieën van de gewraakte publicaties overgelegd. Het klaagschrift was in zoverre niet voor behandeling vatbaar, zodat klaagster ook in deze klacht niet-ontvankelijk was. De klacht gericht tegen De Telegraaf (zie hierna onder 3.2.2) was ongegrond en voor zover klaagster bezwaar maakte tegen een publicatie in Het Parool onthield de Raad zich van een oordeel (zie hierna onder 3.1.3).

Uitspraak: ongegrond c.q. onthouding oordeel c.q. niet-ontvankelijk

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie
- Procedure: onthouding oordeel, ontvankelijkheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/20, op de website www.gk.nl op 18-5-2010 en in Villamedia magazine van 4-6-2010.

3.1.2 BEVOEGDHEID

Een klacht moet betrekking hebben op een journalistieke gedraging, anders is de Raad niet bevoegd over de klacht te oordelen.

Naar het oordeel van de Raad was geen sprake van een journalistieke gedraging in de zaak **Hamelink-Wernsen/PaardenSport**, die betrekking had op een publicatie in het officiële orgaan van de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (KNHS). In de rubriek 'Berichten uit de organisatie' was aandacht besteed aan een tuchtrechtelijke procedure tegen klaagster. Daarbij waren delen weergegeven van een uitspraak van het KNHS-tuchtcollege, waarin het college bewezen had verklaard dat klaagster zich aan een overtreding van het Algemeen Wedstrijdreglement had schuldig gemaakt. Voorts waren delen gepubliceerd van een uitspraak van de Raad van Appèl, waarin in hoger beroep de voormelde uitspraak van het tuchtcollege was vernietigd.

De Raad stelde vast dat de klacht was gericht tegen een publicatie van een tuchtrechtelijke uitspraak in de rubriek 'Berichten uit de organisatie', die was bedoeld voor mededelingen van de KNHS. Uit de overgelegde stukken en hetgeen door verweerder naar voren was gebracht, maakte de Raad op dat de inhoud van de gewraakte publicatie in dit geval

buiten de verantwoordelijkheid van de redactie viel. De klacht had derhalve geen betrekking op een journalistieke gedraging in de zin van de Statuten van de Stichting Raad voor de Journalistiek.

Uitspraak: onbevoegd

Trefwoorden:

- Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/39 en in Villamedia magazine van 10-9-2010.

De Raad verklaarde zich ook onbevoegd om te oordelen over gedragingen van een student journalistiek. De zaak **X/Eling** betrof de publicatie "Workshop komt leuk uit de verf" op verweerders weblog 'The Reporter Reported', waarbij was vermeld dat het bericht afkomstig was van De Gelderlander.

Aangezien verweerder student was aan Fontys Hogescholen te Tilburg achtte de Raad het niet aannemelijk dat hij als journalist een 'hoofdberoep' uitoefende als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de Statuten van de Stichting Raad voor de Journalistiek. Verder was gesteld noch gebleken dat verweerder 'regelmatig en tegen betaling' meewerkte aan de redactionele inhoud van zijn weblog. Dat bracht mee dat de gewraakte handelwijze van verweerder niet kon worden aangemerkt als 'journalistieke gedraging' als bedoeld in de Statuten.

Uitspraak: onbevoegd

Trefwoorden:

- Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/15 en in Villamedia magazine van 7-5-2010.

De werkzaamheden van een nieuws-ombudsman dienen ter herijking en beoordeling van de journalistieke gedragingen van de (hoofd)redactie. Aldus functioneert de ombudsman onafhankelijk van de redactie.

Dit volgt uit de zaak **X/de hoofdredacteur en de ombudsman van de Volkskrant** waarin klaagster allereerst bezwaar maakte tegen de artikelen "De Joodse collaborateurs" en "Een fascinatie voor het verraad en het kwaad." Klaagster voerde aan dat zij als lezer van de Volkskrant een rechtstreeks belang had bij een oordeel van de Raad, omdat zij niet wenste te worden geconfronteerd met antisemitisch getinte publicaties. Volgens klaagster was zij als lezer zeer geschokt. Naar het oordeel van de Raad was de klacht van een overwegend algemeen karakter en was onvoldoende gebleken dat klaagster door de publicatie direct en persoonlijk in haar

belang was geraakt. Klaagster was daarom niet-ontvankelijk in dit onderdeel van de klacht. Voor zover de klacht betrekking had op de wijze waarop de ombudsman de klacht van klaagster had behandeld en ter zake met klaagster had gecommuniceerd, konden de gedragingen niet worden aangemerkt als journalistieke gedragingen in de zin van de Statuten van de Stichting Raad voor de Journalistiek.

Uitspraak: niet-ontvankelijk c.q. onbevoegd

Trefwoorden:

- Procedure: bevoegdheid, ontvankelijkheid
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/38 en in Villamedia magazine van 10-9-2010.

Het journalistieke normenstelsel is niet bedoeld voor de beoordeling van een publicatie die voornamelijk elementen van niet-journalistieke aard bevat, die een zodanige invloed hebben op de publicatie dat deze in zijn geheel als van niet-journalistieke aard moet worden aangemerkt. Dit standpunt heeft de Raad bevestigd in de zaak **Van Oudenallen/Het Parool** waarin klaagster bezwaar maakte tegen een kennisquiz, waarvan een vraag betrekking had op klaagster. Klaagster stelde – kort samengevat – dat de quiz, althans de vraag die haar betrof, tendentius en vrouwonvriendelijk was. Klaagster voelde zich gediscrimineerd, beledigd en beschimpt. De Raad stelde voorop dat verweerder als hoofdredacteur verantwoordelijk was voor de plaatsing van de gewraakte quiz, ook al was deze niet door de redactie opgesteld. Het was echter duidelijk dat verweerder niet had beoogd aan de quiz enige nieuwswaarde toe te voegen en dat de publicatie louter althans voornamelijk elementen bevatte van niet-journalistieke aard, zoals (pogingen tot) satire en amusement. Hoewel de Raad zich kon voorstellen dat klaagster zich door de publicatie gegriefd voelde, achtte hij zich niet bevoegd om de publicatie inhoudelijk te beoordelen.

Uitspraak: onbevoegd

Trefwoorden:

- Procedure: bevoegdheid
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/25 en in Villamedia magazine van 2-7-2010.

In het verslagjaar is aan de Raad ook een klacht tegen een Twitter-bericht voorgelegd. De Raad heeft in deze zaak – **Felgata/Paternotte, Bouwman, Stolker en HP/De Tijd** – in het midden gelaten of, en zo ja: onder welke omstandigheden, een bericht op Twitter als een journalistieke gedraging kan

worden beschouwd. De Raad was echter van oordeel dat het gewraakte Twitter-bericht van Paternotte aan klaagster – dat luidde: “@RajaFelgata VIEZE VUILE ANTISEMIET! Ik vind het jammer dat je geen column meer hebt. Regel snel iets anders, girl.” – een louter althans overwegend persoonlijk karakter had, waardoor het in het geheel als van niet-journalistieke aard moest worden aangemerkt. De Raad achtte zich daarom niet bevoegd over het Twitter-bericht te oordelen.

Voor het overige achtte de Raad de klacht ongegrond (zie hierna onder 3.4.4).

Uitspraak: onbevoegd c.q. ongegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze, grievende berichtgeving
 - Rectificatie/weerwoord: weerwoord
 - Procedure: bevoegdheid
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/31, op de website www.hpdetijd.nl op 29-7-2010 en in Villamedia magazine van 27-8-2010.

Volgens het algemene uitgangspunt van de Raad kan het handelen van een journalist in verband met de afhandeling van een in eerste instantie bij die journalist ingediende klacht als een journalistieke gedraging worden aangemerkt. Echter, waar het handelen van journalisten betreft in het kader van een juridische of tuchtrechtelijke procedure dient het belang van het in volle vrijheid voeren van verweer zodanig zwaar te wegen dat niet meer van een journalistieke gedraging in de zin van de Statuten kan c.q. mag worden gesproken.

Dit heeft de Raad bevestigd in de zaak **De Lafayette School/Onderwijsblad**, waarin klaagster onder meer bezwaar maakte tegen een e-mailbericht van verweerder aan het Meldpunt Discriminatie, waarbij klaagster een klacht tegen verweerder had ingediend. Nu deze klacht betrekking had op gedragingen van verweerder in het kader van een tussen klaagster en verweerder gevoerde klachtprocedure bij het Meldpunt Discriminatie, achtte de Raad zich niet bevoegd over het e-mailbericht te oordelen.

Voor zover de klacht was gericht tegen het afzeggen van een interview, was deze ongegrond (zie hierna onder 3.2.1).

Uitspraak: onbevoegd c.q. ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: afspraken, selectie van nieuws
- Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/32 en in Villamedia magazine van 27-8-2010.

3.1.3 ONTHOUDING OORDEEL

Als in een zaak de feiten door partijen worden betwist en geen materiaal voorhanden is op grond waarvan de Raad kan vaststellen welke weergave juist is, onthoudt de Raad zich ter zake van een oordeel.

Dit uitgangspunt heeft de Raad onder meer bevestigd in de zaak **X/De Telegraaf, Het Parool en de Gay Krant**. Het Parool had over klaagster bericht in het artikel “Stalkster jaar opnemen”. De klacht richtte zich uitsluitend tegen een passage waarin klaagster was geciteerd. Klaagster stelde dat het citaat onjuist was, hetgeen verweerder gemotiveerd betwistte. Aangezien geen materiaal voorhanden was op grond waarvan kon worden vastgesteld welk standpunt juist was, onthield de Raad zich van een inhoudelijk oordeel ter zake.

De klacht gericht tegen De Telegraaf was ongegrond (zie hierna onder 3.2.2) en in de klacht tegen de Gay Krant werd klaagster niet-ontvankelijk verklaard (zie hiervoor onder 3.1.1).

Uitspraak: ongegrond c.q. onthouding oordeel c.q. niet-ontvankelijk

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie
- Procedure: onthouding oordeel, ontvankelijkheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/20, op de website www.gk.nl op 18-5-2010 en in Villamedia magazine van 4-6-2010.

Het Reglement voor de werkwijze van de Raad voorziet niet in het indienen van een zogeheten ‘klacht in reconventie’. In het kader van een behoorlijke klachtenbehandeling moet een dergelijke klacht tijdig voorafgaand aan de zitting schriftelijk worden ingediend. Zowel de partijen als de Raadsleden dienen zich immers op de behandeling van een klacht deugdelijk te kunnen voorbereiden.

Dit overwoog de Raad in de zaak **Van Schaik/Mulder en RTV Rijnmond**, waarin verweerders ter zitting aan de Raad verzochten om een publicatie van klager op diens website te beoordelen. De Raad onthield zich echter van een oordeel daarover. Klagers bezwaar tegen een uitzending waarin aandacht was besteed aan de presentatie van zijn

boek “*De Glamourpresident, John F. Kennedy*” werd door de Raad ongegrond verklaard (zie hierna onder 3.6.5).

Uitspraak: ongegrond c.q. onthouding oordeel

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, grievende berichtgeving
- Aard van de publicatie: recensie
- Procedure: onthouding oordeel

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/16 en in Villamedia magazine van 7-5-2010.

3.1.4 MEDEWERKING AAN PROCEDURE

In de zaak **Thermphos International en Galmor/Huisjes, Olmer en De Telegraaf** meende de Raad dat de beoordeling van de klacht niet met de vereiste zorgvuldigheid kon geschieden. Verweerders hadden ervoor gekozen geen verweer te voeren en hadden de Raad geen informatie verschaft omtrent de wijze waarop de berichtgeving tot stand was gekomen. De Raad gaf in de uitspraak te kennen deze houding te betreuren, omdat daarmee een onafhankelijke journalistieke toetsing van de handelwijze van verweerders ernstig werd bemoeilijkt.

De klacht betrof het voorpagina-artikel “*Fosforfabriek in handen maffia*” en het vervolgartikel “*Waarom deed justitie niets?*” met het chapeau “*Nederlands chemieconcern mogelijk jarenlang in greep Russische wapenmaffia en terroristen*”. Kern van de klacht was dat verweerders betreffende een groot aantal aan de orde gestelde zaken niet waarheidsgetrouw hadden bericht en ongefundeerde ernstige beschuldigingen aan het adres van klagers hadden geuit.

De Raad overwoog dat in de onderhavige zaak voor een weloverwogen oordeel een bredere kennis van de feiten nodig was dan waarover de Raad beschikte. Gezien de complexiteit van de materie kon de Raad geen gefundeerd oordeel geven zonder diepgaand feitenonderzoek, hetgeen mede door de houding van verweerders niet mogelijk was. De Raad onthield zich daarom van een oordeel over de klacht.

Uitspraak: onthouding oordeel

Trefwoorden:

- Procedure: medewerking aan procedure, onthouding oordeel

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/34 en in Villamedia magazine van 27-8-2010.

3.1.5 WRAKING

Conform artikel 7 lid 4 van het Reglement voor de werkwijze van de Raad zijn partijen bevoegd elk lid van de Raad te wraken op grond van feiten of omstandigheden waardoor de onpartijdigheid van de Raad schade kan lijden. Het verzoek wordt gedaan zodra de feiten of omstandigheden aan de verzoeker bekend zijn geworden en uiterlijk op de zitting. Het verzoek geschiedt schriftelijk en gemotiveerd. Onmiddellijk bij aanvang van de zitting kan het ook mondeling geschieden. Over de wraking wordt zo spoedig mogelijk beslist door de niet-gewraakte leden.

Dat een raadslid werkzaam is voor een medium waartegen weliswaar de klacht niet is gericht, maar dat wel eerder over klager heeft bericht, is onvoldoende om partijdigheid aan te nemen. Bijkomende feiten en omstandigheden kunnen dit anders maken.

Dit volgt uit de zaak **Stichting Slachtoffers Iatrogene Nalatigheid-Nederland (SIN-NL)/Steenhorst en De Telegraaf** die betrekking had op het artikel “Artsen aan de schandpaal”, dat ging over medische zwarte lijsten. Klaagster had allereerst een verzoek tot wraking ingediend en aan de leden van de Raad verzocht de vraag te beantwoorden of een van hen in eerste of tweede graad of relationeel is gelieerd aan artsen, en zo ja: wie en op welke wijze. Verder had klaagster aan de leden van de Raad verzocht de vraag te beantwoorden of een van hen financiële belangen heeft met onderdelen van de medische sector, en zo ja: hoe en sinds wanneer. Ter zitting deelde de voorzitter van de Raad aan klaagster mee dat haar vragen niet zouden worden beantwoord, nu het in de procedure niet ging om een beoordeling van medische zaken. Klaagster verzocht vervolgens specifiek om wraking van raadslid Mathot wegens mogelijke familiale banden met artsen en om wraking van raadslid Blanken als adjunct-hoofdredacteur van Dagblad van het Noorden.

Het verzoek om wraking werd afgewezen. Ten aanzien van raadslid Mathot achtte de Raad de omstandigheid dat zij wellicht familiale banden heeft met artsen, onvoldoende om partijdigheid aan te nemen, nu het niet ging om de beoordeling van medische zaken. Verder overwoog de Raad ten aanzien van beide raadsleden dat niet was gebleken van bijkomende feiten en omstandigheden, die tot vooringenomenheid en partijdigheid van hen zouden kunnen leiden. De klacht is vervolgens

inhoudelijk behandeld en ongegrond verklaard (zie hierna onder 3.4.2).

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Procedure: wraking

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/24 en in Villamedia magazine van 2-7-2010.

3.1.6 HERZIENING

Sinds 1 maart 2010 is in het Reglement voor de werkwijze van de Raad de mogelijkheid van herziening opgenomen. In artikel 10a lid 1 van het Reglement is bepaald dat een beslissing van de Raad die is gegeven naar aanleiding van een klaagschrift, door de Raad geheel of gedeeltelijk kan worden herzien op verzoek van de klager dan wel op verzoek van de verweerder die daadwerkelijk verweer heeft gevoerd. Herziening is slechts mogelijk indien degene die herziening verzoekt aannemelijk maakt dat de beslissing van de Raad berust op ten onrechte als vaststaand of aannemelijk geoordeelde feiten.

Dat degene die om herziening verzoekt zich niet kan vinden in de oorspronkelijke beslissing van de Raad, is onvoldoende om een verzoek tot herziening gegrond te verklaren.

Dit volgt uit de zaak **Stichting Slachtoffers Iatrogene Nalatigheid-Nederland (SIN-NL)/Steenhorst en De Telegraaf**. Verzoekster had een klacht ingediend betreffende de publicatie “Artsen aan de schandpaal” en bij uitspraak van 14 juni 2010 had de Raad die klacht ongegrond verklaard (RvdJ 2010/24, zie hierna onder 3.4.2). Verzoekster had met hetgeen zij in haar verzoekschrift had aangevoerd niet aannemelijk gemaakt dat de beslissing van de Raad berustte op ten onrechte als vaststaand of aannemelijk geoordeelde feiten. Het verzoek tot herziening werd dan ook afgewezen.

Uitspraak: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/56 en in Villamedia magazine van 14-1-2011.

Het verzoek om herziening in de zaak **X/Webregio.nl** werd eveneens afgewezen. De klacht van verzoekster – inzake het artikel “Purmerendse overleden bij ongeluk A10” – was door de Raad bij

uitspraak van 12 mei 2010 ongegrond verklaard (RvdJ 2010/21, zie hierna onder 3.3.5). Ook in dit geval was niet aannemelijk geworden dat de beslissing van de Raad berustte op ten onrechte als vaststaand of aannemelijk geoordeelde feiten.

Uitspraak: afgewezen

Trefwoorden:

- Procedure: herziening

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/40 en in Villamedia magazine van 10-9-2010.

3.2 JOURNALISTIEKE WERKWIJZE

3.2.1 AFSPRAKEN

Als een journalist zich niet houdt aan gemaakte afspraken, handelt hij in beginsel journalistiek onzorgvuldig.

Toch was de klacht in de zaak **De Lafayette School/ Onderwijsblad** ongegrond. Klaagster was door een freelance medewerkster van het Onderwijsblad benaderd met het verzoek tot het houden van een telefonisch interview ten behoeve van een artikel over particuliere scholen. Nadat klaagster met dat interview had ingestemd, was dit door verweerder afgezegd met als reden dat het Onderwijsblad geen aandacht wilde besteden aan Scientology. De Raad overwoog dat het verweerder vrijstond te bepalen of hij in zijn artikel over particuliere scholen tevens aandacht zou besteden aan klaagster en al dan niet tot het houden van een interview met klaagster zou overgaan. De omstandigheid dat het interview door verweerder mede zou zijn afgezegd vanwege de vermeende band tussen klaagster en de Scientology-beweging maakte dat – hoe negatief klaagster dat ook had mogen ervaren – niet anders. Overigens behoefde verweerder zijn keuze om niet tot het interview over te gaan, niet te verantwoorden. Verweerder had daarom op dit punt niet journalistiek ontoelaatbaar gehandeld. Voor zover de klacht was gericht tegen een e-mailbericht van verweerder aan het Meldpunt Discriminatie achtte de Raad zich onbevoegd daarover te oordelen (zie hiervoor onder 3.1.2).

Uitspraak: onbevoegd c.q. ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: afspraken, selectie van nieuws
- Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/32 en in Villamedia magazine van 27-8-2010.

3.2.2 BRONNEN

De Raad heeft zich in het verslagjaar in diverse zaken uitgesproken over het gebruik van informatie afkomstig van politie en justitie. Daarbij heeft de Raad onder meer overwogen dat een journalist bij het berichten over strafzaken een hoge mate van zorgvuldigheid in acht dient te nemen. Het verdient de voorkeur dat een journalist – voor zover mogelijk – gebruik maakt van de officiële distributiekkanalen van de rechtbank als bron van informatie betreffende de uitspraak. Hierdoor kan het verkrijgen van foutieve informatie tot een minimum worden beperkt. Voorts mag de journalist in beginsel vertrouwen op de juistheid van informatie die wordt verstrekt door het Openbaar Ministerie. De betrouwbaarheid van enkel het slachtoffer in de strafzaak, als brenger van objectieve feiten, mag niet zonder meer worden aangenomen.

Dit volgt uit de zaak **X/De Telegraaf, Het Parool en de Gay Krant**. In De Telegraaf was over klaagster bericht in het artikel “Stalkster politici opgenomen”. Vervolgens was in De Telegraaf het artikel “Fikse blunder OM” met het onderschift “Slachtoffer fout ingelicht over straf tegen stalkster” verschenen. Uit de publicaties volgde dat de onjuiste informatie over de vermeende gedwongen opname van klaagster (al dan niet indirect) was verstrekt door het Openbaar Ministerie. Het kon in het onderhavige geval dan ook niet aan De Telegraaf worden toegerekend dat de gepubliceerde informatie onjuist was. Daarbij kwam dat De Telegraaf de onjuiste berichtgeving had rechtgezet. Deze klacht was dan ook ongegrond. Voor zover klaagster bezwaar maakte tegen een publicatie in Het Parool onthield de Raad zich van een oordeel (zie hiervoor onder 3.1.3). In haar klacht tegen de Gay Krant werd klaagster niet-ontvankelijk verklaard (zie hiervoor onder 3.1.1).

Uitspraak: ongegrond c.q. onthouding oordeel c.q. niet-ontvankelijk

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie
- Procedure: onthouding oordeel, ontvankelijkheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/20, op de website www.gk.nl op 18-5-2010 en in Villamedia magazine van 4-6-2010.

Ook in de zaak **X/Leistra en Elsevier** overwoog de Raad dat verweerders, die kennelijk gebruik hadden gemaakt van een groot aantal bronnen bij politie en justitie, in beginsel mochten uitgaan van de juistheid van de door deze bronnen aan hen verschaft informatie. Verweerders hadden echter ten aanzien van de als feitelijk gepresenteerde bewering over klaagster, dat zij deel zou uitmaken van een crimineel samenwerkingsverband – waardoor haar bedrijf in ernstige mate wordt gediskwalificeerd – onvoldoende duidelijk gemaakt, waarop die was gebaseerd. Gelet op de ernst en impact van die bewering had het op de weg van verweerders gelegen hetzij die informatie meer expliciet toe te schrijven aan (een) specifieke gezaghebbende bron(nen) dan wel klaagster de gelegenheid te geven daarop te reageren.

De klacht had betrekking op het artikel “*Kogelgaten en heroïne*” met de onderkop “*Limburg wordt wanhopig van Marokkaanse drugsrunners en van de rechter die gerichte aanpak blokkeert. ‘Het is altijd raak’.*”

De Raad overwoog dat in het artikel als vaststaand feit werd gepresenteerd dat analyse van alle beschikbare informatie zes onderzoeken had opgeleverd tegen zogeheten criminele samenwerkingsverbanden en dat het daarbij onder meer ging om klaagster. Klaagster was de enige die in dat verband, zonder verdere uitleg, was genoemd. In het artikel waren weliswaar enkele bronnen bij naam opgevoerd maar het was onvoldoende duidelijk dat de bewering over klaagster op een van die bronnen was te herleiden. Verder was gesteld noch gebleken dat verweerders voorafgaand aan de publicatie hadden geprobeerd contact te leggen met klaagster om wederhoor toe te passen.

Het voorgaande in aanmerking genomen hadden verweerders terughoudender behoren te zijn bij de aanduiding van klaagster. Zij hadden in dit geval klaagster ook anoniem kunnen opvoeren als bijvoorbeeld ‘een autoverhuurbedrijf uit Rotterdam’. Aldus hadden verweerders journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Dat zij na de publicatie klaagster alsnog de gelegenheid hadden geboden haar visie op de zaak te geven in een ingezonden brief, kon daaraan niet afdoen.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving
- Procedure: versnelde behandeling

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/51 en in Villamedia magazine van 14-1-2011.

Indien een journalist vonnissen waarop hij zijn conclusies baseert, in eigen woorden vat c.q. slechts gedeeltelijk weergeeft, moet hij daarmee zorgvuldig omgaan. Voorkomen moet worden dat parafrazen en citaten van dien aard zijn dat daarmee een andere betekenis c.q. lading aan de feiten wordt gegeven, dan in de gebruikte bronnen.

Dit volgt uit de zaak **OM en Brouwer/Van Dongen en Driehuis (Zembla, VARA/NPS)** waarin bezwaar werd gemaakt tegen een uitzending van Zembla met de titel “*Officieren van justitie in de fout*” en het daaraan voorafgaand gepubliceerde persbericht, alsmede tegen een op de website van Zembla gepubliceerde ‘lijst van falende officieren van justitie’.

Verder overwoog de Raad dat hoewel verweerders kennelijk hadden beoogd het algemeen functioneren van het OM aan de orde te stellen, zulks slechts een deel van de uitzending betrof. De uitzending zag tevens op (vermeende) concrete fouten van met name genoemde personen. Verweerders hadden daarbij onvoldoende onderscheid gemaakt tussen de door vonnissen gedragen feiten en omstandigheden enerzijds en hun daarop gebaseerde mening en opinie anderzijds.

Bovendien was onvoldoende onderscheid gemaakt tussen de organisatie van het OM, de leden daarvan in hun ambt en individuele personen. Als gevolg daarvan bevatte de berichtgeving ernstige beschuldigingen die niet zozeer waren gericht tegen het beleid van het OM inzake het functioneren van officieren, maar ook individuele leden van het OM in hun persoon raakten. Ook om die reden was extra zorgvuldigheid geboden.

Het had op de weg van verweerders gelegen de concrete reactie van Brouwer betreffende een aantal aan de orde gestelde zaken in de uitzending weer te geven. Ook had een rapport van de Rijksrecherche genoemd kunnen worden, hetgeen verweerders ten onrechte hadden nagelaten.

Verweerders hadden derhalve journalistiek onzorgvuldig gehandeld, door over klagers en individuele OM-functionarissen te berichtten op de wijze zoals zij hadden gedaan en de reactie van Brouwer in bepaalde zaken achterwege te laten. Met betrekking tot de op de website gepubliceerde ‘lijst van falende officieren van justitie’ had van verweerders meer zorgvuldigheid en genuanceerdheid ter zake van de inhoud van die

lijst mogen worden verwacht. Klagers maakten voldoende aannemelijk dat verweerders onvolledig hadden geciteerd uit door hen geraadpleegde bronnen, waardoor in een aantal weergegeven zaken een onjuist beeld was geschetst. Dat verweerders de betrokken OM-functionarissen alleen met initialen hadden aangeduid, deed er niet aan af dat die functionarissen – door de vermelding van diverse andere gegevens – voor een ieder eenvoudig traceerbaar waren. De aanvankelijke publicatie van de lijst was dan ook journalistiek onzorgvuldig. Verweerders hadden vervolgens op hun website de reactie van het OM weergegeven en met een link verwezen naar het rapport van het Wetenschappelijk Bureau van het Openbaar Ministerie ter zake. Daarmee hadden zij alsnog een genuanceerd beeld van het vraagstuk gegeven en de hiervoor bedoelde onzorgvuldigheid op deugdelijke wijze rechtgezet. Daarbij nam de Raad mede in aanmerking dat de omissie van verweerders gedeeltelijk was te wijten aan een gebrek aan transparantie bij het OM, dat de lijst voorafgaand aan de publicatie voor commentaar toegestuurd had gekregen. Dat onderdeel van de klacht was daarom ongegrond.

Uitspraak: deels gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/52, op de website <http://zembla.vara.nl> op 22-12-2010 en in Villamedia magazine van 14-1-2011.

3.2.3. CAMERA-OVERVALTECHNIEK

Het overvallen van personen met draaiende camera en openstaande microfoon is niet toelaatbaar. Hiervan kan de journalist alleen afwijken als hem geen andere weg open staat om een ernstige misstand aan het licht te brengen of een zaak van maatschappelijk belang scherper te belichten, mits de werkwijze geen onevenredige inbreuk maakt op de privacy en de veiligheid van betrokkenen. Voordat een redactie besluit tot publicatie of uitzending van de gesprekken en beelden die volgens deze werkwijze zijn vergaard, dient zij het belang dat met de openbaarmaking wordt gediend, af te wegen tegen de inbreuk die de publicatie of uitzending maakt op rechten en rechtmatige belangen van betrokkenen. (punt 2.1.6. van de Leidraad van de Raad, oud punten 2.1.5. en 2.1.7.)

De zaak **X/Strikker, Vorkink en RTV Oost** betrof een uitzending van “*In de Wandelgangen*” waarin aandacht was besteed aan de vuurwerkcramp die in 2000 plaatsvond te Enschede en de nasleep daarvan. Ter zitting erkenden verweerders dat de door hen gebruikte camera was verborgen in een pen. Weliswaar stelden zij dat klager mogelijk van de aanwezigheid van een camera op de hoogte was, maar klager betwistte de juistheid van die stelling gemotiveerd.

De Raad kon niet vaststellen welk standpunt juist was, maar overwoog dat door het onaangekondigd verschijnen met draaiende camera en openstaande microfoon reeds sprake was van overvaljournalistiek.

De Raad volgde verweerders in hun stelling dat het onderzoek naar de oorzaak van de vuurwerkcramp een zaak van groot maatschappelijk belang is. Daarbij past dat verweerders klager, gelet op zijn betrokkenheid bij het eerdere strafrechtelijke onderzoek inzake de vuurwerkcramp en de voor klager belastende informatie die verweerders in de reportage naar voren brengen, om een reactie wilden vragen. Omdat verweerders twijfelden aan de bereidwilligheid van klager om met hen te spreken, hadden ze ervoor gekozen om – voorbijgaand aan de ter plaatste geldende bezoekprocedure – via een alternatieve ingang met draaiende in een pen verborgen camera onaangekondigd het erf van klager te betreden. Verweerders toonden echter onvoldoende aan dat hen geen andere weg openstond om met klager in contact te treden. Daarbij kwam dat de gemaakte opnamen niet meer bevatten dan een treffen met klager bij diens caravan, waarbij deze duidelijk kenbaar maakte niet te zijn gediend van het bezoek van journalisten. Die beelden dienden niet het maatschappelijk belang dat aanleiding vormde voor de gevolgde journalistieke werkwijze, nu zij geen relevante informatie bevatten over het onderzoek naar de oorzaak van de vuurwerkcramp noch een reactie van klager op voor hem belastende informatie.

Verweerders voerden aan dat zij de openbaarmaking van de beelden van belang achtten vanwege de reactie van klager. De Raad zag echter niet in dat de gegeven reactie van klager van zodanig belang moest worden geacht dat dit belang zwaarder diende te wegen dan de inbreuk die de openbaarmaking van die beelden – waarop klager herkenbaar was te zien – had gemaakt op het belang van klager.

Een en ander leidde tot de conclusie dat verweerders journalistiek ontoelaatbaar hadden gehandeld.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: camera-overvaltechniek, verborgen cameratechniek
- Feitenweergave: onjuiste, grievende berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: weerwoord

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/44, op de website www.rtvooost.nl op 29-9-2010 en in Villamedia magazine van 8-10-2010.

Het op straat onvoorbereid met draaiende camera aan een betrokkene vragen om een reactie, kan in beginsel – vanwege het intimiderende karakter ervan – niet worden aangemerkt als een serieuze manier tot het bieden van een gelegenheid tot wederhoor.

Dit algemene uitgangspunt heeft de Raad onder meer bevestigd in de zaak **Go South Reizen/Kassa (VARA)**. Naar aanleiding van klachten van een aantal consumenten over het busvervoer tijdens een door klaagster georganiseerde reis, aan welke klachten verweerder aandacht wilde besteden in de rubriek ‘De Belbus’ van het televisieprogramma ‘Kassa’, had de redactie een onaangekondigd bezoek gebracht aan het adres waarop klaagster in het handelsregister stond ingeschreven. Daarna had de redactie ook nog enkele keren per e-mail en telefoon contact gezocht met de directeur van klaagster. Verweerder voerde gemotiveerd aan dat met de rubriek ‘De Belbus’ wordt beoogd aan de orde te stellen dat consumenten in geval van een klacht niet altijd worden gehoord en bij veel organisaties bot vangen. De Raad achtte het aannemelijk dat voor verweerder voldoende grondslag bestond om in ‘De Belbus’ aandacht te besteden aan de klacht van de betrokken consumenten en klaagster daarmee te confronteren.

De Raad zag voorts geen grond voor het oordeel dat klaagster in dit geval niet op de door verweerder gekozen manier benaderd had mogen worden. Verweerder merkte terecht op dat de gevolgde werkwijze terughoudend moet worden toegepast. Hij maakte voorts aannemelijk dat er geen andere mogelijkheid was om met klaagster in contact te komen. Klaagster was herhaaldelijk de gelegenheid geboden haar reactie te geven op de door de consumenten gestelde klacht, maar weigerde stelselmatig van die gelegenheden

gebruik te maken. Ter zitting erkende klaagsters directeur nog dat hij niet in contact treedt met belangenbehartigers van consumenten. Die handelwijze diende voor rekening en risico van klaagster te komen en bracht mee dat verweerder – voordat naar het adres van klaagster werd gegaan – geen wederhoor bij klaagster had kunnen toepassen. De omstandigheid dat verweerder klaagsters directeur op een privéadres had bezocht, was evenmin journalistiek ontoelaatbaar. Het is aan klaagster te bepalen op welk adres zij zakelijk is gevestigd. Het stond verweerder vervolgens vrij gebruik te maken van dat adres, dat was vermeld in een openbaar register. Voorts had verweerder, toen duidelijk werd dat het adres een privéwoning betrof, terughoudendheid betracht door de camera op afstand te houden toen de medewerkster van Stichting De Ombudsman en de twee consumenten aanbelden. Ook de verwijten van klaagster over de pogingen van verweerder om telefonisch en per e-mail contact te leggen met haar directeur waren zonder goede grond. Het verwijt van klaagster dat verweerder niet had gereageerd op haar schriftelijke klacht was eveneens ongegrond. Verweerder had onweersproken aangevoerd dat daarop direct was gereageerd per e-mail, die ook per gewone post naar klaagster was verzonden. Dat klaagster dat bericht wellicht niet had ontvangen omdat zij inmiddels het e-mailadres had geblokkeerd, kwam voor haar eigen rekening en risico.

Aangezien de klacht niet was gericht tegen de inhoud van de uitzending van ‘Kassa’ wees de Raad slechts ten overvloede op het feit dat de redactie per e-mail had bevestigd hetgeen zij tevoren met klaagsters directeur telefonisch had besproken, onder meer betreffende de wijze waarop in de uitzending aandacht aan de kwestie zou worden besteed, en dat klaagsters directeur niet meer op dat e-mailbericht had gereageerd.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: camera-overvaltechniek, hoor en wederhoor
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/13 en in Villamedia magazine van 26-3-2010.

In de zaak **X/Opgelicht?! (TROS)** was de klacht – waarop verweerder overigens niet had gereageerd – op dit punt wel gegrond. In een uitzending van Opgelicht?! was aandacht besteed aan zogeheten ‘payroll-fraude’. Een groot deel van de uitzending ging over een eigenaar van een onderneming die

van payroll-fraude wordt beschuldigd, en diens relatie met klager. In de uitzending kwamen verschillende personen aan het woord die ernstige beschuldigingen uitten aan het adres van klager. Zij kregen daarbij ruim de gelegenheid om hun grieven jegens klager naar voren te brengen en in de reportage werd daarop voortgebouwd door de voice-over. De Raad maakte uit het beschikbare materiaal op dat klager op straat onvoorbereid was gevraagd te reageren op de vragen van de verslaggever, die zonder aankondiging op klager was afgestapt op het moment dat deze zich op het terrein van GGZ Drenthe bevond. Niet aannemelijk was geworden dat – ook als sprake zou zijn van een of meer misstanden – dit alleen langs deze weg bij klager aan de orde gesteld had kunnen worden. Verder was van belang dat de verslaggever klager op het GGZ-terrein was blijven achtervolgen, ook nadat klager duidelijk te kennen had gegeven dat hij niet wenste dat opnamen werden gemaakt. Voorts had voor verweerder duidelijk moeten zijn dat klager zich mogelijk in een bijzonder kwetsbare positie bevond, aangezien deze zich begaf op het terrein van een GGZ-instelling. Uit de uitzending was niet gebleken dat aan klager ook nog op een andere, aanvaardbare wijze om een reactie was gevraagd. Verweerder had bovendien geen verweer willen voeren en had derhalve niet aangetoond dat op andere wijze wederhoor bij klager was toegepast dan wel aannemelijk gemaakt dat er geen andere mogelijkheid was om met klager in contact te komen. Aldus had verweerder journalistiek onzorgvuldig jegens klager gehandeld.

Voor zover de klacht zich richtte tegen de schending van klagers privacy overwoog de Raad dat klager herhaaldelijk in de uitzending was genoemd en herkenbaar in beeld was gebracht. Daarbij waren hem gedragingen verweten die neerkwamen op c.q. neigden naar strafbaar handelen. Gesteld noch gebleken was dat met het vermelden van de volledige naam van klager een maatschappelijk belang was gediend, dat bovendien zwaarder woog dan het individuele belang van klager. Klager had ook anoniem kunnen worden genoemd of hoogstens met initialen kunnen worden aangeduid en onherkenbaar in beeld kunnen worden gebracht, zonder dat afbreuk was gedaan aan de aard en inhoud van de uitzending. Ook op dit punt was de klacht gegrond.

Ten slotte overwoog de Raad dat het standpunt van klager dat een journalist geen onderzoek zou behoren te doen naar faillissementsfraude, niet

kon worden gevolgd. Dat klager mogelijk was betrokken bij faillissementsfraude en dat hij in verband kon worden gebracht met ‘payroll-fraude’ bleek genoegzaam uit hetgeen de geïnterviewden in de uitzending hadden verteld. Hetgeen klager ter zake aanvoerde, vormde onvoldoende grond voor de conclusie dat verweerder geen deugdelijk onderzoek had verricht. Verweerder had voldoende aanleiding om in de uitzending over klager te berichten. Dit onderdeel van de klacht was dan ook ongegrond.

Uitspraak: deels gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, camera- overvaltechniek, hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Privacy: televisie, vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Procedure: versnelde behandeling

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/50 en in Villamedia magazine van 14-1-2011.

3.2.4 Hoor en wederhoor

De journalist past, indien dit redelijkerwijs mogelijk is, wederhoor toe bij betrokkenen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer zij hierin slechts zijdelings een rol spelen. De beschuldigde krijgt voldoende gelegenheid om, zonder onredelijke tijdsdruk, bij voorkeur in dezelfde publicatie te reageren op de aantijgingen. (punt 2.3.1. van de Leidraad van de Raad)

In de zaak van **1. de hoofdofficier van justitie van het Landelijk Parket, Nieuwenhuizen, 2. Verwiel, 3. Zwinkels, 4. Van Spierenburg en 5. De Vries tegen Husken, Lensink en Vrij Nederland** was de Raad van oordeel dat ten onrechte geen wederhoor bij klagers was toegepast. Klagers maakten bezwaar tegen de artikelen “Sjoemelen loont” met het chapeau “Beloning voor blunderende officieren van justitie” en “Weer mis” met het chapeau “Justitiële soap”. In de artikelen was onder meer beweerd dat ‘blunderende officieren worden beloofd’, dat ‘officieren van justitie vaker willens en wetens fouten maken, zonder dat er sancties volgen’ en dat ‘toezeggingen aan getuigen vaker met opzet worden verhuld, verklaringen misbruikt, er wordt meened gepleegd of zelfs bewijsmateriaal vernietigd’. In dat verband was gewezen op een aantal specifieke rechtszaken. Verder waren klagers sub 2. tot en met 5. in het eerste artikel genoemd en was ten aanzien

van hen beweerd dat zij ‘de rechtbank hebben voorgelogen’, ‘meineed hebben gepleegd’ en/of ‘opzettelijk materiaal hebben achtergehouden’. Hoewel verweerders kennelijk hadden beoogd het beleid van het OM aan de orde te stellen, betrof dat slechts een deel van de publicaties. De artikelen zagen tevens op concrete fouten en met name genoemde personen. Ten aanzien van de grondslag voor de beschuldigingen voerden verweerders aan dat zij zich hadden gebaseerd op betrouwbare en onafhankelijke bronnen, waaronder vonnissen en andere processtukken, en eigen nader onderzoek. Daarbij hadden verweerders geconcludeerd dat sprake was van een patroon en dat de fouten ‘opzettelijk’ c.q. ‘willens en wetens’ waren gemaakt. Naar het oordeel van de Raad was onvoldoende onderscheid gemaakt tussen de door de vonnissen gedragen feiten en omstandigheden enerzijds en de daarop gebaseerde mening en opinie van verweerders anderzijds. Voorts hadden verweerders ervoor gekozen om de vonnissen waarop zij hun conclusies hadden gebaseerd in eigen woorden te vatten. Bovendien was onvoldoende onderscheid gemaakt tussen de organisatie van het OM, de leden daarvan in hun ambt en individuele personen. Als gevolg daarvan bevatten de artikelen (tevens) ernstige beschuldigingen die niet zozeer waren gericht tegen het beleid van het OM inzake het functioneren van officieren, maar ook individuele leden van het OM in hun persoon raakten. Ook om die reden was extra zorgvuldigheid geboden. Het OM noch klagers sub 2 tot en met 5 was voorafgaand aan de publicatie om een reactie gevraagd. Weliswaar hadden verweerders contact opgenomen met de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR), de onafhankelijke beroepsvereniging en vakbond voor rechters en officieren, maar dat contact had echter door omstandigheden niet tot een (tijdige) reactie van de NVvR geleid. Daarbij kwam dat het – gelet op de aard en de ernst van de beschuldigingen alsmede de wijze waarop deze in de artikelen waren gepresenteerd – op de weg van verweerders had gelegen om ook het OM en de in het artikel genoemde personen gelegenheid tot wederhoor te bieden. Verweerders hadden niet voorshands mogen uitsluiten dat klagers van die mogelijkheid geen gebruik zouden (willen) maken. Door over klagers te berichten op de wijze zoals zij hadden gedaan en na te laten wederhoor bij klagers toe te passen, hadden verweerders journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
 - Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
 - Aard van de publicatie: opinie/kritiek
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/5, op de website www.vn.nl op 1-2-2010 en in Villamedia magazine van 2-2-2010.

In de zaak van **St. Bureaus Jeugdzorg Haaglanden/ Zuid-Holland tegen Das je goed recht (SBS6 en Endemol Nederland B.V.)** was onder meer de vraag aan de orde of verweerders in een vervolgzending hadden kunnen volstaan met het weergeven van een eerder gegeven wederhoor.

In twee uitzendingen was aandacht besteed aan het werk van jonge, onervaren gezinsvoogden en ervaringen van ouders met gedwongen – vermeend onterechte – uithuisplaatsingen van hun kinderen. Ten aanzien van de eerste uitzending overwoog de Raad dat daarin ernstige beschuldigingen waren geuit aan het adres van Bureau Jeugdzorg, die met name betrekking hadden op het gebrek aan controle op het werk van jonge, onervaren gezinsvoogden. Verweerder voerde ter zake aan dat hij een ruime hoeveelheid klachten had ontvangen, waarvan hij een deel grondig had onderzocht en uiteindelijk een aantal controleerbare gevallen had geselecteerd. Daarbij maakte verweerder duidelijk dat hij zijn bronnen voldoende had gecontroleerd, onder meer door inzage van rapporten en gesprekken met deskundigen. Verweerder maakte aldus voldoende aannemelijk dat voor de geuite kritiek ten aanzien van deze algemene werkwijze van Bureau Jeugdzorg voldoende grondslag bestond. Daarbij kwam dat verweerder die kritiek voor commentaar had voorgelegd aan de woordvoerder van de branchevereniging MOgroep Jeugdzorg en diens reactie in de uitzending had verwerkt. In dat verband was van belang dat in de uitzending niet zozeer de werkwijze van klaagster en/of andere specifieke bureaus aan de orde was gesteld, maar die van Bureau Jeugdzorg in het algemeen. Dat bleek ook uit het feit dat klaagster noch een ander bureau met naam of regio was genoemd. Bovendien maakte verweerder voldoende aannemelijk dat de afzonderlijke Bureaus Jeugdzorg de redactie voor commentaar hadden doorverwezen naar de MOgroep. Verweerder behoefde dan ook niet nogmaals bij die afzonderlijke bureaus te rade te

gaan, nadat de woordvoerder te kennen had gegeven dat hij niet op individuele gevallen kon ingaan. Op dit punt was de klacht dan ook ongegrond. Verweerder had echter wel journalistiek onzorgvuldig jegens klaagster gehandeld met het gebruik van beelden die met de verborgen camera waren gemaakt van een wervingsavond die door klaagster was georganiseerd. Verweerder stelde ter zake dat hij had willen aantonen dat gezinsvoogden zonder veel ervaring direct een (te) grote verantwoordelijkheid krijgen en dat voor de uitzending niet relevant was of de undercoverjournalisten na de 'speeddate' al dan niet zouden worden aangenomen. De Raad was echter van oordeel dat uit dit onderdeel van de reportage voor de gemiddelde kijker het beeld naar voren kwam dat gezinsvoogden kunnen worden aangenomen zonder dat zij beschikken over een deugdelijke vooropleiding. Dat beeld was feitelijk onjuist en misleidend. Uit door klaagster overgelegde e-mails aan de betrokken undercoverjournalisten bleek dat verweerder ruim voor de uitzending ervan op de hoogte was dat de journalisten op grond van hun CV's niet voor een sollicitatiegesprek werden uitgenodigd. Verweerder had ten onrechte nagelaten dat te vermelden. Daarbij kwam dat dat onderdeel van de reportage aan de woordvoerder van de MOgroep noch aan klaagster – als organisator van de 'speeddate' – voor commentaar was voorgelegd. Ten aanzien van de tweede uitzending overwoog de Raad dat voorafgaand aan die uitzending geen nieuw wederhoor had plaatsgevonden. Verweerder stelde ter zake dat de problematiek die in die uitzending aan de orde was, dezelfde betrof als in de eerste uitzending en dat niet viel in te zien wat nieuw wederhoor had kunnen toevoegen. De Raad deelde dat standpunt echter niet. In de tweede uitzending, die plaatsvond bijna een maand na de eerste, werden aspecten aan de orde gesteld die niet eerder aan de woordvoerder van de MOgroep waren voorgelegd. Daarbij kwam dat klaagster zich na de eerste uitzending tot verweerder had gewend en een voorstel had gedaan tot het verstrekken van nadere informatie. Alle omstandigheden in aanmerking genomen, kon verweerder niet volstaan met het eerder verkregen wederhoor en had hij klaagster dan wel de MOgroep om een nieuwe reactie moeten vragen. Door dat na te laten had verweerder eveneens journalistiek ontoelaatbaar gehandeld.

Uitspraak: deels gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, verborgen cameratechniek
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/28, op de website www.sbs6.nl in juli 2010 en in Villamedia magazine van 30-7-2010.

Indien aan een betrokkene om een reactie wordt gevraagd, heeft die betrokkene niet steeds vooraf volledig te worden geïnformeerd over de inhoud van de publicatie. Volstaan kan worden met aan betrokkene voldoende duidelijk mee te delen, waarop het te geven commentaar betrekking moet hebben. Daarbij is de mate waarin een journalist opening van zaken moet geven afhankelijk van de aard van het te publiceren bericht.

Dit algemene uitgangspunt heeft de Raad bevestigd in de zaak **Stichting Woekerpolis Claim/Lukassen en RTL Nieuws**. In een uitzending van RTL Nieuws was aandacht besteed aan stichtingen zoals klaagster, die opkomen voor mensen die benadeeld zijn door een zogeheten woekerpolis. Op de website www.rtlnieuws.nl was onder de kop "Advocaten maken woekerwinsten op woekerpolissen" een bericht gepubliceerd met een vergelijkbare strekking als de uitzending. Dat bericht was later aangepast, waarbij de kop was gewijzigd in "Woekerpolissen-schikkingen zijn big business". In de gewraakte publicaties werd de suggestie gewekt dat klaagster en haar advocaten grote winsten hebben gemaakt ten koste van de gedupeerden van woekerpolissen die zij vertegenwoordigden.

Uit de stukken bleek dat voorafgaand aan de uitzending een aantal keren contact had plaatsgevonden tussen verweerders en klaagster. Voldoende aannemelijk was geworden dat verweerders klaagster wel om informatie hadden gevraagd omtrent een aantal punten, maar haar niet, althans onvoldoende hadden geïnformeerd over de beschuldigingen die jegens haar in de publicaties zouden worden geuit. Gelet op de ernst van die beschuldigingen en de wijze waarop klaagster als gevolg daarvan werd gediskwalificeerd, had het op de weg van verweerders gelegen klaagster de gelegenheid te geven op die concrete beschuldigingen in te gaan.

Daarbij kwam dat de door klaagster verschaft informatie niet of nauwelijks in de uitzending was verwerkt, waardoor bepaalde feiten onevenwichtig waren gepresenteerd. Ook overigens was niet

gebleken dat er voor verweerders voldoende grondslag in de feiten bestond om te komen tot de door hen geuite ernstige beschuldigingen aan het adres van klaagster. De Raad was dan ook van oordeel dat verweerders journalistiek ontoelaatbaar hadden gehandeld.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/14 en in Villamedia magazine van 26-3-2010.

Soms doet zich de vraag voor of aan de juiste persoon om een reactie is gevraagd.

In de zaak **Malsch/Hemstede en Markant** was dat niet het geval. De klacht betrof het artikel “Een ideologische discussie” dat in Markant, een maandblad voor de gehandicaptensector, was verschenen. Daarin werd de Initiatiefgroep Beschermd Terrein Sherpa (IGBTS) onder meer verweten feiten te verdraaien, ongerustheid op te kloppen en de privacy van cliënten te schenden. Klaagster is woordvoester van de IGBTS.

Naar het oordeel van de Raad behelsde het artikel zodanige beschuldigingen aan het adres van de IGBTS, dat verweerders wederhoor bij deze instantie hadden moeten toepassen alvorens tot publicatie over te gaan. Het standpunt van verweerders dat zij meenden dat een medewerker van het Landelijk Netwerk Kritische Ouders (LNKO) mede voor de IGBTS sprak, kon niet worden gevolgd. Deze medewerker had in een e-mailbericht aan verweerders duidelijk de functie van het LNKO en de verhouding met de IGBTS geschetst en uitdrukkelijk gesteld dat plaatsing van het artikel zonder betrokkenheid van klaagster volgens hem onjuist was. Verder was niet gebleken dat plaatsing van het artikel zo urgent was, dat een reactie van klaagster niet kon worden afgewacht. Bovendien hadden verweerders een andere vertegenwoordiger van de IGBTS om een reactie kunnen vragen.

Gelet op het voorgaande was zonder meer voorstelbaar dat klaagster alsnog haar visie op de zaak naar voren wilde brengen. Evenzeer was voorstelbaar dat zij daarvoor – gezien de aard van de kwestie – meer ruimte nodig had en een meer prominente plaatsing wenste, dan volgens de bij Markant geldende regels was toegestaan. De lading van het gewraakte artikel en de positie daarvan in

het tijdschrift mede in aanmerking genomen, achtte de Raad het aanbod van verweerders tot publicatie van een ingezonden brief van maximaal 300 woorden in dit geval onvoldoende.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Rectificatie: ingezonden brieven

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/18, in Markant nr. 5 van juni 2010 en in Villamedia magazine van 7-5-2010.

Van een juiste toepassing van wederhoor was wel sprake in de zaak **X/de Stentor**. Naar aanleiding van een nieuwsbrief van de gemeente Zutphen had klager namens de Stichting Mobiliteit en Milieu Noordveen – opgericht ten behoeve van de verbetering van de plaatselijke leefomgeving te Zutphen – een e-mail aan de gemeente gestuurd, waarin hij een vergelijking had gemaakt met nazi-praktijken. Naar aanleiding van dat bericht had de gemeente Zutphen besloten de contacten met de Stichting te verbreken. Vervolgens was in de Stentor/Zutphens Dagblad het artikel “Gemeente woedend over brief Noordveen” met de onderkop “Stichting beticht wethouder van ‘nazi-praktijken’” verschenen. Dat artikel, waarin klager werd genoemd, was tevens op de website van de Stentor gepubliceerd. Bij het artikel was een bericht geplaatst onder de kop “Voorzitter: ik zou dit nooit schrijven” met de onderkop “Stichting: gemeente kan deur niet dichtgooien; ze overtreedt de wet”, waarin de voorzitter van de Stichting aan het woord was gelaten. De Raad achtte van belang dat klager de bewuste e-mail aan de gemeente had verstuurd in zijn hoedanigheid van secretaris van de Stichting. Klager had zich bij de verzending van zijn e-mail kunnen en moeten realiseren dat de – ook naar het oordeel van klager – provocerende inhoud ervan mogelijk naar buiten zou komen. Enige onjuistheid of onzorgvuldigheid in de berichtgeving waartoe de e-mail had geleid, was niet aannemelijk gemaakt.

Het feit dat klager het e-mailbericht had verstuurd als secretaris van de Stichting bracht tevens mee dat het toepassen van wederhoor bij de voorzitter van de Stichting in beginsel voldoende was. Dat wederhoor was toegepast en in de berichtgeving verwerkt. Bijzondere omstandigheden die voor verweerder aanleiding hadden moeten zijn in dit geval klager om een persoonlijke reactie te vragen, waren niet gebleken.

De Raad meende voorts dat klagers privacy niet verder was aangetast dan in het kader van de berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk was. Klager had zijn e-mail immers gestuurd als secretaris van de Stichting. De vermelding van dat feit, waarbij klager was genoemd, was journalistiek relevant en niet ontoelaatbaar. Ten slotte overwoog de Raad dat het publieke belang van zo volledig mogelijke, betrouwbare archieven waarvan de inhoud niet kan worden gewijzigd, in beginsel zwaarder weegt dan het belang dat personen kunnen hebben bij het verwijderen of anonimiseren van gearchiveerde artikelen. In aanmerking genomen hetgeen hiervoor ten aanzien van de privacy van klager was overwogen, bestond geen grond voor het oordeel dat het publieke belang in dit geval diende te wijken voor het privébelang van klager.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Aard van de publicatie: archivering

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/23 en in Villamedia magazine van 2-7-2010.

Het beginsel van wederhoor geldt niet voor publicaties die kennelijk een persoonlijke mening bevatten (bijvoorbeeld columns, recensies en opiniërende bijdragen) en berichtgeving van feitelijke aard, zoals verslagen van openbare bijeenkomsten. Desalniettemin kan een dergelijke publicatie iemands belang zodanig raken dat wederhoor geboden is. (punt 2.3.4. van de Leidraad van de Raad)

In de zaak **Doesburg-Maas/Nielsen en Dagblad van het Noorden** was de vraag aan de orde of sprake was van een rechtbankverslag, waarbij het beginsel van hoor en wederhoor – behoudens bijzondere omstandigheden – niet aan de orde is. De klacht betrof het artikel “*Veiling dreigt van Oostenrijks huis Diette Doesburg*” en de onderkop “*Failliete werfbazin tracht gedwongen verkoop te voorkomen*”. Klaagster stelde allereerst dat zij ten onrechte met haar onderneming was vereenzelvigd. De Raad overwoog ter zake dat klaagster zich had geprofileerd als het gezicht van het failliet verklaarde bedrijf Maas Shipyard Waterhuizen B.V., zodat klaagster en dat bedrijf als het ware vereenzelvigd konden worden. Uit het artikel bleek duidelijk dat daar waar klaagster als ‘failliete

werfbazin’ was aangeduid, bedoeld werd dat het bedrijf failliet was gegaan. Verweerders hadden op dat punt niet journalistiek onzorgvuldig jegens klaagster gehandeld.

Verder stelde klaagster gemotiveerd dat het artikel diverse passages bevatte, waarvan de inhoud niet overeenkwam met hetgeen ter zitting in kort geding was besproken dan wel die anderszins feitelijk onjuist waren en dat zij door de publicatie ten onrechte werd gediskwalificeerd. De Raad overwoog dat Nielsen in het artikel niet louter verslag had gedaan van de zitting in kort geding betreffende de veiling van klaagsters huis. Hij had daarin tevens informatie over klaagster en haar ondernemingen verwerkt, die hij in de afgelopen jaren had verkregen. Bovendien behelsde het artikel feiten en meningen, waartussen niet steeds een duidelijk onderscheid was gemaakt. De publicatie kon dan ook niet als een voor de lezer duidelijk herkenbaar rechtbankverslag worden aangemerkt. Het stond verweerders derhalve niet vrij het beginsel van wederhoor terzijde te schuiven.

Het toepassen van wederhoor zou tot een genuanceerder en juister beeld over klaagster en haar ondernemingen hebben geleid. Door dat achterwege te laten hadden verweerders in dit geval de grenzen overschreden van hetgeen, gelet op de journalistieke verantwoordelijkheid, maatschappelijk aanvaardbaar is. Dat klaagster niet om rectificatie had verzocht, kon daaraan niet afdoen. Op dit punt was de klacht dan ook gegrond.

Uitspraak: deels gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
 - Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
 - Aard van de publicatie: rechtbankverslag
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/54, in Dagblad van het Noorden van 22-12-2010 en in Villamedia magazine van 14-1-2011.

3.2.5 OPEN VIZIER

Bij het vergaren van informatie maakt de journalist zich als zodanig bekend. (punt 2.1.1. van de Leidraad van de Raad)

Soms dient een journalist expliciet mee te delen dat een gesprek niet ‘off the record’ plaatsvindt en dat de verkregen informatie wordt gebruikt voor een publicatie. Dit volgt uit de zaak **X/Van den Broeke, Müller, Van Geest en Quote** betreffende het

artikel van de hand van Van den Broeke en Müller, met de kop “Sjoegje van zaken” dat op de cover was aangekondigd met de tekst “Koosjere zaken – ‘ik heb nog nooit een cent aan een jood verdiend’.”

Klager en Van den Broeke hadden voorafgaand aan de publicatie contact gehad via sms-berichten en een telefoongesprek. Uit de teksten van de sms-berichten bleek voldoende duidelijk dat klager niet wenste mee te werken aan een interview en dat Van den Broeke dat ook had moeten begrijpen. Ook indien klager in het telefoongesprek niet uitdrukkelijk had gezegd geen interview te willen geven, had Van den Broeke – mede gelet op de eerdere sms-berichten en de amicale verstandhouding tussen hen beiden – de mogelijkheid moeten onderkennen dat klager het telefoongesprek niet als een interview beschouwde maar als een gesprek naar aanleiding van de persoonlijke opmerking in Van den Broeke’s laatste sms-bericht. Daarom had Van den Broeke als professioneel journalist ter vermijding van ieder misverstand expliciet aan klager kenbaar moeten maken dat het telefoongesprek niet ‘off the record’ plaatsvond en dat zij de verkregen informatie zou gebruiken voor het artikel. Dat zulks min of meer bewust was nagelaten, kon worden afgeleid uit de omstandigheid dat Van den Broeke ter zitting meedeelde dat doorgaans de uitdrukkelijke mededeling dat een gesprek ‘een interview’ betreft, een soort waarschuwing inhoudt en een gesprekspartner dan vanzelf voorzichtiger gaat praten.

Daarnaast waren in het artikel gedeelten weergegeven van een door klager met zijn vrouw en Nicolette van Dam gevoerd privégesprek in Brasserie Van Dam. De in die brasserie tevens aanwezige journalist van Quote, Van Geest, had zich niet bij klager bekend gemaakt als zijnde aanwezig in de uitoefening van zijn beroep en bezig met het vergaren van informatie. Aldus had Van Geest niet met open vizier gewerkt. Door op deze wijze informatie te vergaren en die informatie vervolgens te publiceren, hadden verweerders evenzeer journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

De uitlatingen van klager in zijn sms-bericht aan Van den Broeke, in zijn telefoongesprek met Van den Broeke en in zijn gesprek in Brasserie Van Dam, waren ten onrechte als citaten weergegeven. Bovendien waren de uitlatingen van klager uit hun context gehaald. Het artikel had voor klager een uitermate tendentieuze, negatieve lading gekregen, waarvan verweerders zich ook bewust waren

geweest. Verweerders hadden het artikel derhalve voorafgaand aan de publicatie ter inzage aan klager behoren voor te leggen. Dat klager niet was ingegaan op een aanbod van verweerders om een nadere reactie van hem te plaatsen, kon daaraan niet afdoen.

Voorts was niet gebleken dat verweerders bij de publicatie van citaten en informatie uit het privégesprek van klager in Brasserie Van Dam over de bar mitswa van klagers zoon, op verantwoorde wijze het belang van klager bij de bescherming van zijn privacy hadden afgewogen tegen het maatschappelijke belang dat met de berichtgeving zou zijn gediend. Dat de bar mitswa van klagers zoon binnen bepaalde kringen al bekend was, betekende nog niet dat aan het belang van bescherming van klagers privacy geen gewicht meer toekwam.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, open vizier
- Privacy: bekende persoonlijkheden

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/36 en in Villamedia magazine van 27-8-2010.

Verweerder Müller heeft verzocht om herziening van deze uitspraak. Een herzieningskamer van de Raad heeft in een beslissing van 22 maart 2011 de klacht tegen Müller alsnog ongegrond verklaard, omdat aannemelijk is geworden dat Müller niet betrokken is geweest bij het door klager gewraakte onderdeel van het artikel. (Rvdj 2011/21)

3.2.6 SELECTIE VAN NIEUWS

De journalist en zijn redactie zijn vrij in de selectie van nieuws. De journalist behoeft geen toestemming voor of instemming met een publicatie te hebben van degene over wie hij publiceert. Wel dient hij het belang dat met de publicatie is gediend, af te wegen tegen de belangen die eventueel door de publicatie worden geschaad. (punten 1.2. en 1.3. van de Leidraad van de Raad)

In een aantal zaken was de vraag aan de orde of journalistiek onzorgvuldig jegens de klager was gehandeld door aan bepaalde informatie géén aandacht te besteden.

In de zaken **Janssen/AD Utrechts Nieuwsblad** en **Janssen/de Volkskrant** maakte klager er bezwaar tegen dat verweerders niet waren overgegaan tot

een door hem verzochte publicatie over zijn boek “Met de pacemaker op stap”. Volgens klager leidde de weigering van verweerders ertoe dat zij hun lezers onjuist, althans onvolledig informeerden over de tekortkomingen in de zorg bij het UMCU en het toezicht daarop. Verder stelde klager dat verweerders hem onfatsoenlijk hadden behandeld. De Raad overwoog dat het verweerders vrij stond te bepalen of zij aandacht zouden besteden aan het boek van klager en de daarin opgeworpen kwestie aangaande de zorgsector. Er bestaat voorts geen journalistieke norm die meebrengt dat een (hoofd) redactie bij een publicatie over een maatschappelijk onderwerp steeds het standpunt van klager over het betreffende onderwerp in de publicatie zou moeten opnemen. Verweerders behoefden hun keuze om niet tot publicatie over te gaan tegenover klager niet te verantwoorden. Niettemin hadden zij klager laten weten dat zij geen aanleiding zagen voor publicatie. Van een onfatsoenlijke behandeling van klager was dan ook geen sprake.

Uitspraken: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws Publicaties op www.rvdj.nl/2010/2 en www.rvdj.nl/2010/3 en in Villamedia magazine van 29-1-2010.

Het staat de redactie ook vrij ingezonden brieven en andere reacties niet te plaatsen, tenzij plaatsing geboden is vanwege bijzondere omstandigheden. (punt 5.2.van de Leidraad van de Raad)

De klacht in de zaak **Houbraken/NRC Handelsblad** was dan ook ongegrond. Klager had de redactie een ingezonden stuk gestuurd met de kop “De toepassing en acceptatie van het geldsysteem als dé oorzaak van de crisis”. In zijn begeleidende e-mail had klager onder meer geschreven dat het stuk inhoudelijk meer wetenschapsfilosofisch van aard was. Verder had klager laten weten dat hij zich bewust was van de inhoudelijke complexiteit ervan en van het feit dat het geen alledaags betoog was.

De Raad overwoog dat het verweerder vrij stond te bepalen of hij al dan niet tot publicatie van het door klager ingezonden stuk zou overgaan. De omstandigheid dat het artikel van klager wellicht – gezien de visie van klager op het economische stelsel in relatie tot de huidige maatschappelijke ontwikkelingen – een belangrijk maatschappelijk belang diende, maakte dit – hoe prijzenswaardig de intenties van klager ook waren – niet anders. Verweerder behoefde bovendien zijn keuze om niet

tot publicatie over te gaan niet te verantwoorden. Niettemin had hij klager gemotiveerd van zijn besluit in kennis gesteld.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
 - Aard van de publicatie: ingezonden brief
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/10 en in Villamedia magazine van 12-3-2010.

3.2.7 VERBORGEN OPNAME-APPARATUUR

Het gebruik van verborgen opname-apparatuur is niet toelaatbaar. Hiervan kan de journalist alleen afwijken als hem geen andere weg open staat om een ernstige misstand aan het licht te brengen of een zaak van maatschappelijk belang scherper te belichten, mits de werkwijze geen onevenredige inbreuk maakt op de privacy en de veiligheid van betrokkenen.

Voordat een redactie besluit tot publicatie of uitzending van de gesprekken en beelden die volgens de voornoemde werkwijzen zijn vergaard, dient zij het belang dat met de openbaarmaking wordt gediend, af te wegen tegen de inbreuk die de publicatie of uitzending maakt op rechten en rechtmatige belangen van betrokkenen. (punt 2.1.6. van de Leidraad van de Raad, oud punten 2.1.5. en 2.1.7.)

In het verslagjaar heeft de Raad in een aantal zaken geoordeeld dat het gebruik van verborgen opname-apparatuur geoorloofd was.

De zaak **Boere/EénVandaag (AVRO/TROS)** betrof een uitzending waarin aandacht was besteed aan het proces tegen klager in verband met door hem gepleegde misdaden in de Tweede Wereldoorlog. Er waren beelden getoond van het plaatsje Eschweiler en van het bejaardentehuis waar klager woonachtig is. In de reportage kwamen een familielid van een van de slachtoffers en de Officier van Justitie aan het woord. Zij lieten zich onder meer uit over de vraag of klager al dan niet berouw zou hebben van zijn daden. Verder waren diverse beelden getoond die met een verborgen camera in de kamer van klager in het bejaardentehuis waren gemaakt. Een aantal van de beelden was herhaald in een latere uitzending van EénVandaag.

Op grond van hetgeen in de stukken en ter zitting naar voren was gebracht kon worden aangenomen dat contact met klager via diens advocaat voor verweerder niet mogelijk was. Verder achtte de Raad aannemelijk dat de verslaggever niet tot het bejaardentehuis zou zijn toegelaten, indien hij daar

met open camera was verschenen. Daarbij was van belang dat klagers raadsman ter zitting naar voren bracht dat daarover ook afspraken waren gemaakt met de receptie van het bejaardentehuis. De vraag was vervolgens of sprake was van een zodanig maatschappelijk belang, dat het gebruik van een verborgen camera en de uitzending van de beelden daardoor gerechtvaardigd was. Naar het oordeel van de Raad betrof het een grensgeval.

Eenzijds was al bekend dat klager erkende schuldig te zijn aan de drie moorden, en was hij in een NPS-documentaire van ruim 10 jaar geleden ook zelf aan het woord geweest. In zoverre hadden de gewraakte uitzendingen geen nieuwswaarde.

Daar stond echter tegenover dat de Tweede Wereldoorlog in het algemeen en de voormelde feiten met betrekking tot klager in het bijzonder van grote impact zijn geweest, niet alleen op de familie van de slachtoffers, maar op het gehele Nederlandse publiek. Verweerder had beoogd de persoonlijke visie van klager op door hem gepleegde feiten, de ontwikkelingen rond zijn veroordeling en het nieuwe proces vast te leggen. Aldus werd enig inzicht gegeven in de beweegredenen en persoonlijkheid van klager, die bekend staat als de laatste nog levende Nederlandse oorlogsmisdadiger en daarmee ook model staat voor andere Nederlandse SS-ers. De beelden konden in zoverre worden aangemerkt als een historisch document. Daarbij werd in aanmerking genomen dat de laatste beelden van klager waarin diens persoonlijke visie aan de orde kwam, ruim tien jaar geleden tot stand waren gekomen en recente beelden niet voorhanden waren.

Verder was van belang dat de betrokken verslaggever zich direct bij binnenkomst had voorgesteld als journalist, werkzaam voor de televisie. Hoewel klager daarop antwoordde dat hij niets met journalisten te maken wilde hebben en dat ze moesten vertrekken, kon uit de beelden en het verhandelde ter zitting worden opgemaakt dat klager zich niet verder tegen de aanwezigheid van de journalisten had verzet, maar op rustige toon het gesprek met hen was aangegaan. Aan het eind van het onderhoud had hij zelfs gevraagd zijn verhaal goed op te schrijven. Alles in onderlinge samenhang bezien, was de Raad van oordeel dat klagers privacy niet onevenredig was aangetast en verweerder niet journalistiek ontoelaatbaar had gehandeld. De omstandigheid dat tijdens het proces nieuwe beelden van klager zouden kunnen worden gemaakt, kon daaraan niet afdoen. Het

maatschappelijk belang was immers gelegen in het belichten van de persoonlijke visie van klager over zijn daden. Verweerder mocht ervan uitgaan dat die persoonlijke en ongedwongen visie tijdens het proces, dat juridisch van aard is, niet (voldoende) naar voren zou komen.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: verborgen cameratechniek

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/12, op de website www.eenvandaag.nl op 16-3-2010 en in Villamedia magazine van 12-3-2010.

De Raad achtte de gevolgde werkwijze eveneens toelaatbaar in de zaak **Pals Groep/Radar (TROS)**, die betrekking had op een uitzending waarin de zogeheten ‘no cure, no pay’-dienstverlening van letselschadebureaus, waaronder klaagster, kritisch aan de kaak was gesteld. Daarbij waren met name de negatieve aspecten van die dienstverlening belicht. In de uitzending was onder meer als onjuist bestempeld dat ‘no cure, no pay’-dienstverlening wordt geadviseerd in kwesties waarin de aansprakelijkheid is erkend. Dat oordeel was gebaseerd op de meningen van diverse betrokkenen en experts. Voor zover juist was dat een aantal beschuldigingen afkomstig was van personen die ten tijde van de publicatie met klaagster in conflict waren, kon niet worden geoordeeld dat verweerder ten onrechte alleen was uitgegaan van de betrouwbaarheid van die bronnen als brengers van objectieve feiten. De opvattingen van personen die mogelijk in conflict waren met klaagster, werden voldoende ondersteund door andere, onafhankelijke bronnen.

Daarbij kwam dat de directeur van klaagster in de uitzending had kunnen reageren. Aan hem was voldoende de mogelijkheid geboden om zich voor te bereiden op het studio gesprek, waarbij voldoende duidelijk was meegedeeld, waarop het commentaar betrekking moest hebben. In de uitzending was de directeur uitgebreid aan het woord gelaten. Gezien diens juridische achtergrond moest hij in staat worden geacht kritiek als de onderhavige te pareren, een eenzijdig – en voor klaagster negatief – beeld te nuanceren en geuite beschuldigingen te weerspreken. Voor zover de directeur geen adequaat gebruik had gemaakt van de geboden mogelijkheid tot wederhoor, kon dat verweerder niet worden verweten. Voorts had de directeur uitgebreid de mogelijkheid gekregen om de beweringen ter zake

van het (vermeende) geheime karakter van convenanten tussen letselschadebureaus en verzekeraars te ontcrachten. Ten aanzien van het gebruik van verborgen opname-apparatuur overwoog de Raad dat verweerder kennelijk had beoogd zijn kijkers te informeren omtrent misstanden in de branche van letselschadebureaus. Die misstanden zouden onder meer erin zijn gelegen dat sommige bureaus ten onrechte ‘no cure, no pay’-dienstverlening adviseren. De beelden hadden (een aantal) letselschadebureaus wellicht ten onrechte een ‘schimmig’ imago gegeven, maar het was aannemelijk dat verweerder zonder toepassing van de gevolgde werkwijze niet aan het licht had kunnen brengen of bedoelde misstanden al dan niet bestaan. Daarbij kwam dat de beelden de geuite beschuldigingen ondersteunen en daardoor relevant waren voor de onderbouwing van de kritiek. Klaagster stelde weliswaar dat zij had mee willen werken aan een opname, maar zij maakte onvoldoende aannemelijk dat verweerder in dat geval het hiervoor geformuleerde doel van de uitzending had kunnen verwezenlijken. Voorts was van belang dat de betrokken medewerkers van de letselschadebureaus onherkenbaar in beeld zijn gebracht. Ook de overige aspecten van de opnamen maakten niet dat er een onevenredige inbreuk werd gemaakt op de rechten en rechtmatige belangen van betrokkenen.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor, verborgen cameratechniek
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/22 en in Villamedia magazine van 4-6-2010.

3.3 PRIVACY

De journalist zal de privacy van personen niet verder aantasten dan in het kader van zijn berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk is. Een inbreuk op de privacy overschrijdt de grenzen van zorgvuldige journalistiek wanneer deze niet in redelijke verhouding staat tot het maatschappelijk belang van de publicatie. (punt 2.4.1. van de Leidraad van de Raad)

3.3.1 VERMELDING PERSOONLIJKE GEGEVENS

De klacht in de zaak X/AT5 betrof een uitzending van AT5 Nieuws, waarin een item was uitgezonden onder de titel “Voorkom bedreiging van raadsleden”. In het item werd (oud) gemeenteraadslid mw. mr. drs. P. Hoogerwerf geïnterviewd. Hoogerwerf stelde desgevraagd: “Ik heb jarenlang een mevrouw achter me aan gehad, die mij heeft gestalked, wat ontzettend vervelend was (...)”. Klaagster stelde – kort samengevat – dat zij in het nieuwsitem ten onrechte werd beschuldigd van het stalken van Hoogerwerf. De Raad overwoog dat de naam van klaagster niet in de uitzending was vermeld. Ook overigens waren in de uitzending geen zodanige gegevens vermeld die klaagster in verband brachten met het stalken van Hoogerwerf. Aldus kon niet worden geconcludeerd dat de integriteit van klaagster door de uitzending was aangetast. De klacht was derhalve ongegrond.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/26 en in Villamedia magazine van 2-7-2010.

In de zaak X/Koen en Leeuwarder Courant meende de Raad dat gezien de achtergrond van de kwestie waarnaar in de publicaties was verwezen – het plaatsen van een brandmeldinstallatie in het bedrijf van klager – de vermelding van klagers naam en de verwijzing naar zijn bedrijf in dit geval journalistiek relevant was. Niet was gebleken dat de vermelding van die gegevens voor klager onevenredig veel nadeel bracht. Daarbij kwam dat verweerders gemotiveerd aanvoerden dat klager zelf publiciteit wenste en dat diens gegevens op eenvoudige wijze voor een ieder terug waren te vinden, hetgeen klager niet betwiste.

Klager maakte bezwaar tegen het artikel “Boekhoven is getreiter burger zat”, dat in enigszins gewijzigde vorm ook op de website van de Leeuwarder Courant was verschenen, en het artikel “Burgemeester Nijefurd ‘akelig’ van bedreiging”.

Klager ontkende niet op enigerlei wijze betrokken te zijn geweest bij de door de burgemeester van Nijefurd gestelde bedreiging, waarover was bericht. De omissies in de berichtgeving waren niet van zodanige aard dat verweerders daarmee journalistiek onzorgvuldig hadden gehandeld. Voorts was geen grond aanwezig voor de conclusie dat verweerders zonder deugdelijke grondslag beschuldigingen aan het adres van klager hadden

gepubliceerd c.q. ter zake tendentiekus over klager hadden bericht. Daarbij kwam dat in de artikelen ook het standpunt van klager over de kwestie was weergegeven.

De kop van het artikel was evenmin ontoelaatbaar. Ten slotte was de Raad van oordeel dat verweerders voldoende zorg hadden besteed aan de behandeling van de klacht van klager.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/9 en in Villamedia magazine van 28-2-2010.

3.3.2 Foto's

Foto's en ander beeldmateriaal dienen niet ter illustratie van berichtgeving over een ander onderwerp of met een andere context dan waarvoor de foto's en opnamen zijn gemaakt, tenzij de tekst bij het beeldmateriaal mogelijke verwarring bij lezers en kijkers uitsluit. Fotomontages en andere beeldmanipulaties mogen niet misleiden. Ingrepen die een duidelijke verandering in het beeld teweegbrengen, moeten de lezer en kijker worden gemeld. (punten 4.1. en 4.2. van de Leidraad van de Raad)

Een afbeelding met een of twee omhoog wijzende middelvingers kan algemeen als grievend worden ervaren. Dit volgt uit de zaak **Storms-Vleeschdrager/Quotenet.nl**, die betrekking had op de plaatsing van een foto waarop klagster was afgebeeld met twee omhoog wijzende middelvingers bij drie artikelen die in de periode november 2009 - maart 2010 op de website Quotenet.nl waren verschenen. Nadat klagster haar klacht bij de Raad had ingediend was de foto nog geplaatst bij een artikel van 31 mei 2010 met de kop "Nina Brink geeft Quote de vinger", waarin aandacht werd besteed aan de klacht van klagster. In het artikel was onder meer vermeld: "Nina Storms-Vleeschdrager (...) kan steeds niet lachen om onze bewerking van haar iconische foto, waarbij we onze beroepsklager penvriendin niet haar duimen maar haar middelvingers op laten steken." Klagster stelde dat ten onrechte een foto van haar was geplaatst die op een voor haar grievende wijze was gemanipuleerd. Verweerder heeft niet op de klacht gereageerd. Onbetwist was dat de foto een manipulatie betrof van een eerder gemaakte foto van klagster, die

blijkens het artikel van 31 mei 2010 door verweerder was bewerkt. Voor zover verweerder meende dat de publicatie van de gemanipuleerde foto gerechtvaardigd was vanwege het humoristische karakter daarvan – hetgeen de Raad opmaakte uit het artikel van 31 mei 2010 en de door klagster overgelegde stukken – volgde de Raad dat standpunt niet. De foto was herhaaldelijk geplaatst bij artikelen met een verschillende inhoud, zodat de foto in zoverre niet een voor een bepaald artikel kenschetsende toevoeging vormde. Bovendien was de foto geplaatst bij nieuwsartikelen. Door de context en het onvermeld laten van de bewerking was onvoldoende kenbaar dat de gewraakte foto een bewerking of satire betrof. Alles in aanmerking genomen was de Raad van oordeel dat verweerder met de herhaaldelijke plaatsing van de gemanipuleerde foto journalistiek ontoelaatbaar had gehandeld.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: grievende berichtgeving
- Privacy: foto's

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/41, op de website www.quotenet.nl op 27-9-2010 en in Villamedia magazine van 8-10-2010.

De journalist publiceert geen foto's en zendt geen beelden uit die zijn gemaakt van personen in niet-algemeen toegankelijke ruimten zonder hun toestemming, en gebruikt evenmin brieven en persoonlijke aantekeningen zonder toestemming van betrokkenen. De journalist kan hiervan afwijken indien een gewichtig maatschappelijk belang dit rechtvaardigt en hetzelfde doel op geen andere manier kan worden bereikt. (punten 2.4.3. en 2.4.5. van de Leidraad van de Raad)

Het voorgaande brengt mee dat de journalist in beginsel niet zal mogen afgaan op toestemming die is verleend door een ander dan degene die op de foto is afgebeeld. Dit volgt uit de zaak **X/Ullenbroeck, Magielse en BN/DeStem**. In de zaterdagbijlage 'Spectrum' was het artikel "Dromen van een leven na de straf" gepubliceerd, waarin aandacht was besteed aan het leven van jongeren die in een justitiële jeugdinstelling verblijven. Bij het artikel waren foto's geplaatst die waren genomen in en rondom jeugdinstelling Den Hey-Acker te Breda. Op één van deze foto's was klager afgebeeld. De foto's waren gemaakt in een niet-algemeen toegankelijke ruimte. Verweerders hadden voorafgaand aan de publicatie geen toestemming aan klager gevraagd.

De Raad had begrip voor het standpunt van verweerders dat zij mochten afgaan op de aanwijzingen van de voorlichter van de justitiële inrichting. Dat de desbetreffende voorlichter de gewraakte foto voorafgaand aan de publicatie kennelijk niet had afgekeurd, bood echter onvoldoende rechtvaardiging voor de handelwijze van verweerders. Van verweerders mocht in dit geval een bijzondere zorgvuldigheid worden verwacht. Zij hadden erop toe moeten zien dat zij van klager toestemming hadden voor publicatie, nu deze op een van de foto's was afgebeeld. Daarbij nam de Raad mede in aanmerking dat het ging om opnamen die zijn gemaakt in een justitiële jeugdinstelling, waarbij de mogelijke inbreuk op de privacy van betrokkenen een ingrijpend karakter heeft. Nu niet was gebleken van een gewichtig maatschappelijk belang dat de handelwijze van verweerders rechtvaardigde, en evenmin dat hetzelfde doel op geen andere manier kon worden bereikt, hadden verweerders met de publicatie van de gewraakte foto journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Privacy: foto's

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/55, in BN/DeStem van 8-1-2011 en in Villamedia magazine van 14-1-2011.

3.3.3 BEKENDE PERSOONLIJKHEDEN

Voor mensen met publieke c.q. min of meer openbare functies en voor bekende Nederlanders is een zekere mate van blootstelling aan ongewilde publiciteit onvermijdelijk. Hun privégedrag en gedrag in besloten en privéomgeving hebben recht op bescherming tegen ongewilde inbreuken, tenzij dat gedrag aantoonbaar van invloed is op hun publiek functioneren. (punt 2.4.2. van de Leidraad van de Raad)

In de zaak **X/Eijkman en de Alkmaarsche Courant** maakte klager bezwaar tegen de artikelen "Wietplantage in woning NCPN'er" en "Hennepteelt in woning Heiloo van kandidaat-raadslid".

Ten aanzien van het eerste artikel stelde de Raad voorop dat het verweerders vrij stond te beslissen aandacht te besteden aan de informatie over de in het huis van klager aangetroffen wietplantage die hen ter ore was gekomen. Verder stelde de Raad vast dat klager ten tijde van het verschijnen van de publicatie als kandidaat stond vermeld

op de kieslijst van de Nieuwe Communistische Partij Nederland (NCPN) ten behoeve van de gemeenteraadsverkiezingen. Klager diende zich bij het aanvaarden van een voor de gemeenteraad verkiesbare plaats te realiseren dat daarbij haar naam openbaar zou worden gemaakt. Niet was betwist dat de vermelding in het artikel dat een wietplantage in het huis van klager was aangetroffen, juist was. Hoewel het mogelijk pijnlijk was voor klager dat dergelijke informatie over haar werd gepubliceerd, was dat een risico dat het kandidaat stellen voor een publieke functie als gemeenteraadslid met zich bracht. Het vermelden van de volledige naam van klager in de context van het artikel over de in haar woning aangetroffen wietplantage betrof geen onevenredige aantasting van het privéleven van klager. Nu de publieke functie verband hield met de NCPN hadden verweerders evenzeer in redelijkheid de naam van de partij daarbij kunnen vermelden. Met betrekking tot het tweede artikel overwoog de Raad dat klager daarin met initialen was aangeduid. Verder was de leeftijd van klager vermeld en was een verwijzing opgenomen naar haar kandidaat-lidmaatschap voor de NCPN ten tijde van de ontdekking van de wietplantage. In aanmerking genomen hetgeen ten aanzien van het eerste artikel was overwogen, maakte een en ander niet dat verweerders journalistiek onzorgvuldig hadden gehandeld.

(zie ook de zaak **Gomes/Eijkman en de Alkmaarsche Courant** die hierna onder 3.4.2 wordt behandeld)

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Privacy: bekende persoonlijkheden, vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/49 en in Villamedia magazine van 19-11-2010.

3.3.4 VERDACHTEN EN VEROORDEELDEN

De journalist voorkomt dat hij gegevens in woord en beeld publiceert waardoor verdachten en veroordeelden buiten de kring van personen bij wie ze al bekend zijn, eenvoudig kunnen worden geïdentificeerd en getraceerd. Aan deze regel is de journalist niet gehouden wanneer:

- de naam een wezenlijk bestanddeel van de berichtgeving is;
- het niet vermelden van de naam wegens de algemene bekendheid van de betrokkene geen doel dient;

- door het niet vermelden van de naam verwarring kan ontstaan met anderen die hierdoor voorzienbaar kunnen worden geschaad;
 - het vermelden van de naam gebeurt in het kader van opsporingsberichtgeving;
 - de betrokkene zelf de openbaarheid zoekt.
- (punt 2.4.6. van de Leidraad van de Raad, oud punt 2.4.5.)

Bij de beoordeling of de naam van de betrokkene algemeen bekend is, kan het verspreidingsgebied van het medium een rol spelen. Dit volgt uit de zaak **Quartel/Mouthaan en Het Kontakt Edities bv**, betreffende het artikel “Protest bij sloop krijgt politievervolg”.

Voor zover klager bezwaar maakte tegen de vermelding van zijn volledige naam was de klacht gegrond. Niet was gebleken dat met de vermelding van de naam van klager een maatschappelijk belang was gediend, dat zwaarder woog dan het individuele belang van klager. Klager had ook anoniem kunnen worden genoemd of worden aangeduid als bijvoorbeeld ‘één van de omwonenden’, zonder dat afbreuk was gedaan aan de aard en inhoud van de berichtgeving. Het standpunt van verweerders dat de naam van klager direct na het incident in het dorp Goudriaan rond zong – hetgeen door klager was betwist – kon daaraan niet afdoen. Aangezien het verspreidingsgebied van Het Kontakt groter was, hadden verweerders ermee rekening moeten houden dat klager door de publicatie ook buiten de kring van dorpsinwoners bekend zou worden. Bovendien was in dit geval extra zorgvuldigheid geboden, nu klager in het artikel in verband werd gebracht met het plegen van strafbare feiten. Met de vermelding van klagers naam was diens privacy disproportioneel aangetast.

Voor het overige was de klacht ongegrond. Hoewel de Raad zich kon voorstellen dat klager het artikel als grievend had ervaren, was hij van oordeel dat verweerders voldoende evenwichtig over de kwestie hadden bericht. De Raad meende verder dat de kop niet ontoelaatbaar was (zie hierna onder 3.4.2).

Ten aanzien van de vermeende aangifte tegen klager wegens doodslag hadden verweerders erkend dat de berichtgeving op dat punt onjuist was. Maar klager had verweerders uiteindelijk verboden de door hen voorgestelde rectificatie te plaatsen (zie hierna uitgebreider onder 3.5).

Verder was niet gebleken dat de berichtgeving relevante onjuistheden bevatte.

Uitspraak: deels gegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens, verdachten/veroordeelden
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/11, in Het Kontakt van 25-3-2010 en in Villamedia magazine van 12-3-2010.

3.3.5 SLACHTOFFERS EN NABESTAANDEN

In publicaties over (strafzaken betreffende) ernstige misdrijven dienen details van het misdrijf te worden weggelaten indien voorzienbaar is dat zij extra leed toevoegen aan het slachtoffer of diens naaste familieleden en de details niet noodzakelijk zijn om de aard en de ernst van het misdrijf, dan wel de gevolgen ervan, weer te geven. (punt 2.4.8. van de Leidraad van de Raad, oud punt 2.4.7.)

Het voorgaande brengt mee dat een journalist bijzondere zorgvuldigheid dient te betrachten bij de publicatie van film- of beeldmateriaal waarop details zijn te zien waardoor een slachtoffer van een ongeval geïdentificeerd kan worden. Zulke details dienen onherkenbaar gemaakt of verwijderd te worden wanneer voorzienbaar is dat deze details extra leed toevoegen aan het slachtoffer of diens familieleden en de publicatie ervan niet noodzakelijk is om de aard, ernst of gevolgen van het ongeluk weer te geven. Dit kan onder meer het geval zijn indien de details op dusdanig korte termijn gepubliceerd worden, dat familie of naasten geen gelegenheid hebben gekregen om via andere wegen kennis te nemen van het ongeval.

Een en ander volgt uit de zaak **X/Webregio.nl**, betreffende het bericht “*Purmerendse overleden bij ongeluk A10*”. Het artikel was oorspronkelijk voorzien van foto's, waarop het kentekenbord van het voertuig van het bij het ongeluk omgekomen slachtoffer – de moeder van klaagster – zichtbaar was. In het onderhavige geval was de publicatie van de foto's waarop het kentekenbord herkenbaar was, journalistiek onzorgvuldig. Verweerder had dat ook erkend. De Raad achtte het begrijpelijk dat een en ander klaagster niet welgevallig was. Echter, direct nadat verweerder door klaagster op de onjuiste handelwijze was aangesproken, waren aan klaagster excuses gemaakt. Bovendien had verweerder de gewraakte

foto's verwijderd en zijn werkwijze aangepast. Daarnaast had verweerder voorgesteld een rectificatie te plaatsen, hetgeen door klaagster was afgewezen. Verweerder had aldus de gemaakte fout op voldoende deugdelijke wijze rechtgezet en had in redelijkheid kunnen besluiten geen rectificatie te plaatsen. Ten overvloede overwoog de Raad dat het niet aan hem is om te oordelen over de (on) rechtmatigheid van de berichtgeving en de mogelijke schade die door klaagster was geleden.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Privacy: foto's, slachtoffers/nabestaanden
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/21 en in Villamedia magazine van 4-6-2010.

Klaagster heeft verzocht om herziening van deze uitspraak, hetgeen door een herzieningskamer van de Raad is afgewezen (zie hiervoor onder 3.1.6).

De vermelding van details van een strafzaak kan van belang zijn om het uitzonderlijke karakter van die zaak weer te geven. Dit volgt uit de zaak **X/Thimister en Dagblad De Limburger**. Daarin maakte klaagster bezwaar tegen het artikel "Vaginavocht van echtgenote als bewijs van overspel" dat ging over een strafzaak tegen de ex-man van klaagster inzake vermeende poging tot doodslag en mishandeling. Klaagster voerde onder meer aan dat de vermelde details in het kader van de strafzaak (nog) niet bekend waren gemaakt.

De Raad stelde vast dat klaagster de juistheid van hetgeen in het artikel was vermeld, niet betwistte. Verder overwoog de Raad dat klaagster als gevolg van het in het artikel aangeduide misdrijf bijzonder zwaar leed had ondergaan. Haar bezwaren tegen de gewraakte berichtgeving, waarin zaken aan de orde waren gesteld die zij begrijpelijkerwijs niet aan de openbaarheid had willen prijsgeven, waren dan ook zeker voorstelbaar. Toch kon haar standpunt, dat haar privacy onevenredig was geschaad, niet worden gevolgd.

Verweerders hadden de publicatie van enkele intieme details in dit geval van belang kunnen achten. Bovendien was de naam van klaagster niet vermeld en was ook anderszins niet zodanig over haar bericht dat zij in het artikel algemeen herkenbaar was. Dat klaagster wellicht in kleine kring was herkend, kon daaraan niet afdoen.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Privacy: slachtoffers/nabestaanden, vermelding persoonlijke gegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/37 en in Villamedia magazine van 10-9-2010.

Wanneer een slachtoffer en/of zijn naasten door het bericht herkenbaar kunnen worden, dient de journalist zich af te vragen of onevenredige benadeling van of leedtoevoeging aan deze personen het gevolg van de berichtgeving kan zijn. De journalist behoort in dat geval het belang van deze personen te laten prevaleren en dus hun herkenbaarheid te vermijden.

De zaak **X, Y en Z/Gort, Stegen en Drenthe**

Actueel (RTV Drenthe) betrof berichtgeving in een radioprogramma en op de website van RTV Drenthe, waarin aandacht was besteed aan een ontuchtzaak die diezelfde dag diende voor de rechtbank Utrecht. In de berichtgeving waren de voornamen van klagers (slachtoffers in de ontuchtzaak) vermeld, alsmede de naam van het koor waarin zij zongen en de plaats waar het koor vandaan komt. De Raad overwoog dat in dit geval klagers als gevolg van het in de berichtgeving aangeduide zedenmisdrijf bijzonder zwaar leed hadden ondergaan. Klagers maakten voldoende aannemelijk dat zij door de combinatie van gegevens die in de berichtgeving waren vermeld daarin min of meer algemeen herkenbaar waren. Verweerders hadden meer terughoudend kunnen berichten zonder dat afbreuk was gedaan aan de aard en inhoud van de berichtgeving. Niet was gebleken dat door het weglaten van bepaalde gegevens een onaanvaardbare onduidelijkheid voor de luisteraars zou zijn ontstaan. Dat het een openbare rechtszitting betrof en verweerders de slachtoffers 'een gezicht' hadden willen geven, kon daaraan niet afdoen. Door de wijze van publiceren hadden verweerders onvoldoende rekening gehouden met de kwetsbaarheid van klagers en ten onrechte het risico genomen dat klagers onevenredig nadeel van de berichtgeving hadden kunnen ondervinden en dat aan de families van klagers onnodig extra leed zou worden toegevoegd. Met de berichtgeving was de privacy van klagers dan ook onevenredig aangetast.

Daaruit volgde tevens dat verweerders het geluidsfragment in het op hun website gepubliceerde nieuwsitem dan ook terstond op eigen initiatief hadden behoren te anonimiseren.

Zij hadden dat ten onrechte nagelaten. Gelet op het voorgaande was de Raad voorts van oordeel dat verweerders zich in het onderhavige geval niet in redelijkheid hadden kunnen beroepen op het publieke belang ten behoeve waarvan het in stand laten van de op 'Uitzending gemist' gearchiveerde uitzending geboden was. Verweerders hadden de gearchiveerde berichtgeving kunnen anonimiseren zonder de betrouwbaarheid van de gearchiveerde berichtgeving aan te tasten en hadden dat ten onrechte nagelaten (zie ook hierna onder 3.6.1).

Door aldus te handelen en na te laten hadden verweerders jegens klagers journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Verder overwoog de Raad dat het niet aan hem is om te beoordelen of sprake is van schending van de Wet bescherming persoonsgegevens. De Raad onthield zich op dat punt van een oordeel.

Uitspraak: gegrond c.q. onthouding oordeel

Trefwoorden:

- Privacy: slachtoffers/nabestaanden
- Aard van de publicatie: archivering, rechtbankverslag

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/17, op de website www.rtdvrenthe.nl op 29-4-2010 en in Villamedia magazine van 7-5-2010.

3.4 FEITENWEERGAVE

De journalist bericht waarheidsgetrouw. Op basis van zijn informatie moeten lezers, kijkers en luisteraars zich een zo volledig mogelijk en controleerbaar beeld kunnen vormen van het nieuwsfeit waarover wordt bericht. (punt 1.1. van de Leidraad van de Raad)

3.4.1 ONJUISTE BERICHTGEVING

In de zaak **X/Brand en Jordaan & Gouden Reel** maakte klager bezwaar tegen het artikel "Taakstraf voor jachthavenexploitant", dat ging over een strafzaak tegen klager. Klager stelde dat het artikel onjuistheden bevatte en daardoor tendentius en onnodig grievend was. Volgens klager had dit voorkomen kunnen worden door zorgvuldig onderzoek en toepassing van wederhoor. Niet in geding was dat het artikel geen rechtbankverslag betrof, maar naar aanleiding van een uitspraak van een rechtbank was geschreven.

Voor zover de klacht betrekking had op passages over letsels van het slachtoffer, diens overlijden en een opmerking van de rechter over het ontbreken

van berouw van klager, was geen sprake van onjuiste berichtgeving die voorkomen had kunnen worden indien zorgvuldig onderzoek was gedaan en wederhoor was toegepast.

De klacht was echter wel gegrond, voor zover deze was gericht tegen de laatste passage van het artikel, betreffende de aanwezigheid van klager op de redactie van verweerders. In die passage was gesuggereerd dat klager daar was verschenen met als doel om zich een beeld te vormen van de betrokken redactrice. Ter zitting kwam vast te staan dat klager op de redactie aanwezig was vanwege een andere reden. Voorts viel niet in te zien wat het verband was tussen die situatie en de context van het artikel. De vermelding van de situatie voegde niets toe aan de inhoud van het artikel, terwijl daarmee wel een bepaald negatief beeld van klager werd geschetst. De publicatie was op dit punt onnodig grievend.

Uitspraak: deels gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen
- Feitenweergave: onjuiste, grievende, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/43, in de wijkkrant **Jordaan & Gouden Reel** nr. 5 van november 2010 en in Villamedia magazine van 8-10-2010.

3.4.2 TENDENTIEUZE BERICHTGEVING

De journalist vermijdt eenzijdige en tendentieuze berichtgeving, maakt geen misbruik van zijn positie, verricht zijn werk in onafhankelijkheid en vermijdt (de schijn van) belangenverstrengeling. (punt 1.5. van de Leidraad van de Raad)

Van tendentieuze, journalistiek onzorgvuldige berichtgeving was sprake in de zaak **Politie Flevoland/Van den Dongen, Olmer en De Telegraaf**. Klaagster maakte bezwaar tegen het artikel "Flevoland is fraudeparadijs" met het chapeau "Politie te druk met andere zaken", het artikel "Misdaad loont in Flevoland" – waarin was beschreven dat 23 handelaren in oud frituurvet regelmatig werden bestolen van dat vet en dat een bedrijf in Dronten ervan werd beschuldigd de vaten met vet te "stropen" – en een vervolgartikel waarin was omschreven hoe de diefstallen van frituurvet plaatsvonden. Verweerders hebben niet op de klacht gereageerd.

De Raad overwoog dat klaagster niet betwistte dat meer dan honderd aangiften waren gedaan

van diefstal van frituurvet en dat die delicten gerelateerd waren aan een bedrijf dat in Flevoland is gevestigd. Verder stond vast dat klaagster – behoudens rechtshulpverzoeken betreffende het horen van verdachten en een onderzoek op het gebied van milieucriminaliteit – niet was opgetreden tegen dat bedrijf. Uit hetgeen klaagster had aangevoerd en ter zitting had verklaard, maakte de Raad op dat dit in beginsel een formele grond had – de delicten waarvan aangifte werd gedaan hadden niet plaatsgevonden in de regio van klaagster en de aangiften waren ook niet bij klaagster gedaan – maar voor een deel ook te maken had met gestelde beleidsdoelen en een gebrek aan capaciteit. Daargelaten of aan deze twee laatstgenoemde feiten de conclusie zou kunnen worden verbonden dat klaagster in het specifieke geval van de diefstallen van frituurvet geen of onvoldoende actie had ondernomen, hadden verweerders aan het geheel van door klaagster aangedragen feiten ten onrechte de algemene conclusie verbonden dat de regiopolitie Flevoland ‘de deur niet meer uitkomt behalve dan voor gewelds-, zeden- en jeugdzaken’ en ‘op zijn handen blijft zitten en weigert iets te doen’, en dat Flevoland ‘een fraudeparadijs is omdat de politie daar niets doet’. Niet was gebleken dat voor deze tendentieuze en voor klaagster diffamerende beweringen voldoende grondslag bestond. Daarbij kwam dat in de berichtgeving onvermeld was gelaten waarom klaagster geen actie had ondernomen op de gedane aangiften en dat zij wel degelijk rechtshulpverzoeken met betrekking tot gedane aangiften had afgehandeld.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/30 en in Villamedia magazine van 30-7-2010.

Ongegrond was de klacht in de zaak **Stichting United Different Voices/De Pers**. Klaagster, die zich de promotie van stadsdeel Amsterdam Zuidoost ten doel heeft gesteld, maakte bezwaar tegen het artikel “Amsterdam? Nee man, dit is Congo”, dat was verschenen in de serie “Oorlog achter de dijken”. Volgens klaagster was het artikel tendentiekus en werd een dusdanig beeld geschetst van Amsterdam Zuidoost dat daarmee de eer en waardigheid van de bewoners werd aangetast. Verweerder heeft niet op de klacht gereageerd.

In het artikel, als onderdeel van een serie, werd

een sfeerbeeld geschetst van Amsterdam Zuidoost. De Raad had er begrip voor dat klaagster zich niet in het negatieve karakter van het geschetste beeld herkende. Het artikel was echter niet zodanig tendentiekus van aard, dat het als journalistiek onzorgvuldig diende te worden aangemerkt. Daarbij overwoog de Raad dat het artikel een algemeen beeld gaf van een buurt, waarbij verschillende bewoners aan het woord waren gelaten.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/42 en in Villamedia magazine van 8-10-2010.

En ook in de zaak **Stichting Samenwerkingsverband van Marokkaanse Nederlanders (SMN)/EénVandaag (AVRO/TROS)** was de Raad van oordeel dat de berichtgeving niet journalistiek ontoelaatbaar was. In een uitzending van EénVandaag was in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 2010 een lijsttrekkersdebat gehouden. Kern van de klacht was dat verweerder een onjuist en tendentiekus beeld had geschetst door beelden van Marokkaanse jongeren te verbinden met de stelling ‘de Islam vormt een bedreiging voor de Nederlandse samenleving’.

De Raad nam in aanmerking dat het desbetreffende onderwerp van het debat kennelijk was gekozen door lijsttrekkers Wilders en Bos. Voor de gemiddelde kijker zal duidelijk zijn geweest dat het bewuste filmpje niet was bedoeld om te berichten over de getoonde incidenten in de verschillende steden, maar slechts om het debat over de geponeerde stelling tussen de lijsttrekkers aan te jagen. De inleiding op het debat was bewust op een prikkelende wijze gebracht, hetgeen niet journalistiek ongebruikelijk is. Het verband tussen het gedrag van de Marokkaanse jongeren, de Islam en een (vermeende) bedreiging voor de samenleving werd aan Wilders toegeschreven. Dat zal ook aan de gemiddelde kijker voldoende duidelijk zijn geworden. Aldus bestond geen grond voor de conclusie dat verweerder met het uitzenden van het gewraakte filmpje – gezien in de context van het programma – journalistiek onzorgvuldig had gehandeld.

Overigens had na de uitzending verschillende keren contact plaatsgehad tussen de voorzitter van klaagster en verweerder, waarna verweerder een toelichting op zijn website had geplaatst. Verweerder had zich de kritiek van klaagster

kennelijk aangetrokken. Daarbij kwam dat in een daaropvolgend debat naar aanleiding van de opmerkingen van klaagster nuances in de vormgeving waren aangebracht. Zo waren de door Wilders aangehangen ideeën in dat debat duidelijker op zijn conto gezet.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/45 en in Villamedia magazine van 19-11-2010.

En ook in de zaak **Gomes/Eijkman en de**

Alkmaarsche Courant was de klacht ongegrond.

Klager, voorzitter van de Nieuwe Communistische Partij Nederland (NCPN) in Heiloo, maakte bezwaar tegen de artikelen “NCPN-kandidaat geeft zetel op” en “Wietplantage in woning NCPN’er”.

De Raad overwoog dat het verweerders vrij stond aandacht te besteden aan de omstandigheid dat een kandidaat voor de NCPN voor de gemeenteraadsverkiezingen uit onvrede haar zetel op zou geven in geval ze gekozen zou worden. Eveneens stond het verweerders vrij aandacht te besteden aan de hun ter ore gekomen en gecheckte informatie dat de woning waarin eerder een wietplantage werd aangetroffen, de woning van een NCPN-kandidate voor de gemeenteraadsverkiezingen betrof. Niet was gebleken dat de artikelen waren gebaseerd op een bewuste poging de NCPN of klager schade te berokkenen. Daarbij overwoog de Raad dat een dag voor de eerste gewraakte publicatie in de Alkmaarsche Courant een uitgebreid interview met klager was verschenen, waarin onder meer de bijdragen van klager aan de Heiloose gemeenschap positief waren belicht. Bovendien was klager in het eerste artikel de gelegenheid geboden zijn zijde van het verhaal te belichten. Op dit punt was de klacht dan ook ongegrond.

Voor zover de klacht betrekking had op de vermelding van de volledige naam van een kandidaat-raadslid van de NCPN was klager niet-ontvankelijk, nu niet was gebleken van omstandigheden die grond boden voor het oordeel dat klager ter zake een rechtstreeks belang had bij een oordeel van de Raad.

(zie ook de zaak X/Eijkman en de Alkmaarsche Courant die hiervoor onder 3.3.3 is behandeld)

Uitspraak: niet-ontvankelijk c.q. ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, selectie van nieuws
- Feitenweergave: tendentieuze berichtgeving
- Privacy: anderen
- Procedure: ontvankelijkheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/48 en in Villamedia magazine van 19-11-2010.

Bij de beoordeling van de vraag of een journalist al dan niet zorgvuldig heeft gehandeld kan de aard van het medium een rol spelen.

Dit volgt uit de zaak **Kraland/Jonker en Het**

Financieele Dagblad betreffende het voorpagina-artikel “Belegger Kraland voor de rechter”, het vervolgartikel “Beleggingsgoeroe Kraland onder vuur genomen vanwege omstreden praktijken” en het artikel “Mijn succes wekt jaloezie op”.

Verweerders maakten aannemelijk dat in Het Financieele Dagblad de uitdrukking ‘voor de rechter’ ook regelmatig wordt gebruikt voor geschillen tussen particulieren en bedrijven, en niet alleen voor strafrechtelijke procedures. In de eerste volzin van het artikel was duidelijk vermeld dat het om een civiele procedure ging.

Echter, door hetgeen verder in het voorpagina-artikel was vermeld werd voor de lezer geen andere ruimte gelaten dan voor de conclusie dat het Franse recyclingbedrijf Eco Emballage door toedoen van klager verliezen had geleden die verband hielden met beleggingen in het Zwitserse beleggingsfonds Auriga en daarmee met de Amerikaanse zwendelaar Madoff. Daarbij werd bovendien de integriteit van klager ter zake van zijn relatie met Auriga in twijfel getrokken, hetgeen werd versterkt door de opmerking dat klager ‘ook in Nederland omstreden is’. Verweerders hadden onder meer onvermeld gelaten dat de verliezen van Eco Emballage, waarvoor klager aansprakelijk was gesteld, niets van doen hadden met de beleggingen in Auriga/Madoff – integendeel uit die beleggingen had Eco Emballage kennelijk winst behaald – hetgeen klager aan verweerders had meegedeeld.

Verweerders hadden aldus onvolledig en tendentiekus over klager bericht, waardoor klager in een kwaad daglicht was gesteld. Verweerders hadden dit kunnen voorkomen door meer rekening te houden met klagers reactie. De Raad merkte in dit verband ten overvloede op – nu dit geen zelfstandig onderdeel van de klacht uitmaakte – dat de aan

klager gestelde termijn voor het geven van zijn reactie niet als onredelijk kon worden aangemerkt. Voorts hadden verweerders reeds op de voorpagina – en niet eerst op pagina 9 – behoren te vermelden dat de bewering over klagers relatie met Auriga afkomstig was van een bron met wie klager in conflict was, en dat die bewering volgens klager niet waar was.

Een en ander leidde tot de slotsom dat verweerders jegens klager journalistiek onzorgvuldig hadden gehandeld. Daarbij nam de Raad mede in aanmerking dat van verweerders – gezien de status van Het Financieel Dagblad in de financieel-economische sector – ter zake extra zorgvuldigheid mag worden verwacht.

Dat verweerders op hun website een addendum hadden gepubliceerd, kon aan het voorgaande niet afdoen. Die publicatie had de nadelen die klager van de gewraakte publicatie moest hebben ondervonden, onvoldoende kunnen herstellen.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/19, op de website www.fd.nl op 1-5-2010 en in Villamedia magazine van 7-5-2010.

In de berichtgeving maakt de journalist een duidelijk onderscheid tussen feiten, beweringen en meningen. (punt 1.4. van de Leidraad van de Raad)

In de zaak **Stichting Slachtoffers Iatrogene Naligheid-Nederland (SIN-NL)/Steenhorst en De Telegraaf** overwoog de Raad dat verweerders – hoewel zij hadden gekozen voor een voor klaagster onwelgevallige invalshoek – voldoende evenwichtig over de kwestie hadden bericht en daarbij voldoende onderscheid hadden gemaakt tussen feiten en beweringen. De klacht betrof het artikel “Artsen aan de schandpaal”, dat ging over medische zwarte lijsten.

De Raad achtte van belang dat klaagster met het maken van haar websites zelf de publiciteit had gezocht en zich kwetsbaar had gemaakt voor kritiek op haar handelwijze. Klaagster leek uit het oog te verliezen dat over (de effecten van) publicaties als de hare nu eenmaal, ook onder ‘deskundigen’, zeer verschillend wordt gedacht. Het stond

verweerders vrij om artsen te laten reageren op de publicaties van klaagster. Daarbij kwam dat in het artikel weliswaar negatieve kwalificaties over het fenomeen zwarte lijsten werden geuit, maar dat slechts sprake was van een indirect verband met klaagster. De aanwezigheid van een (relatief kleine) afbeelding van de website van klaagster diende slechts als illustratie.

Voorts was gebleken dat verweerders in een eerdere publicatie wel degelijk vanuit een andere invalshoek aandacht aan medische fouten hadden besteed. Van structurele eenzijdige berichtgeving over dit onderwerp door verweerders was dan ook geen sprake.

Het nalaten van wederhoor was in dit geval niet journalistiek onzorgvuldig. Dat wederhoor waarschijnlijk tot een vollediger beeld van de beweegredenen en doelstellingen van klaagster zou hebben geleid en dat verweerders dus in zoverre een journalistieke kans hadden gemist, leidde niet tot een ander oordeel.

Klaagster had overigens voorafgaand aan de inhoudelijke behandeling van de klacht een verzoek tot wraking ingediend, dat werd afgewezen (zie hiervoor onder 3.1.5).

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Procedure: wraking

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/24 en in Villamedia magazine van 2-7-2010.

Klaagster heeft verzocht om herziening van deze uitspraak, hetgeen door een herzieningskamer van de Raad is afgewezen (zie hiervoor onder 3.1.6).

In de zaak van de **Nederlandse Chiropractoren Associatie/Zembla (VARA/NPS)** was geen duidelijk onderscheid tussen feiten en meningen gemaakt. De klacht betrof de reportage “Levensgevaarlijke genezers”, waarin aandacht was besteed aan behandelingen van de nek door chiropractoren. Kern van de klacht was dat vooringenomen, tendentius, eenzijdig en onjuist over chiropractie was bericht. Verweerder voerde aan dat hij had beoogd aan de orde te stellen dat hoewel een chiropractische behandeling voor bepaalde klachten positief zou kunnen zijn, zo een behandeling van de nek risico's met zich kan brengen. Daarbij was mede aan de orde gesteld dat een gebrek aan toezicht van de overheid bestaat op deze behandelingen.

Het is maatschappelijk relevant dat over een dergelijk onderwerp wordt bericht. Verweerder maakte aannemelijk dat voor de mogelijke risico's van een nekmanipulatie als zodanig voldoende wetenschappelijke onderbouwing bestond en dat derhalve voor de uitzending een deugdelijke grondslag aanwezig was. Het stond verweerder vrij om daarbij een kritische benadering te kiezen. Verder overwoog de Raad dat verweerder bij het maken van een reportage als de onderhavige niet volstrekt neutraal te werk hoeft te gaan. Verweerder heeft echter de verantwoordelijkheid de door hem verkregen gegevens te wegen en te toetsen, teneinde ervoor zorg te dragen dat het geschetste beeld de betrokken belangen niet onevenredig schaadt. Naarmate dat beeld negatiever is, bestaat meer aanleiding een bijzondere zorgvuldigheid in acht te nemen ten aanzien van de juistheid en evenwichtigheid van de vermelde feiten. De mogelijke risico's van een nekmanipulatie door een chiropractor waren slechts van één kant belicht. Verweerder had er bewust voor gekozen alleen tegenstanders van nekbehandelingen door chiropractoren aan het woord te laten. Daarbij was geen aandacht geschonken aan tevens aanwezige wetenschappelijke onderzoeken die de risico's van nekmanipulatie door chiropractoren gering en aanvaardbaar noemen. Aldus was een onvolledig beeld van het desbetreffende onderwerp gegeven en onvoldoende onderscheid gemaakt tussen (al dan niet wetenschappelijk onderbouwde) feiten en meningen. Hoewel de visies van de geïnterviewden voor rekening van de betrokkenen waren gelaten, was het algemene beeld dat de uitzending opriep – mede door de duiding door de voice-over – dat nekmanipulatie door chiropractoren onaanvaardbare risico's meebrengt, terwijl de titel van de uitzending bovendien de gehele beroepsgroep aanduidde als 'levensgevaarlijke genezers'. Verweerder had voorafgaand aan de uitzending navraag gedaan bij een chiropractor, van wie een ex-patiënt in de uitzending aan het woord was gelaten, en hij had van klaagster het aanbod ontvangen om bij te dragen aan een evenwichtige berichtgeving over het onderwerp. Hij had echter noch de reactie van de chiropractor in de uitzending verwerkt noch klaagster aan het woord gelaten. Het standpunt van chiropractoren over ernst en aanvaardbaarheid van de risico's van nekmanipulatie werd evenmin door anderen in de uitzending verwoord. Alle omstandigheden in aanmerking genomen was

de Raad van oordeel dat de gewraakte uitzending geen evenwichtig beeld gaf van het vraagstuk en dat de kijker onvoldoende de ruimte werd geboden de verschaft informatie te wegen.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Procedure: ontvankelijkheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/46, op de website <http://zembla.vara.nl> op 19-11-2010 en in Villamedia magazine van 19-11-2010.

Volgens het vaste oordeel van de Raad is het journalistiek gebruikelijk dat een artikel in de kop scherp wordt aangezet. Daarmee worden alleen de grenzen van journalistieke zorgvuldigheid overschreden als de kop geen enkele grond vindt in het artikel.

Dit uitgangspunt heeft de Raad onder meer bevestigd in de zaak **Quartel/Mouthaan en Het Kontakt Edities bv**, betreffende het artikel "Protest bij sloop krijgt politievervolg". Klager stelde allereerst dat sprake was van eenzijdige, tendentieuze en onjuiste berichtgeving, die ten onrechte niet was gerectificeerd. Verweerders voerden aan dat het incident tijdens de sloopwerkzaamheden de insteek van het artikel was en niet de (on)rechtmatigheid van de sloopvergunning. Het stond verweerders vrij om die invalshoek te kiezen. Hoewel de Raad zich kon voorstellen dat klager het artikel als grievend had ervaren, was hij van oordeel dat verweerders voldoende evenwichtig over de kwestie hadden bericht. Niet alleen de eigenaar van het sloopbedrijf was aan het woord gelaten, maar ook de reactie van klager was vermeld. Aldus waren beide kanten van de zaak belicht, waarbij genoegzaam onderscheid was gemaakt tussen feiten en beweringen. De Raad overwoog verder dat met de kop geen grenzen van journalistieke zorgvuldigheid waren overschreden. Dat verweerders klagers optreden in de kop hadden geparafraseerd als 'protest' was niet onbegrijpelijk. Evenmin was ontoelaatbaar dat het doen van aangiften als 'politievervolg' was aangeduid.

Ten aanzien van de vermeende aangifte tegen klager wegens doodslag hadden verweerders erkend dat de berichtgeving op dat punt onjuist was. Maar klager had verweerders uiteindelijk verboden de door hen voorgestelde rectificatie te plaatsen (zie hierna uitgebreider onder 3.5).

Nu verder niet was gebleken dat de berichtgeving relevante onjuistheden bevatte, was dit onderdeel van de klacht ongegrond.

Verder maakte klager bezwaar tegen de vermelding van zijn volledige naam. Op dat punt was de klacht wél gegrond. Met de vermelding van klagers naam was diens privacy disproportioneel aangetast en hadden verweerders journalistiek onzorgvuldig gehandeld (zie hiervoor onder 3.3.4).

Uitspraak: deels gegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens, verdachten/veroordeelden
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/11, in Het Kontakt van 25-3-2010 en in Villamedia magazine van 12-3-2010.

3.4.3 BESCHULDIGENDE BERICHTGEVING

Bij het publiceren van beschuldigingen onderzoekt de journalist of voor de beschuldigingen een deugdelijke grondslag bestaat. Bijzondere zorgvuldigheid is geboden in het geval van publicatie van beschuldigingen die afkomstig zijn van personen die ten tijde van de verstrekking van de informatie in conflict zijn met de beschuldigde, of anderszins belanghebbende zijn.

De journalist past, indien dit redelijkerwijs mogelijk is, wederhoor toe bij betrokkenen die door een publicatie worden gediskwalificeerd, ook wanneer zij hierin slechts zijdelings een rol spelen. De beschuldigde krijgt voldoende gelegenheid om, zonder onredelijke tijdsdruk, bij voorkeur in dezelfde publicatie te reageren op de aantijgingen. (punten 2.2.5. en 2.3.1. van de Leidraad van de Raad)

De zaak **Odekerken tegen Dagblad De Limburger/Limburgs Dagblad** betrof het artikel “Directrice RIMO moest weg”, waarin het financiële handelen van klaagster als directeur van een maatschappelijke zorgorganisatie aan de orde werd gesteld. Uit de stukken en het verhandelde ter zitting maakte de Raad op dat de financiële gang van zaken bij RIMO en de discussies die daaromtrent hadden plaatsgevonden complex van aard waren. Het artikel deed geen recht aan die complexiteit. De publicatie behelsde een compacte en rauwelijkse opsomming van zaken die klaagster op financieel gebied zouden zijn te verwijten. Juist die compactheid en de formulering van het artikel waren zodanig dat bij de lezer de indruk werd gewekt dat klaagster

financieel wanbeleid voerde of onzorgvuldige financiële risico's nam. Dat klemde te meer, nu verweerder stelde over een groot aantal bronnen te beschikken, terwijl uit het artikel een dergelijke onderbouwing geenszins bleek. Verweerder had aldus jegens klaagster journalistiek onzorgvuldig gehandeld. De omstandigheid dat hij een rectificatie had geplaatst teneinde een aantal onjuistheden te herstellen, deed daaraan niet af. Die rectificatie had de negatieve en suggestieve strekking van de berichtgeving over klaagster niet weggenomen. Dat klemde temeer waar op het publieke deel van de website de rectificatie niet was gekoppeld aan het gewraakte artikel.

Verder had verweerder gesteld dat hij twee keer had geprobeerd telefonisch contact te leggen met klaagster en dat bij de laatste poging een voice-mailbericht was ingesproken. De Raad kon niet vaststellen of verweerder daarbij gebruik had gemaakt van het juiste of meest recente nummer van klaagster. De omstandigheid dat verweerder slechts deze twee pogingen had ondernomen en vervolgens had volstaan met een voice-mailbericht, was echter onvoldoende om te spreken van een gedegen gelegenheid tot wederhoor. De publicatie kon worden aangemerkt als een ernstige beschuldiging jegens klaagster met betrekking tot haar financiële beleid. De ernst van die beschuldiging bracht voor verweerder een extra zorgvuldigheid ten aanzien van het bieden van wederhoor met zich. Verweerder had bovendien toegegeven dat hij in dit geval één of enkele dagen had kunnen wachten met de publicatie.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/47 en in Villamedia magazine van 19-11-2010.

3.4.4 GRIEVENDE BERICHTGEVING

Hoewel het voorstelbaar kan zijn dat een klager een publicatie als grievend heeft ervaren, is dat onvoldoende voor de conclusie dat jegens hem journalistiek onzorgvuldig is gehandeld. De Raad beoordeelt of klager objectief gezien door de publicatie is gediskwalificeerd.

Dit volgt onder meer uit de zaak **X/Veen en EénVandaag (AVRO/TROS)**, betreffende een uitzending waarin aandacht was besteed aan de heropening van een justitieel onderzoek inzake de dood van een 17-jarige jongen van tien jaar geleden. De Raad overwoog dat het verweerders vrijstond om aandacht aan het onderwerp te besteden en daarbij de handelwijze van de politie en justitie in die zaak aan de kaak te stellen. Die insteek bleek duidelijk uit de uitzending. De reportage bevatte verschillende kritische kanttekeningen betreffende onderdelen van het justitieel onderzoek, conclusies die daarin waren getrokken en handelingen van politie en justitie.

De melding van bedreiging van de jongen en diens moeder kwam in de uitzending als één van de onderdelen in het justitieel onderzoek naar voren. De vermelding dat het daarbij zou gaan om een familielid, had weggelaten kunnen worden. Dat verweerders dat niet hadden gedaan, leidde echter niet tot de conclusie dat zij daarmee journalistiek ontoelaatbaar jegens klager hadden gehandeld. In dat verband was relevant dat de naam van klager niet was vermeld en dat ook anderszins niet zodanig over hem was bericht dat hij in de uitzending of in de reactie op de website van EénVandaag algemeen herkenbaar was. Aldus kon niet worden geconcludeerd dat klager – objectief gezien – door de uitzending of die reactie werd gediskwalificeerd. Dat de moeder in een reactie op de website van verweerders had verwezen naar haar eigen website, als gevolg waarvan klager mogelijk wel herkenbaar was, maakte dit niet anders (zie ook hierna onder 3.6.2).

Voorts was voor de gemiddelde kijker voldoende duidelijk dat de moeder van de overleden jongen aan de autoriteiten had laten weten dat zij zou zijn bedreigd en dat de (vermeende) dader een familielid zou zijn, maar dat de juistheid van die beschuldiging (nog) niet door justitie was vastgesteld.

Het standpunt van klager dat verweerders onzorgvuldig hadden gehandeld door niet op zijn brief te reageren, deelde de Raad evenmin, nu

verweerders gemotiveerd aanvoerden dat zij die brief niet hadden gezien en de klacht niet bewust hadden willen negeren.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Aard van de publicatie: ingezonden brieven/ reacties op websites

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/57 en in Villamedia magazine van 14-1-2011.

In de zaak **Felgata/Paternotte, Bouwman, Stolker en HP/De Tijd** overwoog de Raad dat de gewraakte publicaties een opzettelijk overdreven tendentieuze toon hadden, waarbij voor de gemiddelde lezer voldoende duidelijk was dat voor verweerders feitelijke verslaggeving niet voorop had gestaan en dat overdrijving als stijlmiddel niet was geschuwd. Klaagster had in een column een open brief geschreven aan schrijver Robert Vuijsje onder de titel “Alleen maar neppe mensen”, waarin zij reageerde op Vuijsjes boek “Alleen maar nette mensen”. Vervolgens was op de website van HP/De Tijd een artikel van Bouwman verschenen onder de kop “Joden-zijn-dik-columniste Raja Felgata ontslagen bij Revu”. Diezelfde dag had Paternotte het volgende Twitter-bericht aan klagster gericht: “@RajaFelgata VIEZE VUILE ANTISEMIET! Ik vind het jammer dat je geen column meer hebt. Regel snel iets anders, girl.” Drie dagen later was op de website van HP/De Tijd een artikel van Stolker geplaatst onder de kop “Ontslagen joden-zijn-dik-columniste krijgt steun van Fatima Elatik”. Ten slotte was diezelfde dag, een aantal uren later, op de website van HP/De Tijd een artikel verschenen van Bouwman onder de kop “Joden-zijn-dik-columniste Raja Felgata solliciteert bij HP/De Tijd”. Kern van de klacht was dat ten onrechte was gesuggereerd dat klagster was ontslagen, dat zij antisemitische uitspraken had gedaan en dat zij had gesolliciteerd bij HP/De Tijd. Verweerders hebben niet op de klacht gereageerd.

De Raad achtte van belang dat klagster met haar open brief aan Vuijsje op zodanig provocerende wijze de publiciteit had gezocht dat reacties daarop – verwoord op vergelijkbare, provocerende wijze – redelijkerwijs te verwachten waren. Dat klagster haar column op dezelfde manier had geschreven als Vuijsje in zijn boek heeft gedaan, vrijwaarde haar daar niet van. In dat licht gezien waren de

publicaties niet onaanvaardbaar. Daarin kwamen geen journalistiek ontoelaatbare kwalificaties of vergelijkingen voor.

Verder overwoog de Raad dat hoewel de kop “Joden-zijn-dik-columniste Raja Felgata ontslagen bij Revu” feitelijk niet juist was, deze niet onacceptabel was. In de tekst van het artikel was klaagsters vermeende ontslag niet als feit gepresenteerd, maar was aan de orde gesteld of klaagster vanwege haar column in Revu weg moest. Direct daarop volgend was het weerwoord van klaagster weergegeven, te weten dat zulks niet het geval was en dat haar vertrek te maken had met de nieuwe koers van Revu. Het standpunt van klaagster dat ten onrechte was gesuggereerd dat zij antisemitische uitspraken had gedaan, volgde de Raad evenmin. De passage “Alle joden zijn vrouwenvriendelijk en meestal dik. Maar dat komt omdat de meeste joden rijk zijn. Welvaartsjoden zijn altijd dik.” was een letterlijk citaat uit de open brief van klaagster, dat in de kop van de berichtgeving was geparafraseerd als ‘Joden-zijn-dik-columniste’. Met betrekking tot haar vermeende sollicitatie bij HP/De Tijd deelde klaagster desgevraagd mee dat de opmerking dat zij voor HP/De Tijd wilde schrijven een juiste weergave behelsde van hetgeen zij tegen Bouwman had gezegd. Uit de context van het gewraakte artikel was bovendien duidelijk af te leiden dat klaagster haar opmerking niet serieus bedoelde. Met de publicaties op de website van HP/De Tijd was derhalve niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Voor zover de klacht was gericht tegen het Twitterbericht verklaarde de Raad zich onbevoegd daarover te oordelen (zie hiervoor onder 3.1.2).

Uitspraak: onbevoegd c.q. ongegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze, grievende berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: weerwoord
- Procedure: bevoegdheid

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/31, op de website www.hpdetijd.nl op 29-7-2010 en in Villamedia magazine van 27-8-2010.

De klacht in de zaak **Furnée-Reevers e.a./Spoorloos (KRO)** betrof een uitzending waarin aandacht was besteed aan de Stichting ‘Blood-Brothers TU’MBA’. Deze stichting helpt Ethiopiërs die op zoek zijn naar hun vermeende Nederlandse biologische vaders, die in de tweede helft van de 20e eeuw voor de Handelsvereniging Amsterdam (hierna: de HVA) in Ethiopië hebben gewerkt. In de uitzending werd

voor één van de Ethiopiërs door de voice-over de volgende oproep gedaan: “De vierde persoon voor wie wij een oproep doen is Essayas. Hij zoekt zijn vader de heer Furnée.”, waarbij tegelijkertijd de naam ‘F.G.H. Furnée’ in beeld was gebracht. Na de uitzending was de oproep op de website van Spoorloos geplaatst. Nadien was nog over de kwestie bericht in een uitzending van Spoorloos, waarbij de voice-over onder meer had gemeld: “Uit de gesprekken die wij met alle nog levende genoemde mannen en de nabestaanden van de overleden mannen hebben gevoerd, trekken wij nu de conclusie dat hun namen door ons ten onrechte zijn genoemd. Wij moeten helaas vaststellen dat er in deze twaalf zaken geen bewijs is om te stellen dat deze voormalige medewerkers van de HVA in Ethiopië een kind hebben verwekt. Wij bieden alle betrokkenen onze uitdrukkelijke excuses aan.” Een vergelijkbaar bericht was op de website van Spoorloos gepubliceerd. Klaagsters zijn de weduwe en de drie dochters van F.G.H. Furnée (hierna: Furnée), die in de vijftiger jaren voor de HVA in Ethiopië als chemicus in een suikerfabriek heeft gewerkt.

Niet in geschil was dat in de uitzending en op de website van verweerder ten onrechte de naam Furnée was vermeld. Verweerder had dit kunnen voorkomen door de juistheid van de aan hem verstrekte informatie te verifiëren, bijvoorbeeld door navraag te doen bij klaagsters. Verweerder had dat ten onrechte nagelaten, hetgeen hij ook had erkend. Door niettemin de naam Furnée te vermelden, had verweerder jegens klaagsters journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Verweerder had vervolgens zowel in een aflevering van Spoorloos als op zijn website duidelijk gemaakt dat hij de naam Furnée ten onrechte in de uitzending had genoemd. Weliswaar was in de rectificatie op de website het woord ‘gefundeerd’ vermeld in de zinsnede “Wij moeten vaststellen dat er in deze twaalf zaken geen gefundeerd bewijs is (...)” hetgeen, gelet op de toezegging van verweerder ter zake, slordig kon worden genoemd – maar in de uitzending was die term achterwege gelaten. Voorts had verweerder de oproep van Essayas van zijn website verwijderd. Dat zulks pas enige tijd na de rectificatie was gebeurd, was door verweerder ter zitting toegelicht en niet journalistiek ontoelaatbaar. Aldus had verweerder de hiervoor bedoelde onzorgvuldigheid op deugdelijke wijze rechtgezet. Gelet op de aard van de omissie moest de rectificatie als passend worden beschouwd. Hoewel de Raad begreep dat klaagsters de uitzending als bijzonder grievend hadden ervaren, had verweerder zijn

journalistiek onzorgvuldige handelwijze rechtgezet op een in de journalistiek passende wijze. Dat leidde tot de slotsom dat de klacht ongegrond moest worden verklaard.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, grievende berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/33 en in Villamedia magazine van 27-8-2010.

3.5 RECTIFICATIE/WEERWOORD

De journalist van wie blijkt dat hij onjuist dan wel op een wezenlijk punt onvolledig heeft bericht, gaat – zo mogelijk op eigen initiatief – op zo kort mogelijke termijn over tot een passende en ruimhartige rechtzetting, die ondubbelzinnig duidelijk maakt dat de berichtgeving in de te rectificeren publicatie of uitzending niet juist was. Indien een betrokkene die zich door de berichtgeving in redelijkheid tekortgedaan voelt, zelf reageert, neemt de redactie de vereiste zorgvuldigheid in acht bij de beslissing of – en zo ja, op welke wijze – de reactie van de betrokkene wordt gepubliceerd. (punt 6.1. van de Leidraad van de Raad)

Van een deugdelijke rectificatie was geen sprake in de zaak **X/Mulders en Het Financieele Dagblad**, waarin klager bezwaar maakte tegen het artikel “Internetmiljonair wil met gratis vacaturesite nog één keer vlammen” waarin hij was genoemd. Naar het oordeel van de Raad liet de vormgeving van het artikel de lezer weinig ruimte voor een andere conclusie dan dat de handelwijze van klager niet deugde. Daarbij was de berichtgeving zodanig toegespitst op de persoon van klager dat de gemiddelde lezer zich niet aan de indruk kon onttrekken dat de in het artikel aan de orde gestelde mislukking van het project Holidot voornamelijk klager te verwijten was. Er was sprake van een zodanige diskwalificatie van klager dat verweerders deze niet zonder deugdelijke grondslag en behoorlijke toepassing van wederhoor hadden mogen publiceren. Klager betwiste de aantijgingen gemotiveerd, terwijl verweerders niet aannemelijk maakten dat voor de berichtgeving voldoende grondslag aanwezig was. Voorts diende aan verweerders te worden toegerekend, dat niet voorafgaand aan de publicatie wederhoor bij klager was toegepast. Verder was de Raad van oordeel dat de vermelding van klagers naam een

ongerechtvaardigde aantasting van diens privéleven vormde.

Het had op de weg van verweerders gelegen over te gaan tot een passende en ruimhartige rechtzetting, die ondubbelzinnig duidelijk maakt dat de berichtgeving in de te rectificeren publicatie op onvolledige informatie was gebaseerd. Dat hebben verweerders ten onrechte nagelaten. Dat de hoofdredacteur in een column aandacht aan de kwestie had besteed, kon daaraan niet afdoen. In de column was niet ondubbelzinnig duidelijk gemaakt dat en in hoeverre de gewraakte berichtgeving niet juist was. De column had de nadelen die klager van de gewraakte publicatie moest hebben ondervonden, onvoldoende kunnen herstellen. Het aanbod van verweerders om een ingezonden brief van klager te publiceren, kon evenmin als een deugdelijke rectificatie worden beschouwd en ontsloeg de journalist niet van zijn verplichting de onjuistheden c.q. onvolledigheden eigener beweging recht te zetten.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/53 en in Villamedia magazine van 14-1-2011.

Onder omstandigheden kan het gerechtvaardigd zijn als een onjuist bericht niet is gerectificeerd. Dit volgt uit de zaak **Quartel/Mouthaan en Het Kontakt Edities bv**, betreffende het artikel “Protest bij sloop krijgt politievervolg”.

Ten aanzien van de vermeende aangifte tegen klager wegens doodslag hadden verweerders erkend dat de berichtgeving op dat punt onjuist was. Terecht hadden zij klager aangeboden het artikel op dat punt te rectificeren. Klager was echter niet met het voorstel van verweerders akkoord gegaan en had daarop een eigen voorstel tot rectificatie voorgelegd. Naar het oordeel van de Raad behoeften verweerders dat voorstel niet te volgen, aangezien dat verder ging dan de geconstateerde onjuistheid. Klager had voorts verweerders expliciet verboden de door hen voorgestelde rectificatie te plaatsen, omdat hem dat nog verdere beschadiging toe zou brengen. Aldus hadden verweerders in redelijkheid kunnen besluiten om, alles tegen elkaar afwegende,

uiteindelijk geen rectificatie te plaatsten.

Voor zover klager stelde dat sprake was van eenzijdige, tendentieuze en onjuiste berichtgeving, die ten onrechte niet was gerectificeerd, was de klacht ongegrond (zie ook hiervoor onder 3.4.2). De klacht was echter wél gegrond voor zover klager bezwaar maakte tegen de vermelding van zijn volledige naam (zie hiervoor onder 3.3.4).

Uitspraak: deels gegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens, verdachten/veroordeelden
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/11, in Het Kontakt van 25-3-2010 en in Villamedia magazine van 12-3-2010.

3.6 AARD VAN DE PUBLICATIE

3.6.1 ARCHIVERING

Internet met de hieraan gekoppelde zoekmachines heeft de toegankelijkheid van archiefbestanden sterk vergroot. Het publieke belang van zo volledig mogelijke, betrouwbare archieven waarvan de inhoud niet kan worden gewijzigd, weegt in beginsel zwaarder dan het belang dat personen kunnen hebben bij het verwijderen of anonimiseren van gearcheeerde artikelen met een voor hen onwelgevallige inhoud. Slechts in bijzondere gevallen kan dit maatschappelijk belangrijke principe wijken voor een privébelang. (punt 2.2.8. van de Leidraad van de Raad)

Van een bijzonder geval als hiervoor bedoeld was sprake in de zaak **X, Y en Z/Gort, Stegen en Drenthe Actueel (RTV Drenthe)**, die hiervoor onder 3.3.5 uitvoerig is weergegeven. De klacht betrof berichtgeving in een radioprogramma en op de website van RTV Drenthe, waarin aandacht was besteed aan een ontuchtzaak die diezelfde dag diende voor de rechtbank Utrecht. In de berichtgeving waren de voornamen van klagers (slachtoffers in de ontuchtzaak) vermeld, alsmede de naam van het koor waarin zij zongen en de plaats waar het koor vandaan komt.

De Raad overwoog dat verweerders onvoldoende rekening hadden gehouden met de kwetsbaarheid van klagers. Zij hadden ten onrechte het risico genomen dat klagers onevenredig nadeel van de berichtgeving hadden kunnen ondervinden en dat aan de families van klagers onnodig extra leed zou

worden toegevoegd. Met de berichtgeving was de privacy van klagers dan ook onevenredig aangetast. Daaruit volgde tevens dat verweerders het geluidsfragment in het op hun website gepubliceerde nieuwsitem dan ook terstond op eigen initiatief hadden behoren te anonimiseren. Zij hadden dat ten onrechte nagelaten. Verder was de Raad van oordeel dat verweerders zich in het onderhavige geval niet in redelijkheid hadden kunnen beroepen op het publieke belang ten behoeve waarvan het in stand laten van de op 'Uitzending gemist' gearcheeerde uitzending geboden was. Het belang van klagers woog in dit geval zwaarder dan het belang van verweerders. Daarbij nam de Raad in aanmerking dat het hier ging om een bijzonder geval, waarin klagers slachtoffers zijn van het zedenmisdrif waarover was bericht. Verweerders hadden de gearcheeerde berichtgeving kunnen anonimiseren – bijvoorbeeld door de namen van klagers daaruit te verwijderen – zonder de betrouwbaarheid van de gearcheeerde berichtgeving aan te tasten. Zij hadden dat ten onrechte nagelaten. Door aldus te handelen en na te laten hadden verweerders jegens klagers journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Verder overwoog de Raad dat het niet aan hem is om te beoordelen of sprake is van schending van de Wet bescherming persoonsgegevens. De Raad onthield zich op dat punt van een oordeel.

Uitspraak: gegrond c.q. onthouding oordeel

Trefwoorden:

- Privacy: slachtoffers/nabestaanden
- Aard van de publicatie: archivering, rechtbankverslag

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/17, op de website www.rtvdrenthe.nl op 29-4-2010 en in Villamedia magazine van 7-5-2010.

3.6.2 INGEZONDEN BRIEVEN EN REACTIES OP WEBSITES

De redactie is verantwoordelijk voor de inhoud van ingezonden brieven en van reacties die worden geplaatst op de website van het betrokken medium. (punt 5.1. van de Leidraad van de Raad)

In de zaak **X/Veen en EénVandaag (AVRO/TROS)** kon niet worden geconcludeerd dat klager – objectief bezien – door de gewraakte uitzending of de reactie op de website van EénVandaag werd gediskwalificeerd. Daarbij nam de Raad in aanmerking dat de naam van klager niet was

vermeld en dat ook anderszins niet zodanig over hem was bericht dat hij in de uitzending of in de reactie op de website algemeen herkenbaar was. De omstandigheid dat in de reactie op de website van verweerders was verwezen naar een andere website, als gevolg waarvan klager mogelijk wel herkenbaar was, maakte dat niet anders. De Raad oordeelde dat geen sprake was van journalistiek onzorgvuldig handelen, nu de geplaatste reactie geen beschuldiging aan het adres van klager bevatte (zie verder uitgebreid hiervoor onder 3.4.4).

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: selectie van nieuws
- Privacy: vermelding persoonlijke gegevens
- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
- Aard van de publicatie: ingezonden brieven/ reacties op websites

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/57 en in Villamedia magazine van 14-1-2011.

Voordat de redactie besluit tot plaatsing van een reactie die een ernstige beschuldiging bevat, dient zij te onderzoeken of voor de beschuldiging een feitelijke grond bestaat. Bovendien dient de beschuldigde de gelegenheid te krijgen tot een weerwoord. (punt 5.3. van de Leidraad van de Raad)

De zaak **X/Boonstra en de Leeuwarder Courant** betref het artikel “Wat is er mis met macaroni?” waarbij onder de kop “Niet geschikt om een kind op te voeden” een bloemlezing van reacties was geplaatst. De bloemlezing bevatte onder meer, onder de subkop “Berisping”, een reactie van een ‘moeder/oma’.

De Raad kon zich voorstellen dat klager, nu hij zichzelf in de reactie meende te herkennen, de publicatie als grievend had ervaren. De reactie was echter geanonimiseerd; klager was niet met naam genoemd en verder ook niet direct identificeerbaar. Aldus kon niet worden geconcludeerd dat klager, objectief gezien, door de publicatie werd gediskwalificeerd.

Onder die omstandigheden bestond voorts geen grond voor het oordeel dat verweerders nader onderzoek naar de juistheid van de reactie hadden behoren te verrichten of wederhoor bij klager hadden moeten toepassen, alvorens tot plaatsing van de reactie over te gaan.

Daarbij kwam dat voor de gemiddelde lezer voldoende duidelijk was dat in de bloemlezing

kwesties waren beschreven uitsluitend vanuit het perspectief van degenen die de reacties hadden ingezonden. In de intro was expliciet vermeld dat de reacties slechts ‘één kant van de medaille’ behelsden.

Gelet op het voorgaande waren verweerders niet gehouden een nadere reactie van klager te plaatsen. Naar aanleiding van een e-mail van klager – waarin hij verzocht om een gesprek – had Boonstra klager bericht dat zij geen aanleiding zag tot een vervolg. Dat verweerders daarna niet meer hadden gereageerd op een e-mail van klager was niet journalistiek ontoelaatbaar. Van een onfatsoenlijke behandeling van klager was geen sprake.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze:
 - Feitenweergave: onjuiste, grievende berichtgeving
 - Aard van de publicatie: ingezonden brieven
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/7 en in Villamedia magazine van 28-2-2010.

3.6.3 INTERVIEW

De journalist die iemand wil interviewen, laat diegene weten met welk doel hij informatie vergaart. De te interviewen persoon moet voldoende geïnformeerd kunnen beslissen of hij aan een publicatie of uitzending wil meewerken. (punt 2.7. van de Leidraad van de Raad)

In de zaak **X/Quote e.a.**, die hiervoor onder 3.2.5 meer uitgebreid is weergegeven, overwoog de Raad dat klager en verslaggeefster Van den Broeke voorafgaand aan de publicatie contact hadden via sms-berichten en een telefoongesprek. Uit de teksten van de sms-berichten bleek voldoende duidelijk dat klager niet wenste mee te werken aan een interview en dat Van den Broeke dat ook had moeten begrijpen. Ook indien klager in het telefoongesprek niet uitdrukkelijk had gezegd geen interview te willen geven, had Van den Broeke – mede gelet op de eerdere sms-berichten en de amicale verstandhouding tussen hen beiden – de mogelijkheid moeten onderkennen dat klager het telefoongesprek niet als een interview beschouwde maar als een gesprek naar aanleiding van de persoonlijke opmerking in Van den Broeke’s laatste sms-bericht. Daarom had Van den Broeke als professioneel journalist ter vermijding van ieder misverstand expliciet aan klager kenbaar moeten maken dat het telefoongesprek niet ‘off the record’

plaatsvond en dat zij de verkregen informatie zou gebruiken voor het artikel. Dat zulks min of meer bewust was nagelaten, kon worden afgeleid uit de omstandigheid dat Van den Broeke ter zitting meedeelde dat doorgaans de uitdrukkelijke mededeling dat een gesprek ‘een interview’ betreft, een soort waarschuwing inhoudt en een gesprekspartner dan vanzelf voorzichtiger gaat praten.

Uitspraak: gegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: hoor en wederhoor, open vizier
- Privacy: bekende persoonsgegevens

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/36 en in Villamedia magazine van 27-8-2010.

3.6.4 OPINIE EN KRITIEK

In de berichtgeving maakt de journalist een duidelijk onderscheid tussen feiten, beweringen en meningen. (punt 1.4. van de Leidraad van de Raad)

In de zaak **Van Heemst/Trouw**, betreffende het artikel “Weg vrij voor brede coalitie Rotterdam”, overwoog de Raad dat ten aanzien van de berichtgeving over een mogelijke coalitie tussen de Rotterdamse PvdA en Leefbaar Rotterdam voor de gemiddelde lezer voldoende duidelijk was dat het een analyse van verweerder betrof. Niet aannemelijk was geworden dat voor een dergelijke analyse onvoldoende grondslag bestond. Met het publiceren van die analyse had verweerder dan ook niet journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

Verder was niet in geschil dat het artikel op een aantal punten onzorgvuldigheden bevatte, te weten betreffende een mogelijk verband tussen de beslissing van klager over diens lijsttrekkerschap en zijn recht op wachtgeld, ontmoetingen met Wouter Bos en een mogelijk wethouderschap van klager. Naar aanleiding van contact daarover met klager had verweerder een rectificatie gepubliceerd onder de kop “Correctie”. Daarmee waren de onzorgvuldigheden op deugdelijke wijze rechtgezet.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste berichtgeving
- Rectificatie/weerwoord: rectificatie
- Aard van de publicatie: opinie/kritiek

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/4 en in Villamedia magazine van 12-2-2010.

3.6.5 RECENSIE/PRODUCTBEOORDELING

Aan columnisten, cartoonisten en recensenten komt een grote mate van vrijheid toe om hun mening te geven over gebeurtenissen en personen. Daarbij zijn stijlmiddelen als overdrijven en bewust eenzijdig belichten geoorloofd. De grenzen van het toelaatbare worden overschreden wanneer cartoons en (passages in) columns en recensies in redelijkheid geen ruimte laten voor een andere karakterisering dan dat zij kwetsend en beledigend zijn voor personen of bevolkingsgroepen. Voor recensies geldt bovendien dat zij geen wezenlijke onjuistheden mogen bevatten. (punt 3.1. van de Leidraad van de Raad)

De zaak **Van Schaik/Mulder en RTV Rijnmond** betrof een uitzending in de rubriek ‘Wat een weekend’, waarin aandacht was besteed aan de presentatie van het boek “*De Glamourpresident, John F. Kennedy*” van de hand van klager. In de uitzending meldde Mulder onder meer dat op de rode draad van het boek, de amfetamine- en medicijnverslaving van Kennedy, kritisch werd gereageerd. Verder concludeerde ze dat het feest niet van de grond kwam en niet voor een galafeest kon doorgaan. Uit de uitzending bleek genoegzaam dat deze met name een persoonlijk oordeel van Mulder bevatte en een beschrijving behelsde van de wijze waarop zij het gehele evenement had beleefd. Het stond Mulder vrij haar mening te uiten op de wijze als zij had gedaan. De Raad achtte het begrijpelijk dat de uitzending klager niet welgevallig was, maar Mulder behoefde zich bij het geven van haar kritische mening niet te laten weerhouden door de mogelijkheid dat daardoor afbreuk zou kunnen worden gedaan aan de reputatie van klager. Dat in de uitzending fragmenten werden getoond van niet-glamoureuze elementen van de presentatie en het feest, en de omstandigheid dat één bezoeker van de presentatie aan het woord werd gelaten en opmerkte dat het boek van klager niets nieuws bevatte, maakte niet dat verweerders jegens klager journalistiek onzorgvuldig hadden gehandeld. Verder bleek niet dat de uitzending wezenlijke onjuistheden bevatte. De klacht was dan ook ongegrond. Overigens verzochten verweerders ter zitting aan de Raad een publicatie van klager op diens website te beoordelen, maar de Raad onthield zich op dat punt van een oordeel (zie hiervoor onder 3.1.3).

Uitspraak: ongegrond c.q. onthouding oordeel

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, grievende berichtgeving
- Aard van de publicatie: recensie
- Procedure: onthouding oordeel

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/16 en in Villamedia magazine van 7-5-2010.

3.6.6 VERSLAGGEVING OVER RECHTSZAKEN

In het kader van rechtbankverslaggeving is niet ontoelaatbaar dat standpunten van betrokken partijen enigszins worden aangezet en een niet geheel neutrale toon wordt gebruikt.

Dit uitgangspunt heeft de Raad bevestigd in de zaak **X/Janssen en De Twentsche Courant Tubantia**, betreffende de artikelen “Gerechtshof snoert Robert Speijdel de mond in zaak X” en “X krijgt deel harde schijf”. Niet in geschil was dat in het eerste artikel ten onrechte was vermeld dat alle telefoontaps aan het hof en klager zouden zijn gegeven. Naar aanleiding van contact daarover met de advocaat van klager hadden verweerders direct de volgende dag een artikel geplaatst waarin was vermeld: “Anders dan wij gisteren meldden, heeft X woensdag op de zitting geen telefoontaps gekregen.” Verweerders hadden aldus de onzorgvuldigheid op deugdelijke wijze rechtgezet. Gelet op de aard van de ommissie moest de rectificatie als passend worden beschouwd. Hoewel de kop van dat artikel wellicht enigszins kort door de bocht was geformuleerd, kon niet worden gezegd dat daarmee journalistiek onzorgvuldig was gehandeld. Bezien in de context van het artikel was voor de gemiddelde lezer duidelijk dat klager een deel van de informatie op de harde schijf had teruggekregen, en niet een fysiek onderdeel van de harde schijf zelf. Overigens was niet gebleken dat het eerste artikel nog andere relevante onjuistheden bevatte. Voorts was daarin ruim aandacht besteed aan het standpunt van klagers advocaat. Dat klager zich niet kon vinden in de parafrase dat het Gerechtshof zijn advocaat ‘de mond heeft gesnoerd’, kon daaraan niet afdoen. Klager erkende dat zijn advocaat niet de gehele pleitnota had mogen voorlezen. Voor zover al sprake zou zijn van min of meer eenzijdige berichtgeving over de strafzaak tegen klager – hetgeen de Raad niet kon vaststellen – was door verweerders erkend dat door de jaren heen bepaalde elementen onderbelicht waren gebleven en toegezegd dat deze op een geëigend en relevant moment zouden worden opgepakt.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Feitenweergave: onjuiste, tendentieuze berichtgeving
 - Rectificatie/weerwoord: rectificatie
 - Aard van de publicatie: rechtbankverslag
- Publicatie op www.rvdj.nl/2010/27 en in Villamedia magazine van 2-7-2010.

Bij verslaggeving betreffende terechtzittingen is de regel van hoor en wederhoor, behoudens bijzondere omstandigheden, niet aan de orde. (punt 2.3.4. van de Leidraad van de Raad).

Verder bestaat in het algemeen geen bezwaar tegen vermelding van de namen van de betrokken partijen in verslagen van een openbare terechtzitting in een civielrechtelijke of bestuursrechtelijke procedure. Toch kan het belang van een partij om zoveel mogelijk onherkenbaar te blijven zo zwaar wegen dat van het vermelden van de (volledige) naam moet worden afgezien. Dit laatste kan onder meer het geval zijn wanneer een burger gedaagde is in een bestuursrechtelijke procedure. (punt 2.4.10. van de Leidraad van de Raad, oud punt 2.4.8.)

In de zaak **Le Coultre/Klein, Schat en De Gooi- en Eemlander** maakte klager bezwaar tegen het artikel “Le Coultre dreigt opnieuw achter het net te vissen”. De Raad overwoog dat de publicatie een weergave behelsde van een bestuursrechtelijk geschil tussen klager en de gemeente betreffende de inrichting van zijn perceel. Nergens in de publicatie werd gerefereerd aan een strafrechtelijke aangelegenheid. Het artikel bevatte vrijwel alleen gegevens uit besluiten van de gemeente Laren en een uitspraak van de Raad van State. Uit de door verweerders overgelegde stukken bleek dat klager door de gemeente was aangeschreven wegens het feit dat in opdracht van klager een groot aantal bomen was gekapt terwijl klager niet beschikte over een kapvergunning, en dat klager daarom een herplantplicht was opgelegd. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State had uiteindelijk geoordeeld dat “geen grond (bestaat) voor het oordeel dat de onderhavige herplantplicht op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen of dat burgemeester en wethouders daartoe niet in redelijkheid hebben kunnen beslissen”. Verweerders mochten van de juistheid van die gegevens uitgaan en behoeften klager geen gelegenheid te bieden tot wederhoor. De omstandigheid dat in het artikel de volledige naam van klager was vermeld maakte het voorgaande niet anders. Van een dermate

zwaarwegend belang aan de zijde van klager, op grond waarvan verweerders de naam van klager niet hadden mogen vermelden, was niet gebleken. De Raad overwoog ten slotte dat het verweerders vrij stond om zich tot een globale weergave van de hiervoor bedoelde stukken te beperken. Hoewel de publicatie aldus summier van aard was, maakte het achterwege laten van door klager relevant geachte informatie – hij had in het artikel een nuancering over de zaak en de aanhangige procedures willen terugzien – niet dat daarmee journalistiek onzorgvuldig was gehandeld.

Uitspraak: ongegrond

Trefwoorden:

- Journalistieke werkwijze: bronnen, hoor en wederhoor
- Privacy: vermelding van persoonlijke gegevens
- Aard van de publicatie: rechtbankverslag

Publicatie op www.rvdj.nl/2010/8, in De Gooi- en Eemlander van 10-2-2010 en in Villamedia magazine van 28-2-2010.

4. Uitspraken per medium

LANDELIJKE DAGBLADEN (11)

Financieele Dagblad, Het	2 (gegrond)
NRC Handelsblad	1 (ongegronnd)
Pers, De	1 (ongegronnd)
Telegraaf, De	4 (1 onthouding oordeel; 1 gegrond; 1 ongegrond; 1 ongegrond, niet-ontvankelijk, onthouding oordeel)
Trouw	1 (ongegronnd)
Volkskrant, de	2 (1 onbevoegd, niet-ontvankelijk; 1 ongegrond)

REGIONALE DAGBLADEN (15)

AD Utrechts Nieuwsblad	1 (ongegronnd)
Alkmaarsche Courant	2 (1 ongegrond; 1 ongegrond, niet-ontvankelijk)
BN/DeStem	1 (gegrond)
Dagblad De Limburger/ Limburgs Dagblad	3 (1 ongegrond; 1 ongegrond, niet-ontvankelijk; 1 gegrond)
Dagblad van het Noorden	1 (deels gegrond)
Gooi- en Eemlander, De	1 (ongegronnd)
Leeuwarder Courant	2 (ongegronnd)
Parool, Het	2 (1 onbevoegd; 1 ongegrond, niet-ontvankelijk, onthouding oordeel)
Stentor, de	1 (ongegronnd)
Twentsche Courant Tubantia, De	1 (ongegronnd)

HUIS-AAN-HUISBLADEN (2)

Jordaan & Gouden Reael	1 (deels gegrond)
Kontakt Edities bv, Het	1 (deels gegrond)

PUBLIEKS- EN OPINIETIJDSCRIFTEN (5)

Elsevier	1 (gegrond)
Gay Krant	1 (ongegronnd, niet-ontvankelijk, onthouding oordeel)
HP/De Tijd	1 (ongegronnd, onbevoegd)
Quote	1 (gegrond)
Vrij Nederland	1 (gegrond)

VAK- EN BEDRIJFSBLADEN (3)

Markant	1 (gegrond)
Onderwijsblad	1 (ongegronnd, onbevoegd)
PaardenSport	1 (onbevoegd)

LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEPEN (10)

AVRO/TROS - EénVandaag	3 (ongegronnd)
KRO - Spoorloos	1 (ongegronnd)
TROS - Opgelicht?!	1 (deels gegrond)
TROS - Radar	1 (ongegronnd)
VARA - Kassa	1 (ongegronnd)
VARA/NPS - Zembla	2 (1 gegrond; 1 deels gegrond)
VPRO - Boeken	1 (niet-ontvankelijk)

LOKALE EN REGIONALE OMROEPEN (5)

AT5	I	(ongegrond)
Lokale Omroep Echt-Susteren (LOES)	I	(niet-ontvankelijk, onthouding oordeel)
RTV Drenthe - Drenthe Actueel	I	(deels gegrond, onthouding oordeel)
RTV Oost	I	(gegrond)
RTV Rijnmond	I	(ongegrond, onthouding oordeel)

COMMERCIEËLE OMROEPEN/TV-PRODUCENTEN (2)

RTL - RTL Nieuws	I	(gegrond)
SBS6 - Das je goed recht	I	(deels gegrond)

INTERNET (3)

Quotenet.nl	I	(gegrond)
weblog 'The Reporter Reported'	I	(onbevoegd)
Webregio.nl	I	(ongegrond)

BOEK (1)

De Bezige Bij	I	(niet-ontvankelijk)
---------------	---	---------------------

SAMENSTELLING

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

De Raad was in 2010 als volgt samengesteld:

VOORZITTER

mr. A. Herstel (tot 1 oktober 2010)
mr. V.H.G. Lebesque (vanaf 1 oktober 2010)

SECRETARIS

mw. mr. D.C. Koene

VICE-VOORZITTERS

mr. Th. Groeneveld
mr. C.A. Streefkerk
mw. mr. H. Troostwijk

PLAATSVERVANGEND SECRETARIS

mr. M.M.S. van den Berg (tot 20 april 2010)
mr. H. Osinga (vanaf 18 februari 2010)

LEDEN NIET-JOURNALISTEN

prof. dr. M.J. Broersma
mr. B. Geersing
T.R. Harkema
ir. B.L. Hooghoudt (vanaf 10 februari 2010)
mw. drs. R.T. Kervezee (vanaf 10 februari 2010)
mr. T.E. Klein
A. Mellink MPA (vanaf 10 februari 2010)
mw. drs. J.X. Nabibaks (vanaf 1 mei 2010)
mw. J.R. van Ooijen (vanaf 10 februari 2010)
mw. E.H.C. Salomons (tot 11 januari 2010 †)
mw. drs. P.C.J. van Schaveren
mw. J.G.T.M. Wartenbergh (vanaf 10 februari 2010)
mw. drs. I. Wassenaar (tot 20 april 2010)
mr. drs. G.J. Wolffensperger

LEDEN JOURNALISTEN

H. Blanken
drs. B.J. Brouwers (tot 20 april 2010)
mw. A.C. Diamand
M.C. Doolaard (vanaf 9 december 2010)
mw. M.J.H. Doomen (vanaf 9 december 2010)
J.M. van der Hart (tot 14 juli 2010)
drs. G.J.P. Kloosterhuis (vanaf 9 december 2010)
mw. E.J.M. Lamers
mw. drs. M.G.N. Mathot
mw. drs. J.X. Nabibaks (tot 1 mei 2010)
mw. H.M.M. Nietsch (vanaf 13 oktober 2010)
drs. P. Olsthoorn
mw. M.J. Rietkerk
mw. F. Santing
M. Ülger
drs. L.W. Verhagen (tot 20 april 2010)

SAMENSTELLING BESTUUR**STICHTING RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK**

Het bestuur was in 2010 als volgt samengesteld:

VOORZITTER

A.M. van Westerloo

SECRETARIS EN PLAATSVERVANGEND VOORZITTER

C.A. Boonman

PENNINGMEESTER

drs. G. Lensink

LEDEN

G. van Beuzekom (tot 10 februari 2010)
drs. G. Bielderman (tot 10 februari 2010)
drs. E. Eljon
mr. drs. M.M.P.M. Kreyns
J.G. Majoor
mw. J.B. Slotboom
drs. G.A. Tichelaar (vanaf 20 april 2010)
A.G. Visser
D. Wijninga (tot 1 november 2010)
drs. G.R. Zaal (vanaf 20 april 2010)

ADRESSEN**STICHTING RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK**

Ambtelijk secretariaat

Postbus 12040
1100 AA Amsterdam-Zuidoost
Telefoon: 020-3123 930
Telefax: 020-3123 934
E-mail: raad@rvdj.nl

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

Secretariaat

mw. mr. D.C. Koene, secretaris
mr. H. Osinga, adjunct secretaris
mw. E. Schulz, secretaresse
Postadres: Postbus 12040
1100 AA Amsterdam-Zuidoost
Bezoekadres: Hogehilweg 6
1101 CC Amsterdam-Zuidoost
Telefoon: 020-3123 930
Telefax: 020-3123 934
E-mail: raad@rvdj.nl
Website: www.rvdj.nl

